

DIFFÉRENCES ENTRE LES ÉDITIONS DU DISCOURS DE DÉMOSTHÈNE
SUR LES FORFAITURES DE L'AMBASSADE (XIX)

DE :

Butcher, S. H. (1903) : *Demosthenis Orationes*, t. I, Oxford Classical Texts, Oxford ;

ET DE :

Daix, D.-A. (2023) : *Démosthène : Sur les forfaitures de l'ambassade*, Scripta antiqua n° 170, Bordeaux¹.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΑΡΑΠΡΕΣΒΕΙΑΣ

1. Ὅση μὲν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, σπουδὴ περὶ τουτονὶ τὸν ἀγῶνα καὶ παραγγελία γέγονεν, σχεδὸν οἶμαι πάντας ὑμᾶς ἠσθήσθαι, ἑορακότας ἄρτι τοὺς ὅτ' ἐκλήρουσθε ἐνοχλοῦντας καὶ προσιόντας ὑμῖν, δεήσομαι δὲ πάντων ὑμῶν, ἃ καὶ τοῖς μὴ δεηθεῖσιν δίκαιόν ἐστιν ὑπάρχειν, μηδεμίαν μὴτε χάριν μὴτε ἄνδρα ποιῆσθαι περὶ πλείονος ἢ τὸ δίκαιον καὶ τὸν ὄρκον ὃν εἰσελήλυθεν ὑμῶν ἕκαστος ὁμωμοκῶς, ἐνθυμουμένους ὅτι ταῦτα μὲν ἐστὶν ὑπὲρ ὑμῶν καὶ ὅλης τῆς πόλεως, αἱ δὲ τῶν παρακλήτων αὐταὶ δεήσεις καὶ σπουδαὶ τῶν ἰδίων πλεονεξιῶν ἔνεκα γίνονται, ἃς ἵνα κωλύηθ' οἱ νόμοι συνήγαγον ὑμᾶς, οὐχ ἵνα κυρίας τοῖς ἀδικοῦσι ποιήτε.

2. Τοὺς μὲν οὖν ἄλλους, ὅσοι πρὸς τὰ κοινὰ δικαίως προσέρχονται, κἂν δεδωκότες ὧσιν εὐθύνας, τὴν ἀειλογίαν ὀρώ προτεινομένους, τουτονὶ δ' Αἰσχίνην πολὺ τάναντία τούτου· πρὶν γὰρ εἰσελθεῖν εἰς ὑμᾶς καὶ λόγον δοῦναι τῶν πεπραγμένων τὸν μὲν ἀνήρηκεν τῶν ἐπὶ τὰς εὐθύνας ἐλθόντων, τοῖς δὲ ἀπειλεῖ περιτῶν, δεινότατον πάντων ἔθος εἰς τὴν πολιτείαν εἰσάγων καὶ ἀσυμφορώτατον ὑμῖν· εἰ γὰρ ὁ πράξας τι τῶν κοινῶν καὶ διοικήσας τῷ καθ' ἑαυτὸν φόβῳ καὶ μὴ τῷ δικαίῳ κατασκευάσει μηδένα εἶναι κατήγορον αὐτοῦ, παντάπασιν ἄκυροι πάντων ὑμεῖς γενήσεσθε.

3. Τὸ μὲν οὖν ἐξελέγξει πολλὰ καὶ δεινὰ πεπονηκότα τουτονὶ καὶ τῆς ἐσχάτης ὄντα τιμωρίας ἄξιον θαρρῶ καὶ πάνυ πιστεύω· ὃ δὲ καίπερ ὑπειληφῶς ταῦτα φοβοῦμαι, φράσω πρὸς ὑμᾶς καὶ οὐκ ἀποκρύψομαι, ὅτι μοι δοκοῦσιν ἅπαντες οἱ παρ' ὑμῖν ἀγῶνες οὐχ ἦττον, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν καιρῶν ἢ τῶν πραγμάτων εἶναι, καὶ τὸ χρόνον γεγενῆσθαι μετὰ τὴν πρεσβείαν πολὺν δέδοικα, μὴ τινα λήθην ἢ συνθήειαν τῶν ἀδικημάτων ὑμῖν ἐμπεποιήκη. 4. Ὡς δὴ μοι δοκεῖτ' ἂν ὅμως ἐκ τούτων καὶ γινῶναι τὰ δίκαια καὶ δικάσαι νυνί, τοῦθ' ὑμῖν λέξω· εἰ σκέψασθε παρ' ὑμῖν αὐτοῖς, ὧ ἄνδρες δικασταί, καὶ λογίσασθε τίνων προσήκει τῇ πόλει λόγον παρὰ πρεσβευτοῦ λαβεῖν. Πρῶτον μὲν τοῖνυν ὧν ἀπήγγειλεν, δεύτερον δὲ ὧν ἔπεισεν, τρίτον δὲ ὧν προσετάξατε αὐτῷ, μετὰ ταῦτα τῶν χρόνων, ἐφ' ἅπασιν δὲ τούτοις, εἰ ἀδωροδοκῆτως ἢ μὴ πάντα ταῦτα πέπρακται. 5. Τί δὴποτε τούτων; Ὅτι ἐκ μὲν τῶν ἀπαγγελῶν τὸ βουλευσασθαι περὶ τῶν πραγμάτων ὑμῖν ἐστὶν (ἂν μὲν οὖν ὧσιν ἀληθεῖς, τὰ δέοντα ἔγνωτε, ἂν δὲ μὴ τοιαῦτα, τάναντία), τὰς δὲ συμβουλίας πιστοτέρας ὑπολαμβάνειν εἶναι τὰς τῶν πρέσβων (ὥς γὰρ εἰδότες περὶ ὧν ἐπέμφθησαν ἀκούετε)· οὐδὲν οὖν ἐξελέγχεσθαι δίκαιός ἐστιν ὁ πρεσβευτῆς φαῦλον οὐδ' ἀσύμφορον ὑμῖν συμβεβουλευκῶς. 6. Καὶ μὴν περὶ ὧν γε προσετάξατ' εἰπεῖν ἢ πράξαι καὶ διαρρήδη ἐψηφίσασθε ποιῆσαι, προσήκει διωκηκῆναι. Εἴεν· τῶν δὲ δὴ χρόνων διὰ τί; Ὅτι πολλάκις, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, συμβαίνει πολλῶν πραγμάτων καὶ μεγάλων καιρῶν ἐν βραχεῖ χρόνῳ γίνεσθαι, ὃν ἂν τις ἐκὼν καθυφῆ τοῖς ἐναντίοις καὶ προδῷ, οὐδ' ἂν ὅτιοῦν ποιῆ πάλιν οἷός τ' ἔσται σῶσαι. 7. Ἀλλὰ μὴν ὑπὲρ γε τοῦ προῖκα ἢ μὴ, τὸ μὲν ἐκ τούτων λαμβάνειν, ἐξ ὧν ἢ πόλις βλάπτεται, πάντες οἶδ' ὅτι φήσασιν ἂν εἶναι δεινὸν καὶ πολλῆς ὀργῆς ἄξιον· ὁ μὲντοι τὸν νόμον τιθεὶς οὐ διώρισεν τοῦτο, ἀλλ' ἀπλῶς εἶπεν μηδαμῶς δῶρα λαμβάνειν, ἡγούμενος, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, τὸν ἅπαξ λαβόντα καὶ διαφθαρῆθα

¹ Les différences, notées en rouge, sont tantôt typographiques (signes de ponctuation, parenthèses, tirets, guillemets, etc.), tantôt orthographiques (majuscules systématiques en début de phrase, bêta interlittéraires, *scriptio plena* ou *elisa*, etc.), et parfois textuelles (voir § 204 et 231 en particulier).

ὑπὸ χρημάτων οὐδὲ κριτὴν ἔτι τῶν συμφερόντων ἀσφαλῆ μένειν τῇ πόλει. **8.** Ἄν μὲν τοίνυν ἐξελέγξω καὶ δείξω σαφῶς Αἰσχίνην τουτονὶ καὶ μηδὲν ἀληθὲς ἀπηγγελκότα καὶ **κεκωλυκότα** ἐμοῦ τὸν δῆμον ἀκούσαι τάληθῃ, καὶ πάντα τάναντία τῶν συμφερόντων **συμβουλευκότα**, καὶ μηδὲν ὦν **προσετάξατε** ἐν τῇ **πρεσβείᾳ** πεποιηκότα, καὶ ἀνηλωκότα τοὺς χρόνους ἐν οἷς πολλῶν καὶ μεγάλων πραγμάτων καιροὶ προείνται τῇ πόλει, καὶ πάντων τούτων δῶρα καὶ μισθοὺς εἰληφότα μετὰ Φιλοκράτους, **καταψηφίσασθε** αὐτοῦ καὶ δίκην ἀξίαν τῶν ἀδικημάτων **λάβετε**. ἂν δὲ μὴ δείξω ταῦτα, ἢ μὴ πάντα, ἐμὲ μὲν φαῦλον ἠγείσθε, **τουτονὶ δὲ** ἄφετε.

9. Πολλὰ δὲ καὶ δεινὰ κατηγορεῖν ἔχων ἔτι πρὸς τούτοις **ἕτερα**, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐξ ὧν οὐκ ἔστ' ὅστις ἂν οὐκ εἰκότως μισήσειεν αὐτόν, βούλομαι πρὸ πάντων ὦν μέλλω λέγειν μνημονεύοντας ὑμῶν οἶδ' ὅτι τοὺς πολλοὺς ὑπομνήσαι, τίνα τάξιν ἑαυτὸν ἔταξεν Αἰσχίνης ἐν τῇ πολιτείᾳ τὸ πρῶτον, καὶ τίνας λόγους κατὰ τοῦ Φιλίππου δημηγορεῖν ὤετο δεῖν, ἴν' εἰδῆθ' ὅτι τοῖς ὑφ' ἑαυτοῦ πεπραγμένοις καὶ δεδημηγορημένοις ἐν ἀρχῇ **μάλιστα** ἐξελεγχθήσεται **δῶρα** ἔχων. **10.** Ἔστι τοίνυν οὗτος ὁ πρῶτος Ἀθηναίων αἰσθόμενος Φιλίππον, ὡς τότε δημηγορῶν ἔφη, **ἐπιβουλεύοντα** τοῖς Ἑλλήσι καὶ διαφθείροντά τινας τῶν ἐν Ἀρκαδίᾳ προεστηκότων, καὶ ἔχων Ἰσχανδρον τὸν Νεοπτολέμου δευτεραγωνιστήν, προσιῶν μὲν τῇ βουλῇ, προσιῶν δὲ τῷ δήμῳ περὶ τούτων, καὶ πείσας ὑμᾶς πανταχοῖ **πρέσβεις** πέμψαι τοὺς συνάξοντας δεῦρο τοὺς βουλευσομένους περὶ τοῦ πρὸς Φίλιππον πολέμου, **11.** καὶ ἀπαγγέλλων μετὰ ταῦθ' ἦκων ἐξ Ἀρκαδίας τοὺς καλοὺς ἐκείνους καὶ μακροὺς λόγους, οὓς ἐν τοῖς μυρίοις ἐν Μεγάλῃ πόλει πρὸς Ἱερώνυμον τὸν ὑπὲρ Φιλίππου λέγοντα ὑπὲρ ὑμῶν ἔφη δεδημηγορηκέναι, καὶ διεξιῶν ἡλίκα τὴν Ἑλλάδα πάσαν, οὐχὶ τὰς ἰδίας ἀδικοῦσι μόνον πατρίδας οἱ δωροδοκοῦντες καὶ χρήματα **λαμβάνοντες** παρὰ Φιλίππου. **12.** Ἐπειδὴ τοίνυν ταῦτα πολιτευομένου τούτου τότε καὶ τοῦτο τὸ **δείγμα** ἐξενηνοχότος περὶ αὐτοῦ, τοὺς περὶ τῆς εἰρήνης **πρέσβεις** πέμπειν ὡς Φίλιππον ἐπέισθητε ὑπ' Ἀριστοδήμου καὶ Νεοπτολέμου καὶ Κτησιφώντος καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐκείθεν ἀπαγγελλόντων οὐδ' ὅτιοι ὑγιές, γίνεται τῶν **πρέσβων** τούτων εἰς καὶ οὗτος, οὐχ ὡς τῶν ἀποδωσομένων τὰ ὑμέτερα, οὐδ' ὡς τῶν πεπιστευκότων τῷ Φιλίππῳ, ἀλλ' ὡς τῶν φυλαξόντων τοὺς ἄλλους· διὰ γὰρ τοὺς προειρημένους λόγους καὶ τὴν πρὸς τὸν Φίλιππον ἀπέχθειαν ταύτην εἰκότως περὶ αὐτοῦ πάντες εἶχετε τὴν δόξαν.

13. Προσελθὼν τοίνυν ἐμοὶ μετὰ ταῦτα συνετάττετο κοινῇ **πρεσβεύειν**, καὶ ὅπως τὸν μιὰρὸν καὶ ἀναιδῆ φυλάξομεν ἀμφοτέρω, τὸν Φιλοκράτην, πολλὰ παρεκελεύσατο. **Καὶ** μέχρι τοῦ δεῦρ' ἐπανελθεῖν ἀπὸ τῆς πρώτης **πρεσβείας** ἐμὲ γοῦν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, διεφθαρμένος καὶ πεπρακῶς ἑαυτὸν **ἐλάνθανεν**. **Χωρὶς** γὰρ τῶν ἄλλων ὦν, ὅπερ εἶπον, εἰρήκει πρότερον, ἀναστὰς τῇ προτέρᾳ τῶν ἐκκλησιῶν ἐν αἷς περὶ τῆς εἰρήνης **ἐβουλεύεσθε**, ἦρξατο ἀρχὴν, ἣν ἐγὼ καὶ τοῖς ῥήμασιν οἶμαι τοῖς αὐτοῖς οἷσπερ οὗτος εἶπεν ἐν ὑμῖν ἀπομνημονεύσειν. **14.** « **Εἰ** πάνυ **πολὺν**, ἔφη, χρόνον ἐσκόπει Φιλοκράτης, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πῶς ἂν **ἄριστα** ἐναντιωθῆι τῇ εἰρήνῃ, οὐκ ἂν αὐτὸν ἄμεινον εὔρειν οἶμαι ἢ τοιαῦτα γράφοντα. **Ἐγὼ** δὲ ταύτην μὲν τὴν εἰρήνην, ἕως ἂν εἰς Ἀθηναίων λείπηται, οὐδέποτ' ἂν **συμβουλεύσαιμι** ποιήσασθαι τῇ πόλει, εἰρήνην μέντοι φημί δεῖν ποιείσθαι. » **Καὶ** τοιούτους τινὰς **εἶπεν** βραχεῖς καὶ μετρίους λόγους. **15.** Ὁ δὲ ταύτ' εἰπὼν τῇ προτεραιᾷ πάντων ἀκούοντων ὑμῶν, εἰς τὴν ὑστεραίαν, ἐν ἣ τὴν εἰρήνην ἔδει κυροῦσθαι, ἐμοῦ τῷ τῶν συμμαχῶν συνηγοροῦντος δόγματι καὶ τὴν εἰρήνην ὅπως ἴση καὶ δικαία **γένηται** πρᾶττοντος, καὶ ὑμῶν βουλομένων ταῦτα καὶ οὐδὲ φωνὴν ἐθελόντων ἀκούειν τοῦ καταπτύστου Φιλοκράτους, ἀναστὰς ἐδημηγόρει καὶ συνηγόρει **ἐκείνῳ** πολλῶν ἀξίους, ὧ Ζεῦ καὶ πάντες θεοί, θανάτων λόγους, **16.** ὡς οὔτε τῶν προγόνων ὑμᾶς μεμνήσθαι δέοι οὔτε τῶν τὰ τρόπαια καὶ τὰς ναυμαχίας λεγόντων ἀνέχεσθαι, νόμον τε θῆσειν καὶ γράψειν μηδενὶ τῶν Ἑλλήνων ὑμᾶς βοηθεῖν, ὃς ἂν μὴ πρότερος **βεβηθηκῶς** ὑμῖν ᾖ. **Καὶ** ταῦθ' ὁ σχέτλιος καὶ ἀναιδής οὗτος ἐτόλμα λέγειν ἐφεστηκότων τῶν **πρέσβων** καὶ ἀκούοντων, οὓς ἀπὸ τῶν Ἑλλήνων μετεπέμψασθε ὑπὸ τούτου πεισθέντες, ὅτ' οὕτω πεπρακῶς αὐτὸν ἦν.

17. Ὄν μὲν οὖν τρόπον, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, χειροτονησάντων ὑμῶν ἐπὶ τοὺς ὄρκους αὐτὸν πάλιν τοὺς τε χρόνους κατέτριψε καὶ τὰ πράγματα πάντ' ἐλυμήνατο τὰ τῆς πόλεως, καὶ ὅσαι περὶ τούτων ἐμοὶ πρὸς τούτον ἀπέχθειαι **συνέβησαν** βουλομένῳ κωλύειν, **αὐτίκα** ἀκούσεσθε. **Ἄλλ'** ἐπειδὴ πάλιν ἤκομεν ἐκ τῆς **πρεσβείας** ταύτης τῆς ἐπὶ τοὺς ὄρκους, ἦσπερ εἰσὶν αἱ νῦν εὐθυναί, οὔτε μικρὸν οὔτε **μέγα** οὐδ' ὅτιοι

εύρημένοι τῶν ὅτε τὴν εἰρήνην ἐποιεῖσθε λεχθέντων καὶ προσδοκηθέντων, ἀλλὰ πάντ' ἐξηπατημένοι, καὶ τούτων ἕτερ' αὖθις αὖ πεπραχότων καὶ παρ' αὐτὸ τὸ ψήφισμα **πεπρεσβευκότων**, προσῆμεν τῇ βουλῇ. **Καὶ** ταυτὶ πολλοὶ συνίσασιν ἃ μέλλω λέγειν· τὸ γὰρ βουλευτήριον μεστὸν ἦν ἰδιωτῶν. **18. Παρελθῶν** δ' ἐγὼ πάντα τάληθῆ πρὸς τὴν βουλὴν ἀπήγγειλα, καὶ κατηγόρησα τούτων, καὶ ἀνηριθμισάμην ἀπὸ τῶν πρώτων ἐλπίδων ἐκείνων ὧν ὁ Κτησιφῶν καὶ ὁ Ἀριστόδημος ἀπήγγειλαν πρὸς ὑμᾶς, καὶ μετὰ ταῦτα, ὅτε τὴν εἰρήνην ἐποιεῖσθε, ἃ οὗτος **ἐδημηγόρησεν** καὶ εἰς ἃ **προήχασιν** τὴν πόλιν, καὶ περὶ τῶν ὑπολοίπων (ταῦτα δ' ἦν Φωκεῖς καὶ Πύλαι) μὴ προέσθαι **συνεβούλευον**, μηδὲ ταυτὰ παθεῖν, μηδ' ἀναρτωμένους ἐλπίσιν ἐξ ἐλπίδων καὶ ὑποσχέσεων εἰς τοῦσχατον ἐλθεῖν τὰ πράγματ' ἑάσαι. **Καὶ** ἔπεισα ταῦτα τὴν βουλήν.

19. Ἐπειδὴ δὲ ἦκεν ἡ ἐκκλησία καὶ πρὸς ὑμᾶς ἔδει λέγειν, παρελθῶν Αἰσχίνης οὗτοςί πρώτος ἡμῶν ἀπάντων (καὶ πρὸς Διὸς καὶ θεῶν πειράσθε συνδιαμνημονεύειν ἂν ἀληθῆ λέγω· τὰ γὰρ πάντα τὰ πράγματα **λυμηάμενα** ὑμῶν καὶ **διαφθείραντα** ὅλως ταυτ' ἐστὶν ἤδη) τοῦ μὲν ἀπαγγέλλειν τι τῶν **πεπρεσβευμένων** ἢ περὶ τῶν ἐν τῇ βουλῇ ῥηθέντων, εἰ **ἄρα ἡμφεσθῆτε** μὴ ἀληθῆ λέγειν ἐμέ, μνησθῆναι **παμπληθές** ἀπέσχευ, **εἶπεν** δὲ τοιούτους λόγους καὶ τηλικαῦτα καὶ **τοιαῦτ'** ἔχοντας ἀγαθὰ, ὥσθ' ἅπαντας ὑμᾶς **λαβῶν** ὥχεται. **20.** Ἐφη γὰρ ἦκειν πεπεικῶς Φίλιππον ἅπανθ' ὅσα συμφέρει τῇ πόλει, καὶ περὶ τῶν ἐν **Ἀμφικτύοσιν** καὶ περὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων, καὶ διεξῆλθε λόγον μακρὸν ὑμῖν, ὃν κατὰ **Θηβαίων** εἰπεῖν πρὸς Φίλιππον ἔφη, καὶ τὰ **κεφάλαια** ἀπήγγελλε πρὸς ὑμᾶς, καὶ **ἀπελογίζετο** ἐκ τῶν αὐτῶ **πεπρεσβευμένων** δυοῖν ἢ τριῶν ἡμερῶν ὑμᾶς, μένοντας οἴκοι καὶ οὐ στρατευομένους οὐδ' ἐνοχλουμένους, **Θήβας** μὲν πολιορκουμένας αὐτάς καθ' αὐτάς χωρὶς τῆς ἄλλης Βοιωτίας ἀκούσεσθαι, **21.** Θεσπιάς δὲ καὶ Πλαταιάς οἰκίζομένας, τῷ θεῷ δὲ τὰ **χρήματα εἰσπραττόμενα** οὐ παρὰ Φωκέων, ἀλλὰ παρὰ **Θηβαίων** τῶν βουλευσάντων τὴν κατάληψιν τοῦ ἱεροῦ· διδάσκειν γὰρ αὐτὸς ἔφη τὸν **Φίλιππον** ὅτι οὐδὲν ἦττον **ἡσεθήκασιν** οἱ **βεβουλευκότες** τῶν ταῖς χερσὶ πραξάντων, καὶ διὰ τοῦτο χρήμαθ' ἑαυτῷ τοὺς **Θηβαίους** ἐπικεκηρυχένας. **22.** **Ἀκούειν** δὲ καὶ τῶν **Εὐβοέων** ἐνίων ἔφη **πεφοθημένων** καὶ τεταραγμένων τὴν πρὸς τὴν πόλιν οἰκειότητα Φιλίππῳ γεγεννημένην, ὅτι « **Οὐ λελήθατε** ἡμᾶς, ὦ ἄνδρες **πρέσβεις**, ἐφ' οἷς πεποίησθε τὴν εἰρήνην πρὸς Φίλιππον, οὐδ' ἀγνοοῦμεν ὅτι ὑμεῖς μὲν Ἀμφίπολιν δεδώκατ' ἐκείνῳ, Φίλιππος δ' ὑμῖν **Εὐβοίαν** ὠμολόγηκεν παραδώσειν ». **Εἶναι** μέντοι τι καὶ ἄλλο διωκόμενον αὐτῷ, οὐ μὴν πῶ τούτο βούλεσθαι λέγειν· καὶ γὰρ νῦν φθονεῖν τινὰς αὐτῷ τῶν **συμπρέσβειν**. **Ἵπηνίττετο** δ' οὕτω καὶ παρεδήλου τὸν Ὀρωπόν. **23.** **Εὐδοκιμῶν** δ' ἐπὶ τούτοις εἰκότως, καὶ δοκῶν καὶ ῥήτωρ ἄριστος εἶναι καὶ ἀνὴρ θαυμαστός, **κατέβη** μάλα σεμνῶς. **Ἀναστάς** δ' ἐγὼ ταυτὰ **τε** οὐκ ἔφην εἰδέναι καὶ **ἄμα** ἐπειρώμην τι λέγειν τούτων ὧν εἰς τὴν βουλήν ἀπήγγειλα. **Καὶ** παραστάς ὁ μὲν ἔνθεν, ὁ δ' ἔνθεν, οὗτοςί καὶ Φιλοκράτης, **ἐβῶν**, ἐξέκρουόν με, τελευτῶντες ἐχλεύαζον. **Ἵμεῖς** δ' ἐγελάτε, καὶ οὐτ' ἀκούειν **ἠθέλετε** οὔτε πιστεύειν **ἐβούλευσθε** ἄλλα πλὴν ἃ οὗτος ἀπηγγέλει. **24.** **Καὶ** νῆ τοὺς θεοὺς εἰκός τι παθεῖν ἔμοιγε δοκεῖτε· τίς γὰρ ἂν ἠνέσχετο, τηλικαῦτα καὶ **τοσαῦτα** ἔσσεσθαι προσδοκῶν ἀγαθὰ, ἢ ταυτ' ὡς οὐκ ἔσται λέγοντός τινος, ἢ κατηγοροῦντος τῶν πεπραγμένων τούτοις; **Πάντα** γὰρ τᾶλλ', οἶμαι, τότε **δεύτερα** ἦν τῶν ὑποκειμένων προσδοκιῶν καὶ τῶν ἐλπίδων, οἱ δ' ἀντιλέγοντες ὄχλος ἄλλως καὶ βασκανία κατεφαίνετο, ταῦτα δὲ θαυμάσι' ἠλίκα καὶ συμφέροντ' ἐδόκει πεπράχθαι τῇ πόλει.

25. Τοῦ χάριν δὴ ταυτ' ὑπέμνησα πρώτα νῦν ὑμᾶς καὶ διεξῆλθον τούτους τοὺς λόγους; **Ἐνὸς** μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μάλιστα καὶ πρώτου, ἵνα μηδεὶς ὑμῶν, ἐπειδάν τι λέγοντος ἀκούῃ μου τῶν πεπραγμένων καὶ δοκῆ δεινὸν αὐτῷ καὶ **ὑπερβάλλον** εἶναι, « **Εἶτα** τὸτ' οὐκ ἔλεγε παραχρήμα **ταῦτα** οὐδ' ἐδίδασκες ἡμᾶς; » θαυμάζῃ, **26.** ἀλλὰ μεμνημένοι τὰς ὑποσχέσεις τὰς τούτων, ἃς ἐφ' ἐκάστων ποιοῦμενοι τῶν καιρῶν ἐξέκλειον λόγου τυγχάνειν τοὺς ἄλλους, καὶ τὴν ἐπαγγελίαν τὴν τούτου ταύτην τὴν καλήν, εἰδῆθ' ὅτι πρὸς ἅπασιν τοῖς ἄλλοις καὶ **τούτο** ἠδίκησθ' ὑπ' αὐτοῦ, ὅτι τάληθῆ παραχρήμα καὶ ἡνίκ' ἔδει πυνθάνεσθαι **διεκωλύθητε** ἐλπίσι καὶ φενακισμοῖς καὶ ὑποσχέσεσιν ἐξαπατῶμενοι. **27.** **Πρώτου** μὲν τούτου καὶ μάλισθ', ὅπερ εἶπον, **ἔνεκα** ταῦτα διεξῆλθον, δευτέρου δὲ τίνος καὶ οὐδὲν ἐλάττονος ἢ τούτου; **Ἴνα** τὴν ὅτ' ἀδωροδόκητος **ὑπῆρχεν** προαίρεσιν αὐτοῦ τῆς πολιτείας ἀναμνησθέντες, ὡς **προβεβλημένη** καὶ ἄπιστος ἦν πρὸς τὸν Φίλιππον, τὴν μετὰ ταυτ' ἐξαίφνης γεγνουῖαν πίστιν καὶ φιλίαν σκέψησθε, **28.** εἴτ' εἰ μὲν **ἐκβέβηκεν** ὅσα ἀπήγγειλεν πρὸς ὑμᾶς οὗτος καὶ καλῶς ἔχει τὰ πεπραγμένα, διὰ τὴν ἀλήθειαν καὶ τὸ συμφέρον τῇ πόλει γεγενῆσθαι νομίσητε,

εἰ δὲ πάντα **τάναντία** ὧν οὗτος **εἶπεν** πέπρακται, καὶ πολλὴν αἰσχύνην καὶ μεγάλους κινδύνους ταύτ' ἔχει τῆ πόλει, διὰ τὴν αἰσχροκέρδειαν τὴν ἑαυτοῦ καὶ τὸ χρημάτων ἀποδόσθαι τάληθῆ **μεταβεβλημένον** αὐτὸν εἰδήτε.

29. Βούλομαι δ', ἐπειδήπερ εἰς τούτους προήχθη τὸς λόγους, ὃν τρόπον τὰ περὶ τοὺς Φωκέας πράγμαθ' ὑμῶν παρείλοντο, πρῶτον εἰπεῖν ἀπάντων. **Δεῖ** δὲ **μηδένα** ὑμῶν, ὧ ἄνδρες δικασταί, εἰς τὸ τῶν πραγμάτων μέγεθος **ἀποβλέψαντα** μείζους τὰς κατηγορίας καὶ τὰς αἰτίας τῆς τούτου δόξης νομίσει, ἀλλ' ἐκεῖν' ὄραν, ὅτι ὄντιν' ἂν ὑμεῖς εἰς ταύτην τὴν τάξιν κατεστήσατε καὶ τῶν **συμβάντων** καιρῶν ἐποιήσατε κύριον, οὗτος, εἴπερ ὡσπερ οὗτος **ἐβουλήθη** μισθώσας αὐτὸν ἐξαπατᾶν ὑμᾶς καὶ φενακίζειν, τῶν ἴσων αἴτιος ἦν ἂν κακῶν ὄσωνπερ καὶ οὗτος. **30.** Οὐ γὰρ εἰ φαύλοις χρῆσθ' ὑμεῖς εἰς τὰ κοινὰ πολλὰκίς ἀνθρώποις, καὶ τὰ πράγματ' **ἐστίν** φαύλα ὧν ἡ πόλις ἀξιούται παρὰ τοῖς ἄλλοις, οὐδὲ πολλοῦ δεῖ. **Εἶτα** καὶ Φωκέας ἀπολώλεκεν μὲν, οἶμαι, Φίλιππος, συνηγωνίσαντο **δὲ** οὗτοι· τοῦτο δὴ δεῖ σκοπεῖν καὶ ὄραν, εἰ ὅσα τῆς Φωκέων σωτηρίας ἐπὶ τὴν **πρεσβείαν ἤκεν**, ταύθ' ἅπαντ' ἀπώλεσαν οὗτοι καὶ διεφθειραν ἐκόντες, οὐχ ὡς ὅδε Φωκέας ἀπώλεσεν καθ' ἑαυτόν. **Πόθεν;**

31. Δὸς δέ μοι τὸ **προβούλευμα**, ὃ πρὸς τὴν ἐμὴν ἀπαγγελίαν ἐψηφίσαθ' ἡ βουλή, καὶ τὴν μαρτυρίαν τὴν τοῦ γράψαντος αὐτὸ τότε, ἵν' **εἰδήτε** ὅτι ἐγὼ μὲν οὐ τότε σιγήσας νῦν ἀφίσταμαι τῶν πεπραγμένων, ἀλλ' εὐθύς κατηγοροῦν καὶ προεώρων τὰ μέλλοντα, ἡ βουλή δέ, ἡ μὴ κωλυθεῖσ' ἀκούσαι τάληθῆ παρ' ἐμοῦ, οὗτ' ἐπήνεσε τούτους **οὔτε** εἰς τὸ πρυτανεῖον ἤξισεν καλέσαι. **Καίτοι** τοῦτ', ἀφ' οὗ γέγονεν ἡ πόλις, οὐδεὶς πώποτέ φησι παθεῖν οὐδένας **πρέσβεις**, οὐδὲ Τιμαγόραν, οὗ θάνατον κατεχειροτόνησεν ὁ δῆμος. **Ἄλλ'** οὗτοι πεπόνθησιν. **32.** **Λέγε** δ' αὐτοῖς πρῶτον **μὲν** τὴν μαρτυρίαν, εἶτα τὸ **προβούλευμα**.

MARTYRIA. ΠΡΟΒΟΥΛΕΥΜΑ

Ἐνταῦθα οὗτ' ἔπαινος οὔτε κλήσις εἰς τὸ πρυτανεῖόν ἐστι τῶν **πρέσβων** ὑπὸ τῆς βουλῆς. **Εἰ** δέ φησιν οὗτος, δεῖξάτω καὶ παρασχέστω, κάγῳ **καταβαίνω**. **Ἄλλ'** οὐκ ἔστιν. **Εἰ** μὲν τοίνυν ταῦτ' ἅπαντες **ἐπρεσβέουμεν**, δικαίως **οὐδένα** ἐπήνεσεν ἡ βουλή· δεινὰ γὰρ τὰ πεπραγμένα πάσιν· εἰ δ' οἱ μὲν τὰ **δίκαια** ἔπραττον ἡμῶν, οἱ δὲ τάναντία, διὰ τοὺς πεπονηρευμένους, ὡς **ἔοικεν**, τοῖς ἐπεικῆσι **συμβεσθηκός** ἂν εἴη ταύτης τῆς ἀτιμίας μετεσχηκῆναι. **33.** **Πῶς** οὖν ῥαδίως πάντες εἴσεσθε τίς ποτ' ἔσθ' ὁ πονηρός; **Ἀναμνήσθητε** παρ' ὑμῖν αὐτοῖς τίς ἐσθ' ὁ κατηγορῶν τῶν πεπραγμένων ἐξ ἀρχῆς. **Δήλον** γὰρ ὅτι τῷ μὲν ἡδίκηκῶτι σιγᾶν ἐξήρκει καὶ διακρουσαμένῳ τὸν παρόντα χρόνον μηκέτ' εἰς λόγον περὶ τῶν πεπραγμένων αὐτὸν καθιστάναι, τῷ δὲ μηδὲν ἑαυτῷ συνειδῶτι δεινὸν εἰσῆει, εἰ δεινῶν καὶ πονηρῶν ἔργων δόξει κοινωνεῖν τῷ σιωπήσῃ. **Εἰμί** τοίνυν ὁ κατηγορῶν ἐξ ἀρχῆς ἐγὼ τούτων, τούτων δ' οὐδεὶς ἐμοῦ.

34. Ἡ μὲν τοίνυν βουλή ταῦτα **προὔβεβουλεύκει**, τῆς δ' ἐκκλησίας γιγνομένης καὶ τοῦ Φιλίππου παρόντος ἐν Πύλαις ἤδη – ἦν γὰρ τοῦτο πρῶτον ἀπάντων τῶν ἀδικημάτων, τὸ τὸν Φίλιππον ἐπιστήσαι τοῖς πράγμασι τούτοις καὶ δεῖν ὑμᾶς ἀκούσαι περὶ τῶν πραγμάτων, εἶτα βουλευσασθαι, μετὰ ταῦτα δὲ πράττειν ὅ τι δόξει, **ἅμα** ἀκούειν κάκεινον παρεῖναι καὶ μηδ' ὅ τι χρῆ ποιεῖν ῥάδιον εἰπεῖν εἶναι — **35.** **Πρὸς** δὲ τούτοις τοῦτο μὲν οὐδεὶς ἀνέγνω τῷ δήμῳ τὸ **προβούλευμα**, οὐδ' ἤκουσεν ὁ δῆμος, ἀναστάς δ' οὗτος ἐδημηγόρει ταύθ' ἃ διεξήλθον ἄρτι πρὸς ὑμᾶς ἐγώ, τὰ πολλὰ καὶ **μεγάλα** ἀγαθὰ, ἃ πεπεικῶς ἔφη τὸν Φίλιππον ἤκειν καὶ διὰ τοῦτο χρήμαθ' ἑαυτῷ τοὺς **Θηβαίους** ἐπικεκηρυχῆναι, ὡσθ' ὑμᾶς, ἐκπεπληγμένους τῇ παρουσίᾳ τὸ πρῶτον τῆ τοῦ Φιλίππου καὶ τούτοις ὀργιζομένους ἐπὶ τῷ μὴ προηγγελκῆναι, πραστέρους γενέσθαι τινός, πάνθ' ὅσ' **ἐβούλεσθ'** ὑμῖν ἔσεσθαι προσδοκήσαντας, καὶ μηδὲ φωνὴν ἐθέλειν ἀκούειν ἐμοῦ μηδ' ἄλλου μηδενοῦς. **36.** **Καὶ** μετὰ **ταῦτα ἀνεγιγνώσκετο** ἡ ἐπιστολή ἢ παρὰ τοῦ Φιλίππου, ἦν οὗτος **ἔγραψεν** ἀπολειφθεὶς ἡμῶν, ἄντικρυς **οὕτως** καὶ διαρρήθην ἀπολογία γεγραμμένη τῶν τούτοις ἡμαρτημένων. **Καὶ** γὰρ ὡς αὐτὸς κατεκώλυσεν αὐτούς βουλομένους ἐπὶ τὰς πόλεις ἰέναι καὶ τοὺς ὄρκους **ἀπολαμβάνειν**, **ἔνεστιν**, καὶ ὡς, ἵνα συνδιαλλάττωσιν αὐτῷ τοὺς Ἀλέας πρὸς τοὺς Φαρσαλίους, κατέσχευεν αὐτούς· καὶ **πάντα** ἀναδεχόμενος καὶ εἰς αὐτὸν ποιούμενος τὰ τούτων **ἀμαρτήματά ἐστιν**. **37.** **Ἐπὲρ** δὲ Φωκέων καὶ **Θεσπιέων** ἡ ὧν οὗτος ἀπήγγελλε πρὸς ὑμᾶς, ἀλλ' οὐδὲ μικρόν. **Καὶ τοῦτο** οὐκ ἀπὸ ταυτομάτου τοῦτον ἐπράχθη τὸν τρόπον, ἀλλ' ὑπὲρ μὲν ὧν παρὰ τούτων ὑμᾶς ἔδει δίκην **λαμβάνειν** οὐ πεποιηκῶτων οὐδὲ δικηκῶτων οὐδὲν ὧν ὑμεῖς

προσετάξατε ἐν τῷ ψηφίσματι, ἐκεῖνος ἐκδέχεται τὴν αἰτίαν καὶ φησιν αὐτὸς αἴτιος γεγενῆσθαι, ὃν οὐκ ἐμέλλεθ' ὑμεῖς, οἶμαι, δυνήσεσθαι κολάσαι· **38.** ἃ δ' ἐκεῖνος ἐξαπατήσαι καὶ **προλαβεῖν** τῆς πόλεως **ἐβούλετο**, οὗτος ἀπήγγειλεν, ἵνα μὴδ' ἐγκαλέσαι μὴδὲ μέμψασθαι μὴδὲν ὕστερον ὑμεῖς ἔχοιτε Φιλίππῳ, μὴτ' ἐν ἐπιστολῇ μὴτ' ἄλλοθι μηδαμοῦ τῶν παρ' ἐκείνου τούτων ἐνόητων. **Λέγε** δ' αὐτοῖς αὐτὴν τὴν ἐπιστολὴν, ἣν ἔγραψε μὲν οὗτος, ἔπεμψε δ' ἐκεῖνος· καὶ σκοπεῖθ' ὅτι τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον, ὃν διεξελέλυθ' ἐγώ. **Λέγε.**

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

39. **Ἀκούετε**, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῆς ἐπιστολῆς, ὡς καλὴ καὶ φιλόφρων. **Περὶ** δὲ Φωκέων ἢ **Θηβαίων** ἢ τῶν ἄλλων ὧν οὗτος ἀπήγγειλεν, οὐδὲ γρῦ. **Ταύτης** τοίνυν οὐδ' ὅτι οὐκ ἐστ' ὑγιές. **Καὶ τοῦτο** αὐτίκα δὴ **μάλα** ὑμεῖς ὄψεσθε. **Οἱ** μὲν γὰρ Ἄλεις, οὓς ἵνα **συνδιαλλάττωσιν** κατασχέειν φησι τούτους, τοιαύτης τετυχήκασι διαλλαγῆς ὥστ' ἐξελέγησαν καὶ ἀνάστατος ἢ πόλις αὐτῶν **γέγονεν**· τοὺς δ' αἰχμαλώτους ὁ σκοπῶν τί ἂν **ποιῶν** ὑμῖν χαρίσαιο οὐδὲν ἐνθυμηθῆναι φησι λύσασθαι. **40.** **Μεμαρτύρηται** δὲ δήπουθεν ὑμῖν ἐν τῷ δήμῳ πολλάκις, ὡς ἐγὼ τάλαντον ἔχων ἐπ' αὐτοὺς ὠχόμην, καὶ νῦν δὲ μαρτυρηθήσεται· διὸ καὶ τὴν ἐμὴν φιλοτιμίαν οὗτος ἀφαιρούμενος τοῦτ' ἔπεισεν ἐκεῖνον ἐγγράψαι. **Ὁ** τοίνυν μέγιστος ἀπάντων· ὁ γὰρ εἰς τὴν προτέραν γράψας ἐπιστολὴν, ἣν ἠνέγκαμεν ἡμεῖς, ὅτι « **Ἐγγραφον** δ' ἂν καὶ διαρρήθην **ἡλίκα** ὑμᾶς εὖ ποιήσω, εἰ εὖ ᾗδειν καὶ τὴν συμμαχίαν μοι γεννησομένην », γενοῦναι τῆς συμμαχίας οὐ φησιν εἰδέναι τί ἂν ποιῶν χαρίσαιο, οὐδ' ὁ αὐτὸς ὑπέσχετο· τοῦτο γὰρ ᾗδει δηλονότι, εἴπερ μὴ ἐφενάκιζεν. **Ἀλλὰ** μὴν ὅτι ταῦθ' οὕτω τότε **ἔγραψεν**, λέγε μοι **λαβῶν** ἐκ τῆς προτέρας ἐπιστολῆς αὐτὸ τοῦτο, ἐνθὲνδε. **Λέγε.**

ΕΞ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ

41. Οὐκοῦν πρὶν μὲν εἰρήνης τυχεῖν, εἰ καὶ συμμαχία **προσγένοιτο** αὐτῷ, γράψειν ὠμολόγει ἡλίκα τὴν πόλιν εὖ ποιήσει· ἐπειδὴ δ' ἀμφοτέρ' αὐτῷ γέγονεν, οὐκ εἰδέναι φησὶ τί ἂν ποιῶν χαρίσαιο, ἂν δ' ὑμεῖς λέγητε, ποιήσιν ὁ μὴτ' **αἰσχύνῃ** μὴτ' ἀδοξίαν αὐτῷ φέρει, εἰς ταύτας τὰς προφάσεις καταφεύγων, κἂν **ἄρα** εἴπητέ τι καὶ προαχθῆθ' ὑμεῖς ἐπαγγείλασθαι, ἀναχώρησιν ἑαυτῷ καταλείπων.

42. Ταῦτα τοίνυν καὶ πόλλ' **ἕτερα** ἐνὶ παρακρήματι τότε εὐθύς ἐξελέγγειν καὶ διδάσκειν ὑμᾶς καὶ μὴ προέσθαι τὰ πράγματ' ἑάν, εἰ μὴ Θεσπιαὶ καὶ Πλαταιαὶ καὶ τὸ **Θηβαίους** αὐτίκα δὴ μάλα δώσειν δίκην ἀφείλετο τὴν ἀλήθειαν. **Καίτοι** ταῦτα, εἰ μὲν ἀκούσαι **μόνον** ἔδει καὶ φενακισθῆναι τὴν πόλιν, ὀρθῶς ἐλέγετο, εἰ δὲ προαχθῆναι τῷ ὄντι, σιωπᾶσθαι συνέφερον. **Εἰ** μὲν γὰρ ἐνταῦθ' ἦν ἡδὴ τὰ **πράγματα** ὥστε μὴδ' αἰσθημένοις τοῖς **Θηβαίοις** πλέον εἶναι μὴδὲν, τί οὐ γέγονεν; **Εἰ** δὲ παρὰ τὸ προαισθῆσθαι κεκώλυται, τίς ὁ ἐκλαλήσας; **Οὐχ** οὗτος; **43.** **Ἄλλ'** οὐτ' **ἡμελλεν** οὐτ' **ἠβουλήθη** ταῦτ' **οὐτ'** ἠλπίσεν οὗτος, ὥστε τοῦ γ' ἐκλελαληκέναι μὴδ' αἰτίαν ἔχέτω· ἀλλὰ φενακισθῆναι τοῖς λόγοις τούτοις ὑμᾶς ἔδει, καὶ ἐμοῦ τάληθ' ἢ μὴ **ἐθελῆσαι** ἀκούσαι, καὶ αὐτοὺς οἴκοι καταμεῖναι, καὶ ψηφισμα νικῆσαι τοιοῦτο δι' οὗ Φωκεῖς ἀπολοῦνται. **Διὰ** ταῦτ' ἐσπαθᾶτο ταῦτα καὶ διὰ ταῦτ' ἐδημηγορεῖτο.

44. Ἀκούων τοίνυν ἐγὼ τηλικαῦτα καὶ **τοιαῦτα** ἐπαγγελλομένου τούτου, καὶ **ἀκριβῶς** εἰδὼς ὅτι ψεύδεται – καὶ ὅθεν, φράσω πρὸς **ὑμᾶς**· πρῶτον μὲν ἐκ τοῦ, ὅτε τοὺς ὄρκους **ἡμελλε** Φίλιππος ὀμνῦναι τοὺς περὶ τῆς εἰρήνης, ἐκσπόνδους ἀποφανθῆναι τοὺς Φωκέας ὑπὸ τούτων, ὁ σιωπᾶν καὶ ἑάν εἰκὸς ἦν, εἴπερ **ἡμελλον** σώζεσθαι· **ἔπειτα** ἐκ τοῦ μὴ τοὺς παρὰ τοῦ Φιλίππου **πρέσβεις** ταῦτα λέγειν μὴδὲ τὴν ἐπιστολὴν τὴν Φιλίππου, ἀλλὰ τοῦτον — **45.** **Ἐκ** τούτων οὖν τεκμαιρόμενος, ἀναστάς καὶ παρελθὼν ἐπειρώμην μὲν ἀντιλέγειν, ὡς δ' ἀκούειν οὐκ ἠθέλετε, ἡσυχίαν ἔσχον, τοσοῦτο μόνον διαμαρτυράμενος (καὶ πρὸς Διὸς καὶ θεῶν ἀναμιμνήσκεισθε) ὅτι ταῦτ' οὐτ' **οἶδα** οὔτε κοινῶν, προσέθηκα **δὲ** ὡς οὐδὲ προσδοκῶ. **Τραχέως** δ' ὑμῶν τῷ μὴδὲ προσδοκᾶν σχόντων, « **Καὶ** ὅπως **γε**, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἔφη, ἂν τι τούτων γίγνηται, τούτους ἐπαινέσεσθε καὶ τιμήσετε καὶ στεφανώσετε, ἐμὲ δὲ μὴ· καὶ μέντοι κἂν τι τῶν ἐναντίων, ὅπως τούτοις ὀργιεῖσθε· ἐγὼ δ' ἀφίσταμαι ». **46.** « **Μὴ** νῦν, **ὑπολαβῶν ἔφη** Αἰσχίνης οὕτως, μὴ νῦν ἀφίστασο, ἀλλ' ὅπως τότε μὴ προσποιήσῃ. » « **Νὴ Δία**, ἢ ἀδικήσω γ', ἔφη. » **Ἐπαναστάς** δ' ὁ Φιλοκράτης μάλ' **ὑβριστικῶς** « **Οὐδέν**, ἔφη, θαυμαστόν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὴ **ταῦτὰ** ἐμοὶ καὶ Δημοσθένει δοκεῖν· οὗτος μὲν γὰρ ὕδωρ, ἐγὼ **δὲ** οἶνον πίνω ». **Καὶ** ὑμεῖς ἐγελάτε.

47. Σκέψασθε δὴ τὸ ψήφισμα, ὃ δίδωσι γράψας μετὰ ταῦτα ὁ Φιλοκράτης· ἀκοῦσαι μὲν γὰρ οὕτως παγκάλως ἔχει· ἐπειδὴν δὲ τοὺς καιροὺς συλλογίσηται τις ἐφ' ὧν ἐγράφη, καὶ τὰς ὑποσχέσεις ἅς οὗτος ὑπισχνεῖτο τότε, οὐδὲν ἄλλο φανήσονται πλὴν παραδόντες Φιλίππῳ καὶ **Θηβαίοις** Φωκέας, μόνον οὐκ ὀπίσω τῷ χεῖρε δῆσαντες. Λέγε τὸ ψήφισμα.

ΨΗΦΙΣΜΑ

48. Ὅρατε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ ψήφισμα, ὅσων ἐπαίνων καὶ ὄσης εὐφημίας μεστόν **ἔστιν**, καὶ « τὴν εἰρήνην εἶναι τὴν αὐτὴν ἥπερ Φιλίππῳ καὶ τοῖς **ἐκγόνοις**, καὶ τὴν συμμαχίαν », καὶ « ἐπαινεῖσαι δὲ Φίλιππον, ὅτι ἐπαγγέλλεται τὰ δίκαια ποιήσιν ». **Ἄλλ'** οὐδὲν ἐκεῖνός **γε** ἐπηγγέλλετο, ἀλλὰ τοσοῦτου ἔδει ἐπαγγέλλεσθαι **ὥστε** οὐδ' εἰδέναι φησὶ τί ἂν ποιῶν ὑμῖν χαρίσαιοτο. 49. **Ἄλλ'** οὗτος ἦν ὁ λέγων ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ ὑπισχνούμενος. **Πρὸς** δὲ τοὺς παρὰ τούτου λόγους ὠρμηκῶτα **λαβῶν** ὑμᾶς ὁ Φιλοκράτης ἐγγράφει τοῦτ' εἰς τὸ ψήφισμα, « **Ἐὰν** δὲ μὴ ποιῶσι Φωκεῖς ἃ δεῖ καὶ παραδιδῶσι τοῖς **Ἀμφικτύοσι** τὸ ἱερόν », ὅτι « βοηθήσει ὁ δῆμος ὁ Ἀθηναίων ἐπὶ τοὺς διακωλύοντας ταῦτα γίγνεσθαι ». 50. **Οὐκοῦν**, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μερόντων μὲν ὑμῶν οἴκοι καὶ οὐκ ἐξεληλυθῶτων, ἀπεληλυθῶτων δὲ τῶν Λακεδαιμονίων καὶ προησθημένων τὴν ἀπάτην, οὐδενὸς δ' ἄλλου παρόντος τῶν Ἀμφικτυόνων πλὴν Θετταλῶν καὶ **Θηβαίων**, εὐφημότατ' ἀνθρώπων τούτοις παραδοῦναι **γέγραφε** τὸ ἱερόν γράψας « τοῖς Ἀμφικτύοσιν παραδοῦναι » (ποίοις; οὐ γὰρ ἦσαν αὐτόθι πλὴν **Θηβαίοι** καὶ Θετταλοί), ἀλλ' οὐ « συγκαλέσαι δὲ τοὺς Ἀμφικτύονας », οὐδ' « ἐπισχεῖν ἕως ἂν συλλεγῶσιν », οὐδὲ « βοηθεῖν Πρόξενον εἰς Φωκέας », οὐδ' « ἐξιέναι Ἀθηναίους », οὐδὲ τοιοῦτ' οὐδέν. 51. **Καίτοι** καὶ ἐπιστολὰς **ἔπεμψεν** ὁ Φίλιππος δύο καλοῦσας ὑμᾶς, οὐχ' ἴν' ἐξέλθητε· πώμαλα· οὐ γὰρ ἂν ποτε τοὺς χρόνους ἀνελῶν, ἐν οἷς **ἠδυνήθητ'** ἂν ἐξελεθῆναι, τηνικαυτ' ἐκάλει· οὐδ' ἂν ἐμέ, ἠνίκα **δεῦρο** ἀποπλεῖν **ἐβουλόμην**, **κατεκώλυεν**, οὐδὲ τοιαῦτα λέγειν τούτῳ προσέταπτεν, ἐξ ὧν ἠκισθ' ὑμεῖς ἐμέλλετ' ἐξιέναι· ἀλλ' ἵνα, ἃ **ἐβούλεσθε** οἰόμενοι πράξειν αὐτόν, μηδὲν ἐναντίον **ψηφίσσηθε** αὐτῷ, μηδ' ἀμύναιτο μηδ' ἀντέχοιεν οἱ Φωκεῖς ἐπὶ ταῖς παρ' ὑμῶν **ἐπανέχοντες** ἐλπίσιν, ἀλλ' ἀπογνόντες **ἅπαντα** αὐτοὺς ἐγχειρίσαιεν. Λέγε δ' αὐτοῖς αὐτὰς τὰς ἐπιστολὰς τὰς τοῦ Φιλίππου.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

52. Αἱ μὲν τοίνυν ἐπιστολαὶ καλοῦσιν αὐταί, καὶ νῆ **Δία** ἤδη γε· τούτοις δ', εἴπερ ἦν ὑγιές τι τούτων, τί ἄλλο προσῆκεν ἢ συνειπεῖν ὅπως **ἐξέλθητε** ὑμεῖς, καὶ τὸν Πρόξενον ὃν περὶ τοὺς τόπους ἤδεσαν ὄντα γράφειν εὐθὲως βοηθεῖν; **Πάντα** τοίνυν τὰναντία τούτων φαίνονται πεπονηκότες. **Εἰκότως**· οὐ γὰρ οἷς ἐπέστελλε προσεῖχον τὸν νοῦν, ἀλλ' ἃ φρονῶν ταῦτ' ἔγραφεν συνῆδεσαν· τούτοις οὖν συνέπραττον καὶ τούτοις συνηγωνίζοντο. 53. **Οἱ** μὲν τοίνυν Φωκεῖς, ὡς τὰ παρ' ὑμῶν **ἐτύθοντο** ἐκ τῆς ἐκαλησίας καὶ τό τε ψήφισμα τοῦτ' **ἔλαβον** τὸ τοῦ Φιλοκράτους καὶ τὴν ἀπαγγελίαν ἐτύθοντο τὴν τούτου καὶ τὰς ὑποσχέσεις, κατὰ πάντας τοὺς τρόπους ἀπώλοντο. **Σκοπεῖτε** γάρ. **Ἦσαν** ἀπιστοῦντές τινες αὐτόθι τῷ Φιλίππῳ καὶ νοῦν ἔχοντες· οὗτοι πιστεύειν ὑπήχθησαν. **Διὰ** τί; **Ὅτι** ἠγοῦντο, οὐδ' εἰ δεκάκις Φίλιππος αὐτοὺς ἐξηπάτα, οὐδέποτ' ἂν τοὺς **γε** Ἀθηναίων **πρέσβεις** Ἀθηναίους ἐξαπατᾶν τολμήσαι, ἀλλ' εἶναι ταῦτ' ἀληθῆ ἃ οὗτος ἀπήγγελλε πρὸς ὑμᾶς, καὶ τοῖς **Θηβαίοις** ἤκειν, οὐχ αὐτοῖς ὄλεθρον. 54. **Ἦσαν** ἄλλοι τινὲς οἱ πάσχειν ὅτιοῦν καὶ ἀμύνεσθαι δεῖν ᾤοντο· ἀλλὰ καὶ τούτους μαλακοὺς ἐποίησε τὸν Φίλιππον ὑπάρχειν αὐτοῖς πεισθῆναι, καὶ τὸ ταῦτ' εἰ μὴ ποιήσουσιν ὑμᾶς ἐπ' αὐτοὺς ἤξειν, οὐς βοηθήσειν αὐτοῖς ἠλπίζον ἐκεῖνοι. **Ἀλλὰ** καὶ μεταμέλειν ὑμῖν ᾤοντό τινες πεπονημένοι τὴν πρὸς Φίλιππον εἰρήνην· τούτοις ὅτι καὶ τοῖς **ἐκγόνοις** τὴν αὐτὴν ἐψηφίσασθ' ἐπέδειξαν, ὥστε πανταχῆ τὰ παρ' ὑμῶν ἀπογνωσθῆναι. **Διόπερ ἅπαντα** ταῦτα εἰς ἓν ψήφισμα συνεσκεύασαν. 55. **Ὁ** καὶ μέγιστον ἔμοιγε δοκοῦσιν ἀπάντων ὑμᾶς ἠδικηκέναι· τὸ γὰρ πρὸς ἄνδρα θνητὸν καὶ διὰ καιροῦς τινὰς ἰσχύοντα γράφοντας εἰρήνην ἀθάνατον συνθέσθαι τὴν κατὰ τῆς πόλεως αἰσχύνην, καὶ ἀποστερηῆσαι μὴ μόνον τῶν ἄλλων, ἀλλὰ καὶ τῶν παρὰ τῆς τύχης εὐεργεσιῶν τὴν πόλιν, καὶ τοσαύτην περιουσίαν χρήσασθαι πονηρίας ὥστε μὴ μόνον τοὺς ὄντας Ἀθηναίους, ἀλλὰ καὶ τοὺς ὕστερόν ποτε μέλλοντας ἔσεσθαι πάντας ἠδικηκέναι, πῶς οὐχὶ πάνδεινόν **ἔστιν**; 56. **Τοῦτο** τοίνυν οὐδέποθ' ὑμεῖς ὑπεμείνατ' ἂν ὕστερον προσγράψαι πρὸς τὴν εἰρήνην, τὸ « καὶ τοῖς **ἐκγόνοις** », εἰ μὴ ταῖς παρ' Αἰσχίνου ῥηθείσαις ὑποσχέσειν τὸτ' ἐπιστεύσατε, αἰσπερ οἱ Φωκεῖς πιστεύσαντες ἀπώλοντο. **Καὶ** γὰρ τοὶ παραδόντες αὐτοὺς

Φιλίππω καὶ ἐκόντες ἐγχειρίσαντες ἐκεῖνῳ τὰς πόλεις ἀπάντων τῶν ἐναντίων ὧν πρὸς ὑμᾶς οὗτος ἀπήγγειλεν ἔτυχον.

57. Ἴνα δὲ εἰδῆτε σαφῶς ὅτι ταῦθ' οὕτω καὶ διὰ τούτους ἀπόλωλεν, τοὺς χρόνους ὑμῖν λογιόμην καθ' οὓς ἐγίγνεθ' ἕκαστα. **Περὶ** ὧν δ' ἂν τις ἀντιλέγη τούτων, ἀναστὰς ἐν τῷ ἐμῷ ὕδατι εἰπάτω. **Ἡ** μὲν τοίνυν εἰρήνην **Ἐλαφβολιῶνος** ἐνάτη ἐπὶ δέκα ἐγένετο, ἀπεδημήσαμεν δ' ἡμεῖς ἐπὶ τοὺς ὄρκους τρεῖς μῆνας ὄλους· καὶ τοῦτον ἅπαντα τὸν χρόνον ἦσαν οἱ Φωκεῖς σῶοι. **58.** Ἦκομεν δὲ **δεῦρο** ἀπὸ τῆς **πρεσβείας** τῆς ἐπὶ τοὺς ὄρκους τρίτη ἐπὶ δέκα τοῦ **Σκιροφοριῶνος** μηνός, καὶ παρῆν ὁ Φίλιππος ἐν Πύλαις ἤδη καὶ τοῖς Φωκεῦσιν ἐπηγγέλλετο ὧν οὐδὲν ἐπίστευον ἐκεῖνοι. **Σημεῖον** δέ· οὐ γὰρ ἂν δεῦρ' ἦκον ὡς ὑμᾶς. **Ἡ** δ' ἐκκλησία μετὰ ταῦτα, ἐν ἣ πάντα τὰ πράγματ' ἀπώλεσαν οὗτοι ψευδάμενοι καὶ φενακίσαντες ὑμᾶς, τῆ ἕκτη ἐπὶ δέκα ἐγίγνετο τοῦ **Σκιροφοριῶνος**. **59.** Ἀπὸ τοίνυν ταύτης πεμπταῖα λογιζομαι τὰ παρ' ὑμῶν ἐν τοῖς Φωκεῦσι γενέσθαι· παρῆσαν γὰρ οἱ τῶν Φωκῶν **πρέσβεις** ἐνθάδε, καὶ ἦν αὐτοῖς καὶ τί ἀπαγγελοῦσιν οὗτοι καὶ τί ψηφιεῖσθ' ὑμεῖς ἐπιμελές. **Οὐκοῦν** εἰκάς, ἣ τίθεμεν πυθέσθαι τοὺς Φωκέας τὰ παρ' ὑμῶν· ἀπὸ γὰρ τῆς ἕκτης εἰς ταύτην πέμπτη γίγνεται. **Ἰστέρα** τοίνυν δεκάτη, ἐνάτη, ὀγδόη· ταύτη ἐγίγνονθ' αἱ σπονδαί, καὶ πάντα τάκει πράγματ' ἀπώλωλε καὶ τέλος εἶχεν. **60.** **Τῷ** τοῦτο δήλον; **Τῆ** τετράδι φθίνοντος ἠκκλησιάζετε μὲν τόθ' ὑμεῖς ἐν Πειραιεὶ περὶ τῶν ἐν τοῖς νεωρίοις, **ἦκεν** δὲ Δερκύλος ἐκ Χαλκίδος καὶ ἀπήγγελλεν ὑμῖν ὅτι πάντα τὰ πράγματ' ἐγκεχείρικε **Θηβαίους** ὁ Φίλιππος, καὶ πέμπτην εἶναι ταύτην ἡμέραν ἐλογίζετ' ἀφ' οὗ γεγονάσιν αἱ σπονδαί. **Ἰστέρα** τοίνυν, **ἔσδομη**, ἕκτη, πέμπτη, τετράς· αὐτὸ **συμβαίνει** εἰς ταύτην εἶναι πέμπτην. **Οὐκοῦν** τοῖς χρόνοις, οἷς ἀπήγγελλον, οἷς ἔγραψον, πᾶσιν ἐξελέγχονται συνηγωνισμένοι Φιλίππω καὶ συναίτιοι γεγονότες τοῦ τῶν Φωκῶν ὀλέθρου. **61.** Ἐτι τοίνυν τὸ μηδεμίαν τῶν πόλεων τῶν ἐν Φωκεῦσιν ἀλῶναι πολιορκία μὴδ' ἐκ **προσβολῆς** κατὰ κράτος, ἀλλ' ἐκ τοῦ σπείσασθαι πάντας ἄρδην ἀπολέσθαι, μέγιστόν ἐστι σημεῖον τοῦ διὰ τούτους πεισθέντας αὐτοὺς ὡς ὑπὸ τοῦ Φιλίππου σωθήσονται ταῦτα παθεῖν· οὐ γὰρ ἐκεῖνόν **γε** ἠγνόουν. **Φέρε** δὴ μοι καὶ τὴν συμμαχίαν τὴν τῶν Φωκῶν καὶ τὰ **δόγματα** ὑφ' ὧν καθείλον αὐτῶν τὰ τεῖχη, ἵν' **εἰδῆτε** οἷων ὑπαρχόντων αὐτοῖς παρ' ὑμῶν οἷων ἔτυχον διὰ τούτους τοὺς θεοὺς ἐχθροῦς. **Λέγε.**

ΣΥΜΜΑΧΙΑ ΦΩΚΕΩΝ ΚΑΙ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

62. Ἄ μὲν τοίνυν ὑπῆρχε παρ' ὑμῶν αὐτοῖς, ταῦτ' **ἐστίν**, φιλία, συμμαχία, βοήθεια· ὧν δ' ἔτυχον διὰ τοῦτον τὸν βοθηθῆσαι **κωλύσανθ'** ὑμᾶς, ἀκούσατε. **Λέγε.**

ΟΜΟΛΟΓΙΑ ΦΙΛΙΠΠΟΥ ΚΑΙ ΦΩΚΕΩΝ

Ἀκούετε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι. «**Ὁμολογία** Φιλίππου καὶ Φωκῶν », φησίν, οὐχὶ «**Θηβαίων** καὶ Φωκῶν », οὐδὲ «**Θετταλῶν** καὶ Φωκῶν », οὐδὲ «**Λοκρῶν** », οὐδ' ἄλλου τῶν παρόντων οὐδενός· καὶ πάλιν «**παραδοῦναι** δὲ τὰς πόλεις Φωκέας, φησί, Φιλίππω », οὐχὶ «**Θηβαίους** » οὐδὲ «**Θετταλοῖς** » οὐδ' ἄλλω οὐδενί. **63.** **Διὰ** τί; **Ὅτι** Φίλιππος ἀπηγγέλλετο πρὸς ὑμᾶς ὑπὸ τούτου ἐπὶ τῆ τῶν Φωκῶν σωτηρία παρεληλυθέναι. **Τούτῳ** δὴ πάντ' ἐπίστευον, καὶ πρὸς τοῦτον πάντ' ἐσκόπουν, πρὸς τοῦτον ἐποιοῦντο τὴν εἰρήνην. **Λέγε** δὴ τὰπίλοιπα. **Καὶ** σκοπεῖτε τί πιστεύσαντες τί ἔπασχον. **Ἄρα γε ὁμοία ἢ παραπλήσια** οἷς οὗτος ἀπήγγελλεν; **Λέγε.**

ΔΟΓΜΑ ΑΜΦΙΚΤΥΟΝΩΝ

64. Τούτων, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, **δεινότερα** οὐ γέγονεν οὐδὲ μείζω πράγματ' ἐφ' ἡμῶν ἐν τοῖς Ἕλλησιν, οἶμαι δ' οὐδ' ἐν τῷ πρόσθεν χρόνῳ. **Τηλικούτων** μέντοι καὶ τοιούτων πραγμάτων κύριος εἰς ἀνὴρ {Φίλιππος} γέγονεν διὰ τούτους, οὕσης τῆς Ἀθηναίων πόλεως, ἣ προεστάναι τῶν Ἑλλήνων πάτριον καὶ μηδὲν τοιοῦτον περιορᾶν γιγνόμενον. **Ὅν** μὲν τοίνυν τρόπον οἱ ταλαίπωροι Φωκεῖς ἀπολώλασιν, οὐ μόνον ἐκ τῶν δογμάτων τούτων ἔστιν ἰδεῖν, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν ἔργων ἃ πέπρακται, **65.** θέαμα δεινόν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ **ἐλεεινόν**· ὅτε γὰρ νῦν **ἐπορευόμεθα** εἰς Δελφούς, ἐξ ἀνάγκης ἦν ὄραν ἡμῖν πάντα ταῦτα, οἰκίας κατεσκαμμένας, τεῖχη περιηρημένα, χώραν ἔρημον τῶν ἐν ἡλικία, γύναια δὲ καὶ **παιδάρια** ὀλίγα καὶ **πρεσβύτας** ἀνθρώπους οἰκτρούς· οὐδ' ἂν εἰς δύναιτ' ἐφικέσθαι τῷ λόγῳ τῶν ἐκεῖ κακῶν νῦν ὄντων. **Ἀλλὰ** μὴν ὅτι τὴν ἐναντίαν ποτὲ **Θηβαίους** ψῆφον **ἔθεντο** οὗτοι περὶ ἡμῶν ὑπὲρ ἀνδραποδισμοῦ **προτιθεῖσιν**, ὑμῶν **ἔγωγε** ἀκούω πάντων.

66. Τίν' ἄν οὖν οἴεσθε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς προγόνους ὑμῶν, εἰ λάβοιεν αἴσθησιν, ψῆφον ἢ γνώμην θέσθαι περὶ τῶν αἰτίων τοῦ τούτων ὀλέθρου; Ἐγὼ μὲν γὰρ οἶμαι κἄν καταλεύσαντας αὐτοὺς ταῖς ἑαυτῶν χερσὶν καθαροὺς ἔσεσθαι νομίζειν. Πῶς γὰρ οὐκ αἰσχρὸν, μᾶλλον δὲ εἴ τις ἔστιν ὑπερβολὴ τούτου, τοὺς σεσωκότας ἡμᾶς τότε καὶ τὴν σφύζουσαν περὶ ἡμῶν ψῆφον θεμένους, τούτους τῶν ἐναντίων τετυχηκένοι διὰ τούτους, καὶ περιῶφθαι τοιαῦτα πεπονητότας οἶα οὐδένας ἄλλοι τῶν Ἑλλήνων; Τίς οὖν ὁ τούτων αἴτιος; Τίς ὁ ταῦτα φενακίσας; Οὐχ οὗτος;

67. Πολλὰ τοίνυν ἄν τις, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Φίλιππον εὐδαιμονίσας τῆς τύχης εἰκότως, τοῦτο μάλιστ' ἄν εὐδαιμονίσειεν ἀπάντων, ὃ μὰ τοὺς θεοὺς καὶ τὰς θεὰς οὐκ ἔχω λέγειν ἔγωγε ἄλλον ὅστις εὐτύχηκεν ἐφ' ἡμῶν. Τὸ μὲν γὰρ πόλεις μεγάλας εἰληφέναι καὶ χώραν πολλὴν ὑφ' ἑαυτῷ πεποιήσθαι καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα ζηλωτὰ μὲν ἔστιν, οἶμαι, καὶ λαμπρὰ (πῶς γὰρ οὐ;), ἔχοι δ' ἄν τις εἰπεῖν πεπραγμένα καὶ ἑτέροις πολλοῖς.

68. Ἀλλ' ἐκεῖνο ἴδιον καὶ οὐδενὶ τῶν πάντων ἄλλω γεγονός εὐτύχημα. Τὸ ποῖον; Τὸ ἐπειδὴ πονηρῶν ἀνθρώπων εἰς τὰ πράγματα αὐτῷ ἐδέησεν, πονηροτέρους εὐρεῖν ἢ ἐβούλετο. Πῶς γὰρ οὐχ οὗτοι τοιοῦτοι δικαίως ὑποληφθεῖεν ἄν, οἳ γε, ἃ ὑπὲρ αὐτοῦ Φίλιππος τηλικούτων ὄντων αὐτῷ τῶν διαφορῶν οὐκ ἐτόλμα ψεῦσασθαι, οὐδ' ἔγραψεν οὐτ' εἰς ἐπιστολὴν οὐδεμίαν, οὔτε πρεσβευτῆς οὐδεὶς εἶπεν τῶν παρ' ἐκείνου, ἐπὶ ταῦτα μισθώσαντες ἑαυτοὺς ὑμᾶς ἐξηπάτων; **69.** Καὶ ὁ μὲν Ἀντίπατρος καὶ ὁ Παρμενίων, δεσπότη διακονοῦντες καὶ οὐ μέλλοντες ὑμῖν μετὰ ταῦτ' ἐντεύξεσθαι, ὅμως τοῦθ' εὔροντο, τὸ μὴ δι' αὐτῶν ὑμᾶς ἐξαπατηθῆναι· οἳ δέ, Ἀθηναῖοι, τῆς ἐλευθερωτάτης πόλεως, πρέσβεις ταχθέντες, ὑμᾶς, οἷς ἀπαντῶντας ἐμβλέπειν, οἷς συζῆν ἀνάγκη τὸν λοιπὸν βίον καὶ ἐν οἷς εὐθύνας ἡμελλον δώσειν τῶν πεπραγμένων, τούτους ἐξαπατᾶν ὑπέστησαν. Πῶς ἄν ἄνθρωποι κακίους ἢ μᾶλλον ἀπονενοημένους τούτων γένοιτο;

70. Ἴνα τοίνυν εἰδῆθ' ὅτι καὶ κατάρατος ἔστιν ὑφ' ὑμῶν, καὶ οὐδ' ὅσιον ὑμῖν οὐδ' εὐσεβές ἔστιν τοιαῦτ' ἐψευσμένον αὐτὸν ἀφεῖναι, λέγε τὴν ἀρὰν καὶ ἀνάγνωθι λαβῶν τὴν ἐκ τοῦ νόμου ταυτηνί.

ΑΡΑ

Ταῦθ' ὑπὲρ ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καθ' ἑκάστην τὴν ἐκκλησίαν ὁ κήρυξ εὐχεται νόμῳ προστεταγμένα, καὶ ὅταν ἢ βουλὴ καθῆται, παρ' ἐκείνη πάλιν. Καὶ ταῦτ' οὐκ ἔνεστιν εἰπεῖν τούτῳ ὡς οὐκ εὖ ἦδει· ὑπογραμματοῦν γὰρ ὑμῖν καὶ ὑπηρετῶν τῇ βουλῇ αὐτὸς ἐξηγεῖτο τὸν νόμον τοῦτον τῷ κήρυκι. **71.** Πῶς οὖν οὐκ ἄτοπον καὶ ὑπερφυῆς ἄν πεπονηκότες ὑμεῖς εἴητε, εἰ ἃ προστάττετε, μᾶλλον δ' ἀξιοῦτε ποιεῖν ὑπὲρ ὑμῶν τοὺς θεοὺς, ταῦτ' αὐτοὶ κύριοι γεγενημένοι τήμερον μὴ ποιήσαιτε, ἀλλ' ὃν ἐκείνοις εὐχεσθ' ἐξώλη ποιεῖν αὐτὸν καὶ γένος καὶ οἰκίαν, τοῦτον ἀφείητε αὐτοί; Μηδαμῶς· ὃς γὰρ ἄν ὑμᾶς λάθῃ, τοῦτον ἀφίετε τοῖς θεοῖς κολάζειν· ὃν δ' ἄν αὐτοὶ λάθῃτε, μηκέτ' ἐκείνοις περὶ τούτου προστάττετε.

72. Εἰς τοίνυν τοῦτ' ἀναιδείας καὶ τόλμης αὐτὸν ἤξειν ἀκούω, ὥστε πάντων τῶν πεπραγμένων ἐκστάντα, ὧν ἀπήγγειλεν, ὧν ὑπέσχετο, ὧν πεφενάκιε τὴν πόλιν, ὥσπερ ἐν ἄλλοις τισὶ κρινόμενον καὶ οὐκ ἐν ὑμῖν τοῖς ἅπαντα εἰδόσιν, πρῶτον μὲν Λακεδαιμονίων, εἶτα Φωκέων, εἶτα Ἡγησίππου κατηγορήσειν. Ἔστιν δὲ ταῦτα γέλωσ, μᾶλλον δ' ἀναισχυντία δεινῆ. **73.** Ὅσα γὰρ νῦν ἐρεῖ περὶ τῶν Φωκέων ἢ τῶν Λακεδαιμονίων ἢ τοῦ Ἡγησίππου, ὡς Πρόξενον οὐχ ὑπεδέξαντο, ὡς ἀσεβεῖς εἰσίν, ὡς — ὃ τι ἄν δήποτ' αὐτῶν κατηγορῆ, πάντα δήπου ταῦτα πρὸ τοῦ τοὺς πρέσβεις τούτους δεῦρ' ἦκειν ἐπέπρακτο, καὶ οὐκ ἦν ἐμποδῶν τῷ τοὺς Φωκέας σφύζεσθαι, ὡς τίς φησιν; Αἰσχίνης αὐτὸς οὕτως. **74.** Οὐ γὰρ ὡς εἰ μὴ διὰ Λακεδαιμονίους, οὐδ' ὡς εἰ μὴ Πρόξενον οὐχ ὑπεδέξαντο, οὐδ' ὡς εἰ μὴ δι' Ἡγησίππον, οὐδ' ὡς εἰ μὴ διὰ τὸ καὶ τὸ ἐσώθησαν ἄν οἱ Φωκεῖς, οὐχ οὕτω τότε ἀπήγγειλεν, ἀλλὰ πάντα ταῦθ' ὑπερβὰς διαρρήδην ἦκειν πεπεικῶς ἔφη Φίλιππον Φωκέας σφύζειν, τὴν Βοιωτίαν οἰκίζειν, ὑμῖν τὰ πράγματα οἰκεία ποιεῖν· ταῦτα πεπράξεσθαι δυοῖν ἢ τριῶν ἡμερῶν· διὰ ταῦτα χρήμαθ' ἑαυτῷ τοὺς Θεβαίους ἐπικεκηρυχένοι. **75.** Μὴ τοίνυν ἃ πρὸ τοῦ τοῦτον ἀπαγγεῖλαι ταῦτ' ἐπέπρακτο ἢ Λακεδαιμονίους ἢ Φωκεῦσιν ἀκούετε μὴδ' ἀνέχεσθε, μὴδὲ κατηγορεῖν ἔατε Φωκέων ὡς πονηροί. Οὐδὲ γὰρ Λακεδαιμονίους διὰ τὴν ἀρετὴν αὐτῶν ποτ' ἐσώσατε, οὐδὲ τοὺς καταράτους Εὐβοέας τουτουσί, οὐδ' ἄλλους πολλοὺς, ἀλλ' ὅτι συμφέρον ἦν σῶς εἶναι τῇ πόλει, ὥσπερ Φωκέας νυνί. Καὶ τί τῶν Φωκέων ἢ τῶν Λακεδαιμονίων ἢ ὑμῶν ἢ ἄλλου τινὸς ἀνθρώπων μετὰ τοὺς παρὰ τούτου λόγους ἐξαμαρτόντος οὐκ ἀπέβη τὰ πρὸς ὑμᾶς ὑπὸ τούτου τότε ῥηθέντα; Τοῦτ' ἐρωτᾶτε· οὐ γὰρ ἔξει

δείξει. **76. Πέντε** γὰρ ἡμέραι γεγόνασι μόναι, ἐν αἷς οὗτος ἀπήγγειλε τὰ ψευδῆ, ὑμεῖς ἐπιστεύσατε, οἱ Φωκεῖς ἐπύθοντο, ἐνέδωκαν ἑαυτούς, ἀπώλοντο. **“Ὅθεν** οἶμαι καὶ δῆλόν ἐστι σαφῶς, ὅτι **πάσα** ἀπάτη καὶ τέχνη συνεσκευάσθη τοῦ περι Φωκέας ὀλέθρου. **“Ὀν** μὲν γὰρ χρόνον οὐχ οἶός τ’ ἦν ἐλθεῖν ὁ Φίλιππος διὰ τὴν εἰρήνην, ἀλλ’ ἦν ἐν παρασκευῇ, τοὺς Λακεδαιμονίους μετεπέμπετο, πάντα τὰ πράγμαθ’ ὑποσχόμενος πράξειν ἐκείνοις, ἵνα μὴ δι’ ὑμῶν αὐτοὺς οἱ Φωκεῖς **ὑποποιήσωνται**. **77. ἐπειδὴ δὲ** ἦκεν εἰς Πύλας, οἱ Λακεδαιμόνιοι δ’ αἰσθόμενοι τὴν ἐνέδραν ὑπεχώρησαν, τοῦτον αὖ προκαθήκεν ἑξαπατὰν ὑμᾶς, ἵνα μὴ πάλιν, ὑμῶν αἰσθομένων ὅτι **Θηβαῖοις** τὰ πράγματα πράττει, εἰς χρόνους καὶ πόλεμον καὶ **τριβὴν** ἐμπέση, τῶν μὲν Φωκέων ἀμυνομένων, ὑμῶν δὲ βοηθούτων, ἀλλ’ **ἀκονιτὶ** πάνθ’ ὑφ’ ἑαυτῶ ποιήσεται· ὅπερ καὶ γέγονεν. **Μὴ** οὖν ὅτι καὶ Λακεδαιμονίους καὶ Φωκέας ἐξηπάτησε Φίλιππος, διὰ ταῦθ’ ὧν ὑμᾶς οὗτος **ἐξηπάτησεν** μὴ δότω δίκην· οὐ γὰρ δίκαιον.

78. Ἄν τοίνυν ἀντὶ Φωκέων καὶ Πυλῶν καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἀπολωλότων Χερρόνησος ὡς **περίεστιν** τῇ πόλει λέγῃ, πρὸς Διὸς καὶ θεῶν μὴ **ἀποδέξῃσθε**, ὧ ἄνδρες δικασταί, μηδ’ ὑπομείνητε, πρὸς οἷς ἐκ τῆς **πρεσβείας** ἠδίκησθε, καὶ ἐκ τῆς ἀπολογίας ὄνειδος προσκατασκευασθῆναι τῇ πόλει, ὡς ἄρ’ ὑμεῖς τῶν ἰδίων τι κτημάτων ὑπεξαίρουμένοι τὴν τῶν συμμάχων σωτηρίαν προήκασθε. **Οὐ** γὰρ ἐποίησατε τοῦτο, ἀλλ’ ἤδη τῆς εἰρήνης γεγνουσίας καὶ τῆς Χερρόνησου σφᾶς οὔσης τέτταρας μῆνας ὅλους **ἐσφῶζοντο** οἱ Φωκεῖς τοὺς ὕστερον, ἢ δὲ τούτου ψευδολογία μετὰ ταῦθ’ ὕστερον αὐτοὺς ἀπώλεσεν, **ἑξαπατήσασα** ὑμᾶς. **79. Εἴτα** καὶ νῦν ἐν μείζονι κινδύνῳ τὴν Χερρόνησον οὔσαν **εὐρήσετε** ἢ τότε. **Πότερον** γὰρ εὐπωρότερον ἂν δίκην ἔδωκε Φίλιππος ἑξαμαρτῶν εἰς αὐτὴν πρὶν τούτων τι τῆς πόλεως **προλαβεῖν**, ἢ νυνί; **Ἐγὼ** μὲν οἶμαι, τότε πολλῶ. **Τίς** οὖν ἢ ταύτης περιουσία, τῶν **φόβων** ἀφρημένων καὶ τῶν κινδύνων τῶν τοῦ βουληθέντος ἂν αὐτὴν ἀδικῆσαι;

80. Ἐτι τοίνυν τοιοῦτό τι μέλλειν αὐτὸν ἀκούω λέγειν, ὅτι θαυμάζει τί δήποτε Δημοσθένης αὐτοῦ κατηγορεῖ, Φωκέων δ’ οὐδεῖς. **Ὡς** δὴ τοῦτ’ ἔχει, βέλτιον προακοῦσαι παρ’ ἐμοῦ. Φωκέων τῶν ἐκπεπτωκότων οἱ μὲν οἶμαι βέλτιστοι καὶ μετριώτατοι φυγάδες γεγεννημένοι καὶ τοιαῦτα πεπονθότες ἡσυχίαν **ἄγουσιν**, καὶ οὐδεῖς ἂν αὐτῶν ἐθελήσειεν ὑπὲρ τῶν κοινῶν συμφορῶν ἰδίαν ἔχθραν ἀνελέσθαι· οἱ δ’ ὅτι οὖν ἂν ἀργυρίου ποιήσαντες τὸν **δώσοντα** οὐκ ἔχουσιν αὐτοῖς. **81. Οὐ** γὰρ ἔγωγ’ ἂν ἔδωκ’ οὐδενὶ οὐδὲν ὥστε μοι παραστάντας **ἐνταυθοῖ** βοᾶν οἷα πεπόνθασιν· ἢ γὰρ ἀλήθεια καὶ τὰ **πεπραγμένα** αὐτὰ βοᾶ. **Ἀλλὰ** μὴν ὅ γε δῆμος ὁ τῶν Φωκέων οὕτω κακῶς καὶ **ἐλσεινῶς** διάκειται ὥστε μὴ περὶ τοῦ κατηγορεῖν ἐκάστω τὰς Ἀθήνησιν εὐθύνας εἶναι τὸν λόγον, ἀλλὰ δουλεύειν καὶ τεθνάναι τῷ **φόβῳ** **Θηβαίους** καὶ τοὺς Φιλίππου ξένους, οὓς ἀναγκάζονται τρέφειν, διωκισμένοι κατὰ κώμας καὶ παρηρημένοι τὰ ὅπλα. **82. Μὴ** δὴ ταῦτα λέγειν αὐτὸν ἔατε, ἀλλ’ ὡς οὐκ ἀπολώλασι Φωκεῖς δεικνύναί, ἢ ὡς οὐχ ὑπέσχετο σώσειν αὐτοὺς Φίλιππον. **Τοῦτο** γὰρ εἰσι **πρεσβείας** εὐθύνας, τί πέπρακται; **Τί** ἀπήγγειλας; **Εἰ** μὲν ἀληθῆ, σφῶζου· εἰ δὲ ψευδῆ, δίκην δός. **Εἰ** δὲ μὴ πάρεισι Φωκεῖς, τί τοῦτο; **Οὕτω** γὰρ διέθηκας αὐτούς, οἶμαι, τὸ μέρος σύ, ὥστε μήτε τοῖς φίλοις βοηθεῖν μήτε τοὺς ἐχθροὺς ἀμύνεσθαι δύνασθαι.

83. Καὶ μὴν ὅτι χωρὶς τῆς ἄλλης αἰσχύνης καὶ ἀδοξίας, ἣν τὰ **πεπραγμένα** ἔχει, καὶ μεγάλοι κίνδυνοι περιεστᾶσιν ἐκ τούτων τὴν πόλιν, ῥάδιον δεῖξει. **Τίς** γὰρ οὐκ οἶδεν ὑμῶν ὅτι τῷ Φωκέων πολέμῳ καὶ τῷ κυρίου εἶναι Πυλῶν Φωκέας ἢ **τε** ἀπὸ **Θηβαίων ἄδεια** ὑπῆρχεν ἡμῖν, καὶ τὸ μηδέποτ’ ἐλθεῖν ἂν εἰς Πελοπόννησον μηδ’ εἰς **Εὐβοίαν** μηδ’ εἰς τὴν Ἀττικὴν Φίλιππον {μηδὲ **Θηβαίους**}; **84. Ταύτην** μέντοι τὴν ἀπὸ τοῦ τόπου καὶ τῶν πραγμάτων αὐτῶν ἀσφάλειαν ὑπάρχουσαν τῇ πόλει ταῖς τούτων ἀπάταις καὶ ψευδολογίαις πεισθέντες προήκασθ’ ὑμεῖς, καὶ τετειχισμένην ὄπλοις καὶ πολέμῳ συνεχεῖ καὶ πόλεσιν μεγάλας συμμάχων ἀνδρῶν καὶ χώρα πολλῇ περιεῖδεν’ ἀνασταθεῖσαν. **Καὶ** ματαῖα μὲν ἢ πρότερον **βοήθεια** εἰς Πύλας ὑμῖν γέγονεν, ἣν μετὰ πλειόνων ἢ διακοσίων ταλάντων ἐποίησασθε, ἂν λογισησθε τὰς ἰδίας δαπάνας τὰς τῶν στρατευσαμένων, μάταιαι δὲ καὶ αἰ κατὰ **Θηβαίων** ἐλπίδες. **85. “Ὁ** δὲ, πολλῶν ὄντων καὶ δεινῶν ὧν οὗτος ὑπηρέτηκε Φιλίππῳ, πλείστην **ὑβρίν** ὡς ἀληθῶς ἔχει κατὰ τῆς πόλεως καὶ ἀπάντων ὑμῶν, τοῦτ’ ἀκούσατέ μου, ὅτι τοῖς **Θηβαίοις** ἐγνωκότος ἐξ ἀρχῆς τοῦ Φιλίππου πάνθ’ ἃ πεποίηκε ποιεῖν, οὗτος

ἀπαγγείλας τάναντία και φανερούς ἐπιδείξας ὑμᾶς οὐχὶ βουλομένους, ὑμῖν μὲν τὴν ἔχθραν τὴν πρὸς **Θηβαίους** μείζω, Φιλίππῳ δὲ τὴν χάριν πεποίηκεν. **Πῶς** ἂν οὖν **ὑβριστικώτερον** ἄνθρωπος ὑμῖν ἐχρήσατο;

86. Λέγε δὴ τὸ ψήφισμα **λαβῶν** τὸ τοῦ Διοφάντου και τὸ τοῦ Καλλισθένου, ἵν' **εἶδητε** ὅτι, ὅτε μὲν τὰ δέοντ' ἐποιεῖτε, θυσιῶν και ἐπαίνων ἤξιοῦσθε παρ' ὑμῖν αὐτοῖς και παρὰ τοῖς ἄλλοις, ἐπειδὴ δ' ὑπὸ τούτων παρεκρούσθητε, παιδας και γυναίκας ἐκ τῶν ἀγρῶν κατακομίζεσθε και τὰ **Ἡράκλεια** ἐντὸς τείχους θύειν ἐψηφίζεσθε, εἰρήνης οὕσης. **Ὁ** και θαυμάζω, εἰ τὸν μηδὲ τοὺς θεοῦς, καθ' ὃ πάτριον ἦν, τιμᾶσθαι ποιήσαντα, τοῦτον ἀτιμώρητον ἀφήσετε. **Λέγε** τὸ ψήφισμα.

ΨΗΦΙΣΜΑ

Ταῦτα μὲν **τότε ἄξια**, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν πεπραγμένων ἐψηφίσασθε. Λέγε δὴ τὰ μετὰ ταῦτα.

ΨΗΦΙΣΜΑ

87. Ταῦτα τότε ἐψηφίζεσθ' ὑμεῖς διὰ τούτους, οὐκ ἐπὶ ταύταις ταῖς ἐλπίσιν οὔτε κατ' ἀρχὰς ποιησάμενοι τὴν εἰρήνην και τὴν συμμαχίαν, οὔθ' ὕστερον ἐγγράφαι πεισθέντες **<εἰς>** αὐτὴν **« και τοῖς ἐχγόνους »**, ἀλλ' ὡς θαυμάσι' ἡλίκα πεισόμενοι διὰ τούτους ἀγαθὰ. **Καὶ** μὴν και μετὰ **ταῦτα** ὁσάκις πρὸς Πορθμῷ ἢ πρὸς Μεγάροις ἀκούοντες δύναμιν Φιλίππου και ξένους **ἐθορυβεῖσθε**, πάντες ἐπίστασθε. **Οὐ** τοίνυν εἰ μήπω τῆς Ἀττικῆς **ἐπιβαίνει**, δεῖ σκοπεῖν οὐδὲ ῥαθυμεῖν, ἀλλ' εἰ διὰ τούτους ἐξουσία γέγονεν αὐτῷ τοῦθ' ὅταν βούληται ποιῆσαι, τοῦθ' ὄραν, και πρὸς ἐκεῖνο τὸ δεινὸν βλέπειν, και τὸν αἴτιον και παρασκευάσαντα τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἐκεῖνῳ μισεῖν και τιμωρεῖσθαι.

88. Οἶδα τοίνυν ὅτι τοὺς μὲν ὑπὲρ τῶν κατηγορημένων **αὐτοῦ** λόγους Αἰσχίνης φεύζεται, βουλόμενος δ' ὑμᾶς ὡς πορρωτάτω τῶν πεπραγμένων ἀπάγειν διεξιῖσιν ἡλίκα πάσιν ἀνθρώποις **ἀγαθὰ** ἐκ τῆς εἰρήνης γίγνεται και τούναντιον ἐκ τοῦ πολέμου κακὰ, και ὅλως **ἐγκώμια** εἰρήνης ἐρεῖ, και **τοιαῦτα** ἀπολογήσεται. **Ἔστι** δὲ και ταῦτα κατηγορήματα τούτου. **Εἰ** γὰρ ἢ τοῖς ἄλλοις ἀγαθῶν αἰτία τοσοῦτων πραγμάτων και ταραχῆς ἡμῖν αἰτία **γέγονεν**, τί τις εἶναι τοῦτο φῆ πλὴν ὅτι δῶρα **λαβόντες** οὔτοι καλὸν πρᾶγμα φύσει κακῶς διέθησαν; **89.** **« Τί δέ; Οὐ** τριῆρεις τριακόσιοι και σκευὴ ταύταις και χρήμαθ' ὑμῖν **περίεστιν** και περιέσται διὰ τὴν εἰρήνην; » ἴσως ἂν εἴποι. **Πρὸς** δὴ **ταῦτα ἐκεῖνο** ὑμᾶς **ὑπολαμβάνειν** δεῖ, ὅτι και τὰ Φιλίππου **πράγματα** ἐκ τῆς εἰρήνης γέγονεν εὐπορώτερα πολλῶ, και κατασκευαῖς ὄπλων και χώρας και προσόδων αἱ γεγόνασιν ἐκεῖνῳ μεγάλα. **90.** **« Γεγόνασιν** δὲ και ἡμῖν τινές. » **Ἡ** δὲ γε τῶν πραγμάτων κατασκευὴ και τῶν συμμαχῶν, δι' ἣν ἢ αὐτοῖς ἢ τοῖς κρείττοσι τάγαθὰ πάντες κέκτηνται, ἢ μὲν ἡμετέρα **πραθείσα** ὑπὸ τούτων **ἀπόλωλεν** και γέγονεν ἀσθενής, ἢ δ' ἐκεῖνου **φοβερά** και μείζων πολλῶ. **Οὐ** δὴ δίκαιον ἐκεῖνῳ μὲν ἀμφοτέρ' ἠυξῆσθαι διὰ τούτους και τὰ τῶν συμμαχῶν και τὰ τῶν προσόδων, ἃ δ' ἡμῖν **δικαίως** ἂν ὑπῆρχεν ἐκ τῆς εἰρήνης, **ταῦτα** ἀνθ' ὧν **ἀπέδοντο** αὐτοὶ λογίζεσθαι. **Οὐ** γὰρ ταῦτ' ἀντ' ἐκεῖνων γέγονεν, οὐδὲ πολλοῦ δεῖ, ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἦν ἂν ὁμοίως ἡμῖν, ἐκεῖνα δὲ τούτοις ἂν προσῆν εἰ μὴ διὰ τούτους.

91. Ὅλως δ' ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δίκαιον δήπου φῆσαιτ' ἂν εἶναι, μήτ' εἰ πολλὰ και δεινὰ τὰ **συμβεβηκότ' ἐστίν** τῇ πόλει, μηδενὸς δ' Αἰσχίνης αἴτιος τούτων, εἰς τούτον ἐλθεῖν τὴν ὀργὴν, μήτ' εἰ τι τῶν δεόντων πέπρακται δι' ἄλλον τινά, τούτο σώσαι τουτονί· ἀλλ' ὅσων οὗτος αἴτιος σκεψάμενοι και χάριν, ἂν ταύτης ἄξιος ἦ, και τούναντιον ὀργὴν, ἂν τοιαῦτα φαίνηται, ποιείσθε. **92.** **Πῶς** οὖν εὐρήσετε ταῦτα δικαίως; **Ἐὰν** μὴ πάνθ' **ἅμα** ἔατε ταράττειν αὐτόν, τὰ τῶν στρατηγῶν ἀδικήματα, τὸν πόλεμον τὸν πρὸς Φίλιππον, τὰπὸ τῆς εἰρήνης ἀγαθὰ, ἀλλ' ἕκαστον ἐφ' αὐτοῦ σκοπήτε. **Οἶον· « Ἦν** ἡμῖν πόλεμος πρὸς Φίλιππον; **Ἦν.** **Ἐνταῦθ'** ἐγκαλεῖ τις Αἰσχίνην; **Βούλεται** τις τούτου κατηγορεῖν περὶ τῶν ἐν τῷ πολέμῳ πραχθέντων; **Οὐδὲ** εἰς. » **Οὐκοῦν** περὶ **τούτου γε** ἀφείτῃ και οὐδὲν αὐτόν δεῖ λέγειν· περὶ γὰρ τῶν **ἀμφισθητούμενων** και τοὺς μάρτυρας παρέχεσθαι και τὰ τεκμήρια δεῖ λέγειν τὸν φεύγοντα, οὐ τὰ **ὁμολογούμενα** ἀπολογούμενον ἐξαπατᾶν. **Ὅπως** τοίνυν περὶ τοῦ πολέμου μηδὲν ἐρεῖς· οὐδεὶς γὰρ οὐδὲν αἰτιάται περὶ αὐτοῦ σε. **93.** **« Μετὰ ταῦτα** εἰρήνην τινές ἡμᾶς ἐπειθον ποιήσασθαι· ἐπεισθημεν· **πρέσβεις** ἐπέμψαμεν· ἤγαγον οὔτοι δεῦρο τοὺς ποιησομένους τὴν εἰρήνην. **Πάλιν** ἐνταῦθα περὶ τούτου μέμφεται τις Αἰσχίνην; **Φησί** τις εἰσηγήσασθαι τούτον εἰρήνην, ἢ ἀδικεῖν ὅτι δεῦρ' ἤγαγε τοὺς ποιησομένους; **Οὐδὲ** εἰς. » **Οὐκοῦν** οὐδ' ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ ποιήσασθαι τὴν πόλιν εἰρήνην οὐδὲν αὐτῷ λεκτέον· οὐ γὰρ οὗτος αἴτιος. **94.** **« Τί** οὖν, ἄνθρωπε, λέγεις »; εἰ

τις ἔροιστό με, « καὶ πόθεν ἄρχει κατηγορεῖν; » **“Ὅθεν**, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, βουλευομένων ὑμῶν, οὐ περὶ τοῦ εἰ ποιητέον εἰρήνην ἢ μὴ (ἐδέδοκτο γὰρ ἤδη τοῦτό γε) ἀλλ’ ὑπὲρ τοῦ ποῖαν τινὰ, τοῖς τὰ δίκαια λέγουσιν ἀντειπῶν τῷ μισθοῦ γράφοντι συνείπε δῶρα **λαβῶν**, καὶ μετὰ **ταῦτα** ἐπὶ τοὺς ὄρκους αἰρεθεῖς, ὧν μὲν ὑμεῖς προσετάξατε, οὐδ’ ὅτιοῦν **ἐποίησεν**, τοὺς δ’ ἐπὶ τοῦ πολέμου διασωθέντας ἀπώλεσε τῶν συμμάχων, καὶ τηλικαῦτα καὶ **τοιαῦτα ἐψεύσατο ἡλίκα** οὐδεὶς πώποτ’ ἄλλος ἀνθρώπων οὔτε πρότερον οὔθ’ ὕστερον. **Τὸ** μὲν γὰρ ἐξ ἀρχῆς ἄχρι τοῦ λόγου τυχεῖν Φίλιππον ὑπὲρ τῆς εἰρήνης, Κτησιφῶν καὶ Ἀριστόδημος τὴν πρώτην ἔφερον τοῦ φενακισμοῦ, ἐπειδὴ δ’ εἰς τὸ πράττειν ἤδη τὰ πράγμαθ’ ἦκεν, Φιλοκράτει καὶ τούτῳ παρέδωκαν, **ἐκδεξάμενοι** δ’ οὗτοι πάντ’ ἀπώλεσαν. **95. Εἶτ’** ἐπειδὴ δεῖ λόγον καὶ δίκην ὑπέχειν τῶν πεπραγμένων, ὧν, οἶμαι, πανοῦργος οὗτος καὶ θεοῖς ἐχθρὸς καὶ γραμματεὺς, ὡς ὑπὲρ **τῆς** εἰρήνης κρινόμενος ἀπολογήσεται, οὐχ ἵνα πλειόνων ἢ κατηγορεῖ τις αὐτοῦ δῶ **λόγον** (μανία γὰρ τοῦτό γε), ἀλλ’ ὄρα τοῦθ’ ὅτι ἐν μὲν τοῖς ὑφ’ αὐτοῦ πεπραγμένοις ἀγαθὸν μὲν οὐδὲν ἐστίν, ἅπαντα δὲ τὰδίκήματα, ἢ δ’ ὑπὲρ τῆς εἰρήνης ἀπολογία, καὶ εἰ μηδὲν ἄλλο, τοῦνομα γοῦν ἔχει φιλάνθρωπον. **96. “Ἦν** δέδοικα μὲν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δέδοικα, μὴ λελήθαμεν ὥσπερ οἱ δανειζόμενοι ἐπὶ πολλῶ ἄγοντες· τὸ γὰρ ἀσφαλὲς αὐτῆς καὶ τὸ **βέβαιον** οὗτοι προὔδοσαν, Φωκέας καὶ Πύλας· οὐ μὴν διὰ τοῦτόν γ’ ἐξ ἀρχῆς ἐποίησάμεθα, ἀλλ’ ἄτοπον μὲν ἐστίν ὃ μέλλω λέγειν, ἀληθὲς δὲ πάνυ· εἰ γὰρ τις ὡς ἀληθῶς χαίρει τῇ εἰρήνῃ, τοῖς στρατηγοῖς, ὧν κατηγοροῦσιν ἅπαντες, χάριν αὐτῆς ἐχέτω· εἰ γὰρ ἐκεῖνοι ὡς ὑμεῖς **ἐβούλεσθε** ἐπολέμουν, οὐδ’ **ὄνομα** εἰρήνης ἂν ὑμεῖς ἠνέσχεσθε. **97. Εἰρήνη** μὲν οὖν δι’ ἐκείνους, ἐπικίνδυνος δὲ καὶ σφαλερὰ καὶ ἄπιστος διὰ τούτους γέγονεν δωροδοκήσαντας. **Εἴργετ’** οὖν, **εἴργετε** αὐτὸν τῶν ὑπὲρ τῆς εἰρήνης λόγων, εἰς δὲ τοὺς ὑπὲρ τῶν πεπραγμένων **ἐμβιβάζετε**. **Οὐ** γὰρ Αἰσχίνης ὑπὲρ τῆς εἰρήνης κρίνεται, οὐ, ἀλλ’ ἡ εἰρήνη δι’ Αἰσχίνην **διαβέβληται**. **Σημεῖον** δέ· εἰ γὰρ ἢ μὲν εἰρήνη ἐγεγονέη, μηδὲν δ’ ὕστερον **ἐξηπάτησθε** ὑμεῖς μηδ’ ἀπωλώλει τῶν συμμάχων μηδεὶς, τίν’ ἀνθρώπων ἐλύπησεν ἂν ἡ εἰρήνη, ἔξω τοῦ ἄδοξος γεγενῆσθαι; **Καίτοι** καὶ τούτου συναίτιος οὗτος συνειπῶν Φιλοκράτει. **Ἀλλ’** ἀνήκεστόν γ’ οὐδὲν ἂν ἦν γεγονός. **Νῦν** δ’, οἶμαι, πόλλ’, ὧν αἴτιος οὗτος.

98. “Ὅτι μὲν τοίνυν αἰσχροῦς καὶ κακῶς πάντα ταῦθ’ ὑπὸ τούτων **ἀπόλωλεν** καὶ διέφθαρται, οἶμαι πάντας ὑμᾶς **εἰδέναι**· ἐγὼ δ’, ὧ ἄνδρες δικασταί, τοσοῦτ’ ἀπέχω τοῦ συκοφαντίαν τινὰ τοῖς πράγμασι τούτοις προσάγειν ἢ ὑμᾶς ἀξιούην, ὥστ’ εἰ ταῦθ’ ὑπ’ **ἀβελετερίας** ἢ δι’ εὐήθειαν ἢ δι’ ἄλλην ἄγνοιαν ἠντινοῦν οὕτω πέπρακται, αὐτός τ’ **ἀφήμι** Αἰσχίνην καὶ ὑμῖν **ἀφεῖναι συμβουλεύω**. **99. Καίτοι** τῶν σκήψεων τούτων οὐδεμί’ **ἐστίν** πολιτικὴ οὐδὲ δίκαια. **Οὐδένα** γὰρ τὰ κοινὰ πράττειν ὑμεῖς κελεύετε οὐδ’ ἀναγκάζετε· ἀλλ’ ἐπειδὴν τις ἑαυτὸν πείσας δύνασθαι προσέλθῃ, πρᾶγμα ποιοῦντες ἀνθρώπων χρηστῶν καὶ φιλανθρώπων, εὐνοικῶς δέχεσθε καὶ οὐ φθονερώς, ἀλλὰ καὶ χειροτονεῖτε καὶ τὰ ὑμέτερ’ αὐτῶν ἐγχειρίζετε. **100. Ἐὰν** μὲν οὖν κατορθοῖ τις, τιμῆσεται καὶ πλέον ἔξει τῶν πολλῶν κατὰ τοῦτο· ἂν δ’ ἀποτυγχάνῃ, σκήψεις καὶ προφάσεις ἐρεῖ; **Ἀλλ’** οὐ δίκαιον. **Οὐ** γὰρ ἂν **ἐξαρκέσειεν** τοῖς **ἀπολωλόσιν** συμμάχοις οὐδὲ τοῖς παισὶν αὐτῶν οὐδὲ ταῖς γυναιξίν οὐδὲ τοῖς ἄλλοις διὰ τὴν **ἀβελετερίαν** τὴν ἐμήν, ἵνα μὴ τὴν τούτου λέγω, τοιαῦτα πεπονθέναι· πολλοῦ γε καὶ δεῖ. **101. Ἀλλ’** ὅμως ὑμεῖς ἄφετ’ Αἰσχίνη τὰ δεινὰ ταῦτα καὶ **ὑπερβάλλοντα**, ἂν δι’ εὐήθειαν ἢ δι’ ἄλλην ἄγνοιαν ἠντινοῦν λελυμασμένος φανῇ. **Ἄν** μέντοι διὰ πονηρίαν ἀργύριον **λαβῶν** καὶ δῶρα, καὶ τοῦτ’ ἐξελεγχθῆ σαφῶς ὑπ’ αὐτῶν τῶν πεπραγμένων, μάλιστα μὲν, εἰ οἶόν **τε**, ἀποκτείνετε, εἰ δὲ μὴ, ζῶντα τοῖς λοιποῖς παράδειγμα ποιήσατε. **Σκοπεῖτε** δὴ τὸν ὑπὲρ τούτων ἔλεγχον, ὡς δίκαιος ἔσται, **†μεθ’ ὑμῶν†**.

102. Ἀνάγκη δὴ πού τοὺς λόγους τούτους Αἰσχίνην πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν τουτονί, τοὺς περὶ τῶν Φωκέων καὶ τῶν Θεσπιῶν καὶ τῆς **Εὐβοίας**, εἴπερ μὴ πεπρακῶς αὐτὸν ἐκῶν ἐξηπάτα, δυοῖν θάτερον, ἢ διαρρήδην **ἀκούσαντα** ὑποσχομένου Φιλίππου ὅτι πράξει ταῦτα καὶ ποιήσει, ἢ εἰ μὴ τοῦτο, γοητευθέντα καὶ φενακισθέντα τῇ περὶ τᾶλλα φιλανθρωπία καὶ ταῦτ’ ἐλπίσαντα παρ’ αὐτοῦ. **Οὐκ** ἔνεστι τούτων οὐδὲ ἐν χωρὶς. **103. Ἐκ** τοίνυν τούτων ἀμφοτέρων μάλιστα πάντων ἀνθρώπων μισεῖν αὐτῷ προσήκει Φίλιππον. **Διὰ** τί; **“Ὅτι** τὸ μὲν ἐκείνου μέρος πάντ’ αὐτῷ γέγονεν τὰ δεινότερα καὶ τὰ αἰσχίστα – ὑμᾶς ἐξηπάτηκεν, ἀδοξεῖ, {δικαιῶς ἀπόλωλε,} **κρίνεται** – καὶ εἴ γέ τι τῶν προσηκόντων ἐγίγνετο, ἐν εἰσαγγελίᾳ πάλαί ἂν ἦν· νῦν δὲ διὰ τὴν ὑμετέραν εὐήθειαν καὶ **πραότητα** εὐθύνας δίδωσι, καὶ ταύτας ὀπηνίκα βούλεται. **104–9. Ἔστιν** οὖν

ὅστις ὑμῶν φωνὴν ἀκήκοεν Αἰσχίνου κατηγοροῦντος Φιλίππου; **Τί δέ; Ἐξελέγχοντα** ἢ λέγοντά τι τοῦτον ἐόρακεν; **Οὐδὲ** εἰς· ἀλλὰ πάντες Ἀθηναῖοι πρότερον κατηγοροῦσι Φιλίππου, καὶ ὁ τυχὼν αἰεὶ, ὧν οὐδὲν οὐδεὶς ἠδίκηται, ἰδίᾳ δῆπου. **Ἐγὼ** δ' ἐκείνους τοὺς λόγους ἐζήτουν παρὰ τούτου, εἴπερ μὴ πεπρακῶς αὐτὸν ἦν· « **Ἄνδρες** Ἀθηναῖοι, ἐμοὶ μὲν **χρήσασθε** ὅ τι βούλεσθε· **ἐπίστευσα**, ἐξηπατήθην, ἤμαρτον, **ὁμολογῶ**· τὸν δὲ ἄνθρωπον, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, φυλάττεσθε· ἄπιστος, γόης, πονηρός. **Οὐχ ὁράτε** οἷα πεποίηκεν ἐμέ; **Οἷα** ἐξηπάτηκεν; » **Τούτων οὐδένα** ἀκούω τῶν λόγων, οὐδ' ὑμεῖς. **110. Διὰ** τί; **Ἵτι** οὐ παρακρουσθεὶς οὐδ' ἐξαπατηθεὶς, ἀλλὰ μισθώσας αὐτὸν καὶ **λαβῶν** ἀργύριον ταῦτ' **εἶπεν** καὶ προὔδωκεν ἐκείνῳ, καὶ γέγονεν καλὸς κάγαθος καὶ δίκαιος μισθωτὸς ἐκείνῳ, **πρεσβευτῆς** μέντοι καὶ πολίτης ὑμῖν προδότης καὶ τρίς, οὐχ ἅπαξ, ἀπολωλέναι δίκαιος.

111. Οὐ τοίνυν ἐκ τούτων μόνον δῆλός ἐστ' ὅτι χρημάτων ἅπαντ' εἶπεν ἐκείνα· ἀλλ' ἦκον ὡς ὑμᾶς ἔναγχος Θετταλοὶ καὶ Φιλίππου **πρέσβεις** μετ' αὐτῶν, ἀξιούντες ὑμᾶς Φίλιππον **Ἀμφικτύονα** εἶναι ψηφίσασθαι. **Τῷ** προσῆκεν οὖν ἀντειπεῖν τούτοις μάλιστα πάντων ἀνθρώπων; Αἰσχίνη τουτῶν. **Διὰ** τί; **Ἵτι** οἷς οὗτος ἀπήγγειλε πρὸς ὑμᾶς, τούτοις **τάναντία** ἐποίησεν ἐκείνος. **112. Οὗτος** μὲν γὰρ ἔφη Θεσπιάς καὶ Πλαταιαὶς αὐτὸν τειχεῖν, καὶ τοὺς μὲν Φωκέας οὐκ ἀπολεῖν, τὴν δὲ **Θηβαίων ὕβριν** καταλύσειν· ὁ δὲ τοὺς μὲν **Θηβαίους** μείζους ἢ προσῆκε **πεποίηκεν**, τοὺς δὲ Φωκέας ἄρδην **ἀπολώλεκεν**, καὶ τὰς μὲν Θεσπιάς καὶ Πλαταιαὶς οὐ **τετείχικεν**, τὸν δὲ Ὀρχομενὸν καὶ τὴν Κορώνειαν προσεξηνδραπόδισται. **Πῶς** ἂν ἐναντιώτερα πράγμαθ' ἑαυτοῖς τούτων γένοιτο; **Οὐ** τοίνυν ἀντειπεν, οὐδὲ **διῆρεν** τὸ στόμα, οὐδ' **ἐφθέγγετο ἐναντίον** οὐδέν. **113. Καὶ** οὐχὶ τοῦτό πω δεινόν, τηλικούτον ὄν. **Ἀλλὰ** καὶ **συνείπεν** μόνος τῶν ἐν τῇ πόλει πάντων ἀνθρώπων. **Καίτοι** τοῦτό **γε** οὐδὲ Φιλοκράτης ἐτόλμησε ποιῆσαι ὁ μισθός, ἀλλ' Αἰσχίνης οὕτως. **Καὶ θορυβοῦντων** ὑμῶν καὶ οὐκ ἐθελόντων ἀκούειν αὐτοῦ, **καταβαίνων** ἀπὸ τοῦ βήματος, ἐνδεικνύμενος τοῖς **πρέσβεσιν** τοῖς παρὰ τοῦ Φιλίππου **παροῦσιν**, πολλοὺς ἔφη τοὺς **θορυβοῦντας** εἶναι, ὀλίγους δὲ τοὺς στρατευομένους ὅταν δέη (μέμνησθε γὰρ δῆπου), αὐτὸς ὧν, οἶμαι, θαυμάσιος στρατιώτης, ὦ Ζεῦ.

114. Ἔτι τοίνυν, εἰ μὲν μηδένα μηδὲν **ἔχοντα** εἶχομεν δεῖξαι τῶν **πρέσβεων**, μηδ' ἦν **ὥστε** ἰδεῖν ἅπαντας, βασιάνους καὶ τὰ τοιαῦθ' ὑπόλοιπον ἂν ἦν **σκοπεῖν**· εἰ δὲ Φιλοκράτης μὴ μόνον ὠμολόγει παρ' ὑμῖν ἐν τῷ δήμῳ πολλάκις, ἀλλὰ καὶ ἐδείκνυεν ὑμῖν, πυροπωλῶν, οἰκοδομῶν, βαδιεῖσθαι φάσκων κἂν μὴ **χειροτονῆτε** ὑμεῖς, ξυληγῶν, τὸ χρυσίον καταλλαττόμενος φανερώς ἐπὶ ταῖς τραπέζαις, οὐκ ἐνὶ δήπου τοῦτον εἰπεῖν ὡς οὐκ εἶληφε, τὸν αὐτὸν ὁμολογοῦντα καὶ δεικνύοντα. **115. Ἔστιν** οὖν οὕτω τις ἀνθρώπων ἀνόητος ἢ κακοδαίμων, ὥσθ' ἵνα **λαμβάνῃ** μὲν Φιλοκράτης, ἀδοξῆ **δὲ** αὐτὸς καὶ κινδυνεύῃ, ἐξὸν αὐτῷ μετὰ τῶν μηδὲν ἠδίκηκῶν ἐξετάζεσθαι, τούτοις μὲν πολεμεῖν, πρὸς δ' ἐκείνον ἐλθῶν κρίνεσθαι βούλεται; **Ἐγὼ** μὲν **οὐδένα** οἶμαι. **Ἀλλὰ** πάντα ταῦτ', ἐὰν ὀρθῶς σκοπῆτε, εὐρήσετε **μεγάλα**, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ ἐναργῆ σημεῖα τοῦ χρήματα τοῦτον ἔχειν.

116. Ὁ τοίνυν ὕστατον μὲν γέγονεν, οὐδενὸς δ' ἐστὶν ἔλαττον σημεῖον τοῦ πεπρακέναι τοῦτον ἑαυτὸν Φιλίππῳ, θεάσασθε. **Ἴστε** δῆπου πρῶην, ὅτ' εἰσήγγελλεν Ὑπερείδης Φιλοκράτην, ὅτι παρελθὼν ἐγὼ δυσχεραίνειν ἔφην ἐν τῇ εἰσαγγελίᾳ, εἰ μόνος Φιλοκράτης τοσοῦτων καὶ τοιούτων ἀδικημάτων αἴτιος γέγονεν, οἱ δ' ἐννέα τῶν **πρέσβεων** μηδενός. **Καὶ** οὐκ ἔφην τοῦθ' οὕτως ἔχειν· οὐδαμοῦ γὰρ ἂν φανῆναι καθ' αὐτὸν ἐκείνον, εἰ μὴ τοὺς συναγωνιζομένους τούτων τινὰς εἶχεν. **117.** « **Ἴν'** οὖν μήτ' ἀφῶ μήτ' αἰτιάσωμαι **μηδένα**, ἔφην, ἐγὼ, ἀλλὰ τὸ πράγμ' αὐτὸ τοὺς μὲν αἰτίους εὕρη, τοὺς δὲ μὴ μετεσχηκότας ἀφή, ἀναστάς ὁ βουλόμενος καὶ παρελθὼν εἰς ὑμᾶς ἀποφηνάσθω μὴ μετέχειν **μηδὲ** ἀρέσκειν αὐτῷ τὰ ὑπὸ Φιλοκράτους πεπραγμένα. **Καὶ** τὸν τοῦτο **ποιήσαντα ἀφήμι** ἔγωγ' », ἔφην. **Ταῦτα μνημονεύετε**, ὡς ἐγὼ οἶμαι. **Οὐ** τοίνυν παρήλθεν οὐδεὶς οὐδ' ἔδειξεν ἑαυτόν. **118. Καὶ** τῶν μὲν ἄλλων **ἔστιν** ἐκάστῳ τις **πρόφασις** (ὁ μὲν οὐχ ὑπεύθυνος ἦν, ὁ δ' οὐχὶ παρῆν ἴσως, τῷ δὲ κηδεστής ἐστὶν **ἐκείνος**), τούτῳ δ' οὐδὲν τούτων. **Ἀλλ'** οὕτω καθάπαξ πέπρακεν ἑαυτὸν καὶ οὐκ ἐπὶ τοῖς **παρεληλυθόσι μεμισθάρνηκε** μόνον, ἀλλὰ καὶ μετὰ ταῦτα δῆλός ἐστιν, ἂν περ ἐκφύγη νῦν, καθ' ὑμῶν ὑπάρξων ἐκείνῳ, ὥσθ' ἵνα μηδὲν ἐναντίον μηδὲ ῥῆμα **προῆται** Φιλίππῳ οὐδ' ἀφιέντων ἀφίεται, ἀλλ' ἀδοξεῖν, κρίνεσθαι, πάσχειν ὅτιοῦν αἰρεῖται παρ' ὑμῖν μάλλον ἢ Φιλίππῳ τι ποιῆσαι μὴ πρὸς ἠδονῆν. **119. Καίτοι** τίς ἢ κοινωνία, τίς ἢ πολλὴ **πρόνοια** ὑπὲρ Φιλοκράτους αὕτη; **Ὅς** εἰ τὰ

κάλλιστα και πάντα τὰ **συμφέροντα ἐπεπρεσβεύκει**, χρήματα δ' ὠμολόγει **λαβεῖν** ἐκ τῆς **πρεσβείας**, ὥσπερ ὠμολόγει, τοῦτό γ' αὐτὸ φυγεῖν και **διευλαθηθῆναι** τῷ προῖκα **πρεσβεύοντι προσήκεν**, και διαμαρτύρεσθαι τὸ καθ' αὐτόν. **Οὐ** τοίνυν πεποίηκε τοῦτ' Αἰσχίνης. **Ταῦτ'** οὐ φανέρ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι; **Ταῦτ'** οὐχὶ βοᾷ και λέγει ὅτι χρήματ' εἶληφεν Αἰσχίνης και πονηρός ἐστιν ἀργυρίου συνεχῶς, οὐ δι' **ἀβελετερίαν** οὐδὲ δι' ἄγνοιαν, οὐδ' ἀποτυγχάνων;

120. « Και τίς μου καταμαρτυρεῖ, φήσει, δῶρα **λαβεῖν**; » **Τοῦτο** γάρ ἐστι τὸ λαμπρόν. **Τὰ** πράγματ', Αἰσχίνη, ἅπερ πιστότατ' ἐστὶν ἀπάντων, και οὐκ ἔνεστ' εἰπεῖν οὐδ' αἰτιάσασθαι ὡς ἡ **πεπεισμένα** ἢ χαριζόμενά τῷ ἐστὶ τοιαῦτα, ἀλλ' οἷάπερ αὐτὰ προδοὺς και διαφθείρας σὺ πεποίηκας, τοιαῦτ' ἐξεταζόμενα φαίνεται. **Πρὸς** δὲ τοῖς πράγμασιν αὐτὸς αὐτίκα δὴ σὺ σαυτοῦ. **Ἀπόκριναι** γάρ **δεῦρο** ἀναστάς μοι. **Οὐ** γάρ δὴ δι' ἀπειρίαν **γε** οὐ φήσεις ἔχειν ὅ τι εἵπης· ὅς γάρ ἀγῶνας καινούς ὥσπερ δράματα, και τούτους ἀμαρτύρους, πρὸς διαμεμετρημένην τὴν ἡμέραν αἰρεῖς διώκων, δῆλον ὅτι πάνδεινος εἶ τις.

121. Πολλῶν τοίνυν και δεινῶν ὄντων τῶν πεπραγμένων Αἰσχίνη τουτῶν, και πολλὴν κακίαν ἐχόντων, ὡς και ὑμῖν οἴομαι δοκεῖν, οὐδὲν ἐστὶν οὐ μέλλω λέγειν, ὡς ἐγὼ κρίνω, δεινότερον, οὐδ' ὅ τι μάλλον ἐπ' αὐτοφῶρῳ δεδωροδοκηκότ' αὐτόν και πεπρακότα πάντ' ἐξελέγξει. **Ἐπειδὴ** γάρ ἀπεστέλλετ' αὐθις αὐτὸ τρίτον τοὺς **πρέσβεις** ὡς τὸν Φίλιππον, ἐπὶ ταῖς καλαῖς και μεγάλας ἐλπίσι ταύταις αἷς οὗτος ὑπέσχητο, ἐχειροτονήσατε και τοῦτον κάμει και τῶν ἄλλων τοὺς πλείστους τοὺς αὐτούς. **122.** **Ἐγὼ** μὲν δὴ παρελθὼν ἐξωμοσάμην εὐθέως, και **θορυβοῦντων** τινῶν και κελευόντων βαδίζω οὐκ ἂν ἔφην ἐλθεῖν· οὗτος δὲ ἐχειροτόνητο. **Ἐπειδὴ** δὲ ἀνέστη μετὰ ταῦθ' ἡ ἐκκλησία, συνελθόντες **ἐβουλεύονθ'** οὗτοι τίν' αὐτοῦ καταλείψουσιν. **Ἐτι** γάρ τῶν πραγμάτων ὄντων μετεῶρων και τοῦ μέλλοντος ἀδήλου, σύλλογοι και λόγοι παντοδαποὶ κατὰ τὴν ἀγορὰν ἐγίνοντο τότε· **123.** **ἐφοβοῦντο** δὴ μὴ σύγκλητος ἐκκλησία **γένετο** ἐξαίφνης, **εἶτα** ἀκούσαντες ὑμεῖς ἐμοῦ ἀληθῆ ψηφίσαισθέ τι τῶν δεόντων ὑπὲρ τῶν Φωκέων, και τὰ πράγματ' ἐκφύγοι τὸν Φίλιππον. **Εἰ** γάρ ἐψηφίσασθε μόνον και μικρὰν ὑπεφίνατ' **ἐλπίδα** ἠντινοῦν αὐτοῖς, ἐσώθησαν ἂν. **Οὐ** γάρ ἐνήν, οὐκ ἐνήν μὴ παρακρουσθέντων ὑμῶν μείναι Φιλίππῳ. **Οὔτε** γάρ σίτος ἦν ἐν τῇ χώρᾳ, ἀσπόρῳ διὰ τὸν πόλεμον γεγούνα, οὐθ' ἡ σιτοπομπία δυνατὴ τριήρων οὐσῶν ὑμετέρων ἐκεῖ και τῆς θαλάττης κρατουσῶν, αἶ τε πόλεις πολλαὶ και χαλεπαὶ **λαβεῖν** αἱ τῶν Φωκέων, μὴ οὐ χρόνῳ και πολιορκία· εἰ γάρ ἐν ἡμέρᾳ πόλιν ἦρει, δύο και εἴκοσιν εἰσιν ἀριθμῷ. **124.** **Διὰ** δὴ ταῦτα πάντα, ἵνα μηδὲν **μεταθήσθε** ὧν ἐξηπάτησθε, τοῦτον αὐτοῦ κατέλιπον. **Ἐξομόσασθαι** μὲν δὴ μὴ μετ' αἰτίας τινὸς δεινὸν ἦν και ὑποψία **μεγάλη** — « **Τί** λέγεις; **Ἐπὶ** τηλικαῦτα και τοιαῦτ' ἀγαθὰ οὐχὶ βαδίζεις ἀπαγγείλας οὐδὲ **πρεσβεύεις**; » —, ἔδει δὲ μένειν. **Πῶς** οὖν; **Ἄρρωστεῖν** προφασίζεται, και **λαβῶν** Ἐξήκестον τὸν ἰατρὸν ἀδελφὸς αὐτοῦ και προσελθὼν τῇ βουλῇ ἐξώμοσεν ἄρρωστεῖν τουτονὶ και αὐτὸς ἐχειροτονήθη. **125.** **Ἐπειδὴ** δὲ ἀπωλώλεσαν οἱ Φωκεῖς ὕστερον ἡμέραις **πέντε** ἢ ἕξ, και τέλος εἶχε τὸ **μίσθωμα** ὥσπερ ἂν ἄλλο τι τούτῳ, και ὁ Δερκύλος ἐκ τῆς Χαλκίδος ἦκεν ἀναστρέψας και ἀπήγγειλεν ὑμῖν ἐκκλησιάζουσιν ἐν Πειραιεὶ ὅτι Φωκεῖς **ἀπολώλασιν**, και ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ταῦτ' ἀκούσαντες εἰκότως κάκεινοις συνήχθεσθε και αὐτοὶ ἐξεπέπληχθε, και παῖδας και γυναῖκας ἐκ τῶν ἀγρῶν κατακομίζω ἐψηφίζεσθε και τὰ **φρούρια** ἐπισκευάζω και τὸν Πειραιᾶ τειχίζω και τὰ **Ἡράκλεια** ἐν ἄστει θύειν — **126.** ἐπειδὴ ταῦτ' ἦν και τοιαύτη ταραχὴ και τοιοῦτος **θόρυβος** περιεστῆκει τὴν πόλιν, **τηνικαῦτα** ὁ σοφὸς και δεινὸς οὗτος και εὐφωνος, οὔτε βουλῆς οὔτε δήμου χειροτονήσαντος αὐτόν, ὥχθετο **πρεσβεῦν** ὡς τὸν ταῦτα πεπονηκότα, οὔτε τὴν ἄρρωστίαν ἐφ' ἣ τὸτ' ἐξωμόσαθ' ὑπολογισάμενος, οὔθ' ὅτι **πρεσβευτὴς** ἄλλος **ἤρητο** ἀνθ' αὐτοῦ, οὔθ' ὅτι τῶν τοιοῦτων ὁ νόμος θάνατον τὴν ζημίαν εἶναι κελεύει, **127.** οὔθ' ὅτι πάνδεινὸν ἐστὶν **ἀπηγγελκότα** ὡς ἐπικεκήρυκται χρήματ' αὐτῷ ἐν **Θήβαις**, ἐπειδὴ **Θηβαῖοι** πρὸς τῷ τὴν Βοιωτίαν ἅπασαν ἔχειν και τῆς Φωκέων χώρας ἐγκρατεῖς **γεγόνασιν**, **τηνικαῦτα** εἰς μέσας τὰς **Θήβας** και τὸ τῶν **Θηβαίων** στρατόπεδον βαδίζω· ἀλλ' οὕτως ἐκφρων ἦν και ἕλος πρὸς τῷ λήμματι και τῷ δωροδοκῆματι ὥστε πάντα **ταῦτα** ἀνελὼν και παριδῶν ὥχθετο.

128. Και τοιοῦτου τοῦ πράγματος ὄντος, ἔτι πολλῶ **δεινότερά ἐστιν** ἢ **ἐκεῖσε** ἐλθὼν διεπράξατο. **Ἀπάντων** γάρ ὑμῶν τουτωνὶ και τῶν ἄλλων Ἀθηναίων οὕτω δεινὰ και **σχέτλια** ἡγουμένων τοὺς ταλαιπώρους πάσχειν Φωκέας ὥστε μήτε τοὺς ἐκ τῆς βουλῆς θεωροὺς μήτε τοὺς θεσμοθέτας εἰς τὰ Πύθια πέμψαι, ἀλλ'

ἀποστήναι τῆς πατρίου θεωρίας, οὗτος εἰς τὰ πινίκια τῶν πραγμάτων καὶ τοῦ πολέμου, ἃ **Θηβαῖοι** καὶ Φίλιππος ἔθυον, **εἰστιάτο** ἐλθὼν καὶ σπονδῶν μετείχε καὶ εὐχῶν, ἅς ἐπὶ τοῖς τῶν συμμάχων τῶν ὑμετέρων τείχεσι καὶ χώρᾳ καὶ ὄπλοις ἀπολωλόσιν **ἠύχετο** ἐκεῖνος, καὶ συνεστεφανοῦτο καὶ συνεπαιώνιζεν Φιλίππῳ καὶ φιλοτησίας προὔπινεν.

129. Καὶ ταῦτ' οὐκ ἔνεστιν ἐμοὶ μὲν **οὕτως**, τούτῳ **δὲ** ἄλλως πως εἰπεῖν· ἀλλ' ὑπὲρ μὲν τῆς ἐξωμοσίας ἐν τοῖς κοινοῖς τοῖς ὑμετέροις γράμμασιν ἐν τῷ μητρώῳ ταῦτ' ἐστίν, ἐφ' οἷς ὁ δημόσιος τέτακται, καὶ **ψήφισμα** ἄντικρυς περὶ **τοῦ** τούτου ὀνόματος γέγραπται· ὑπὲρ δ' ὧν ἐκεῖ διεπράξατο, οἱ **συμπρεσβεύοντες** καὶ παρόντες καταμαρτυρήσουσιν, οἵπερ ἐμοὶ ταῦτα διηγούντο· οὐ γὰρ ἔγωγ' αὐτοῖς **συνεπρέσβευσα**, ἀλλ' ἐξωμοσάμην. **130.** Καὶ μοι λέγε τὸ ψήφισμα {καὶ τὰ γράμματα}, καὶ τοὺς μάρτυρας κάλει.

ΨΗΦΙΣΜΑ. ΜΑΡΤΥΡΕΣ

Τίνας οὖν εὐχὰς **ὑπολαμβάνει** εὐχεσθαι τοῖς θεοῖς τὸν Φίλιππον, ὅτ' ἔσπενδεν, ἢ τοὺς **Θηβαίους**; Ἄρ' οὐ « κράτος πολέμου καὶ νίκην » αὐτοῖς καὶ τοῖς συμμάχοις διδόναι, καὶ τάναντία τοῖς τῶν Φωκέων; **Οὐκοῦν** ταῦτα **συνῆύχετο** οὗτος καὶ κατηράτο τῇ πατρίδι, ἃ νῦν εἰς κεφαλὴν ὑμᾶς αὐτῷ δεῖ τρέψαι.

131. Οὐκοῦν ᾤχετο μὲν παρὰ τὸν νόμον, ὃς θάνατον κελεύει τούτων τὴν ζημίαν εἶναι· ἐλθὼν δ' ἐκείσε ἐτέρων θανάτων ἄξια ποιῶν πέφανται· τὰ δὲ πρόσθεν πεπραγμένα καὶ **πεπρεσβευμένα** {ὑπὲρ τούτων} ἀποκτείνειεν ἂν αὐτὸν δικαίως. **Σκοπεῖτε** τοίνυν τί ἔσται τίμημα, ὃ ταύτην ἔξει τὴν ἀξίαν ὥστε τοσοῦτων πραγμάτων ἀξιόχρεων φαίνεσθαι. **132.** Πῶς γὰρ οὐκ αἰσχρὸν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δημοσίᾳ μὲν ἅπαντας ὑμᾶς καὶ ὄλον τὸν δῆμον πᾶσι τοῖς πεπραγμένοις ἐκ τῆς εἰρήνης ἐπιτιμᾶν, καὶ μήτε τῶν ἐν Ἀμφικτύοσι κοινωνεῖν ἐθέλειν, δυσκόλως τ' ἔχειν καὶ ὑπόπτως πρὸς τὸν Φίλιππον, ὡς **ἀσεβῶν** καὶ δεινῶν ὄντων τῶν πεπραγμένων καὶ οὔτε δικαίων οὔθ' ὑμῖν συμφερόντων, εἰς δὲ τὸ δικαστήριον εἰσελθόντας τὰς ὑπὲρ τούτων εὐθύνας δικάσοντας, ὄρκον ὑπὲρ τῆς πόλεως ὁμωμοκότας, τὸν ἀπάντων τῶν κακῶν αἴτιον καὶ ὃν εἰλήφατ' ἐπ' αὐτοφώρῳ τοιαῦτα πεποιηκότα, τοῦτον ἀφείναι; **133.** Καὶ τίς οὐ **δικαίως ὑμῖν ἐγκαλέσει** τῶν ἄλλων πολιτῶν, μάλλον δ' ἀπάντων τῶν Ἑλλήνων, ὁρῶν Φιλίππῳ μὲν ὑμᾶς ὀργιζομένους, ὃς ἐκ πολέμου ποιούμενος εἰρήνην παρὰ τῶν πωλούντων τὰς πράξεις ἐωνεῖτο, πράγμα πολλὴν συγγνώμην ἔχον διαπραττόμενος, τουτονὶ δ' ἀφιέντας, ὃς τὰ **ὑμέτερα** οὕτως αἰσχροῦς ἀπέδοτο, τῶν νόμων τὰ ἔσχατα ταττόντων ἐπιτίμια, ἐάν τις ταῦτα ποιῇ;

134. Τάχα τοίνυν ἴσως καὶ τοιοῦτος ἦξει τις λόγος παρὰ τούτων, ὡς ἀρχὴ γενήσεται πρὸς Φίλιππον ἔχθρας, εἰ τῶν **πρεσβευσάντων** τὴν εἰρήνην καταψηφιεῖσθε. **Ἐγὼ δέ**, εἰ τοῦτ' ἔστιν ἀληθές, οὐκ ἔχω σκοπούμενος εὐρεῖν ὃ τι μείζον τούτου κατηγορήσω. **Εἰ** γὰρ ὁ τῆς εἰρήνης χρήματ' ἀναλώσας ὥστε τυχεῖν, οὗτος οὕτω γέγονεν **φοβερός** καὶ μέγας ὥστε τῶν ὄρκων καὶ τῶν δικαίων ἀμελήσαντας ὑμᾶς ἤδη τί Φιλίππῳ χαριεῖσθε σκοπεῖν, τί παθόντες ἂν οἱ τούτων αἴτιοι τὴν προσήκουσαν δίκην δεδωκότες εἶεν; **135.** Οὐ μὴν ἀλλ' ὅτι καὶ φιλίας ἀρχὴν συμφερούσης ὑμῖν **οὕτω** μάλλον ἐκ τῶν εἰκότων γενήσεται, καὶ τοῦτ' οἶομαι δεῖξειν. **Εὖ** γὰρ εἰδέναι χρὴ **τοῦτο** ὅτι οὐ καταφρονεῖ Φίλιππος, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῆς πόλεως τῆς ὑμετέρας, οὐδ' ἀχρηστοτέρους νομίσας **Θηβαίων** ἐκείνους εἶλετ' ἀνθ' ὑμῶν ἀλλ' ὑπὸ τούτων ἐδιδάχθη καὶ ταῦτ' ἤκουσεν, ἃ καὶ πρότερόν ποτ' εἶπον ἐγὼ πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ δήμῳ καὶ τούτων οὐδεὶς ἀντεῖπεν, **136.** ὡς « Ὁ μὲν δῆμός ἐστιν ἀσταθμητότατον πράγμα τῶν πάντων καὶ ἀσυνθετώτατον, ὥσπερ ἐν θαλάττῃ **πνεῦμα** ἀκατάστατον, ὡς ἂν τύχη **κινούμενος** (ὁ μὲν ἦλθεν, ὁ δ' ἀπῆλθεν· μέλει **δὲ** οὐδενὶ τῶν κοινῶν, οὐδὲ μέμνηται), δεῖ δὲ τίνας φίλους ὑπάρχειν τοὺς ἕκαστα πράξοντας ἐν ὑμῖν αὐτῷ καὶ διοικήσοντας, «οἷον αὐτὸς **δὴ**»· κἄνπερ αὐτῷ τοῦτο κατασκευασθῇ, πᾶν ὃ τι ἂν βούληται παρ' ὑμῖν ῥαδίως διαπράξεται ». **137.** **Εἰ** μὲν οὖν ἤκουσεν, οἶμαι, τοὺς τότε ταῦτα πρὸς αὐτὸν εἰπόντας παραχρῆμα, ὡς δεῦρ' ἐπανήλθον, ἀποτετυμpanισμένους, ἐποίησεν ἂν ταῦτ' ὅτι βασιλεῖ. **Τί** δ' ἦν ὃ ἐκεῖνος ἐποίησεν; **Ἐξαπατηθεὶς** ὑπὸ Τιμαγόρου καὶ τετταράκοντα τάλαντα, ὡς λέγεται, δεδωκὼς αὐτῷ, ἐπειδὴ παρ' ὑμῖν **ἐπύθετο** αὐτὸν τεθνεῶτα καὶ οὐδὲ τοῦ ζῆν ὄντα κύριον αὐτῷ **βεβαιῶσαι**, μή τί γ' ἃ ἐκείνῳ τόθ' ὑπέσχετο πράξαι, ἔγνω τὴν τιμὴν οὐχὶ τῷ κυρίῳ τῶν πραγμάτων δεδωκὼς. **Καὶ** γὰρ τοι πρῶτον μὲν Ἀμφίπολιν πάλιν « ὑμετέραν δούλην » κατέπεμψεν, ἣν τότε σύμμαχον αὐτοῦ καὶ φίλην ἔγραψεν· εἴτ' οὐδενὶ πώποτ' **ἔδωκεν** χρήματα τοῦ λοιποῦ. **138.** **Ταῦτό** τοίνυν τοῦτ' ἂν ἐποίησε

Φίλιππος, εἴ τινα τούτων εἶδε δίκην δόντα, καὶ νῦν, ἂν ἴδῃ, ποιήσει. Ἐπειδὴ δ' ἀκούῃ λέγοντας, εὐδοκιμοῦντας ἐν ὑμῖν, ἐτέρους κρίνοντας, τί καὶ ποιήσῃ; Ζητῆ πολλὴ ἀναλίσκειν, ἐξὸν ἐλάττω, καὶ πάντας θεραπεύειν βούληται, δὴ ἢ τρεῖς ἐξόν; Μαίνοιτο μέντ' ἄν. Οὐδὲ γὰρ τὴν τῶν Θηβαίων πόλιν εἴλετο δημοσίᾳ ποιεῖν ὁ Φίλιππος εὖ, πολλοῦ γε καὶ δεῖ, ἀλλ' ὑπὸ τῶν πρέσβων ἐπέισθη. Ὅν δὲ τρόπον, φράσω πρὸς ὑμᾶς ἐγώ. 139. Ἦλθον ὡς αὐτὸν πρέσβεις ἐκ Θηβῶν ὅτε περ καὶ παρ' ὑμῶν ἡμεῖς ἦμεν ἐκεῖ. Τούτοις χρήματ' ἐκεῖνος ἐβούλετο δοῦναι, καὶ πάνυ γε, ὡς ἔφασαν, πολλά. Οὐκ ἐδέξαντο οὐδ' ἔλαβον ταῦτα οἱ τῶν Θηβαίων πρέσβεις. Μετὰ ταῦτα ἐν θυσίᾳ τινὶ καὶ δειπνῶ πίνων καὶ φιλανθρωπεύομενος πρὸς αὐτοὺς ὁ Φίλιππος ἄλλα τε δὴ πολλά, οἷον αἰχμάλωτα καὶ τοιαῦτα, καὶ τελευτῶν ἐκπώματ' ἀργυρᾶ καὶ χρυσᾶ προὔπινεν αὐτοῖς. Πάντα ταῦτα ἐκεῖνοι διεωθοῦντο καὶ οὐδαμῆ προείντο αὐτούς. 140. Τελευτῶν δὲ Φίλων, εἰς τῶν πρέσβων, εἶπεν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, λόγον οὐχ ὑπὲρ Θηβαίων ἀλλ' ὑπὲρ ὑμῶν ἄξιον εἰρήσθαι. Ἐφη γὰρ τὸν Φίλιππον ὁρῶν καὶ μεγαλοψύχως καὶ φιλανθρώπως ἔχοντα πρὸς αὐτοὺς ἠδεσθαι καὶ χαίρειν· αὐτοὶ μὲν οὖν ὑπάρχειν αὐτῷ φίλοι καὶ ξένοι καὶ ἄνευ τῶν δώρων τούτων, εἰς δὲ τὰ τῆς πόλεως πράγματα, ἐν οἷς ἦν τότε, τὴν φιλανθρωπίαν αὐτὸν ἠξίουσαν ταύτην προσθέντα ἄξιόν τι καὶ αὐτοῦ καὶ τῶν Θηβαίων πράξαι, καὶ ὅλην τε τὴν πόλιν οὕτω καὶ σφειδῶ μολόγουσαν ὑπάρξειν αὐτῷ.

141. Καὶ γὰρ τοὶ σκέψασθε τί τοῖς Θηβαίοις γέγονεν ἐκ τούτων καὶ τί συμβέβηκεν, καὶ θεάσασθε ἐπ' αὐτῆς τῆς ἀληθείας ἡλικίον ἐστὶ τὸ μὴ πωλεῖν τὰ τῆς πόλεως. Πρῶτον μὲν τοίνυν εἰρήνην γέγονεν αὐτοῖς πονοῦσι καὶ ταλαιπωρουμένοις ἤδη τῷ πολέμῳ καὶ ἡττωμένοις, εἶτα τῶν ἐχθρῶν Φωκέων ἄρδην ὄλεθρος καὶ ὄλων τῶν τειχῶν καὶ τῶν πόλεων ἀναίρεσις. Ἄρα καὶ μόνον ταῦτα; Οὐ μὰ Δί', ἀλλ' ἔτι πρὸς τούτοις Ὀρχομενός, Κορώνεια, Κορσιά, τὸ Τιλφωσαῖον, τῆς τῶν Φωκέων χώρας ὀπόσῃν βούλονται. 142. Τοῖς μὲν δὴ Θηβαίοις ταῦτ' ἐκ τῆς εἰρήνης γέγονεν, ὧν οὐδ' ἂν εὐξαινο δῆπου μείζονα· τοῖς δὲ πρέσβεσι τοῖς τῶν Θηβαίων τί; Οὐδὲν πλὴν τὸ τούτων αἰτίοις γεγενῆσθαι τῆ πατρίδι· τοῦτο δὲ καλόν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ σεμνὸν εἰς ἀρετῆς λόγον καὶ δόξης, ἦν οὗτοι χρημάτων ἀπέδοντο.

Ἀντιθῶμεν δὴ τί τῆ τῶν Ἀθηναίων πόλει γέγονεν ἐκ τῆς εἰρήνης, καὶ τί τοῖς πρέσβεσι τοῖς τῶν Ἀθηναίων, καὶ θεωρεῖτε εἰ παραπλήσια τῆ πόλει καὶ τούτοις αὐτοῖς. 143. Τῆ πόλει μὲν τοίνυν ἀφεστηκέναι μὲν ἀπάντων καὶ τῶν κτημάτων καὶ τῶν συμμάχων, ὁμωμοκέναι δὲ Φιλίππῳ, κἂν ἄλλος τις ἦ ποτ' ἐπ' αὐτὰ βουλόμενος σφῆξιν, ὑμᾶς κωλύσειν καὶ τὸν μὲν ὑμῖν βουλόμενον παραδοῦναι ἐχθρὸν ἠγγήσεσθαι καὶ πολέμιον, τὸν δὲ ἀπεστερηκότα σύμμαχον καὶ φίλον. 144. Ταῦτα γὰρ ἐστ' ἃ συνέειπε μὲν Αἰσχίνης οὐτοσί, ἔγραψε δ' ὁ τούτου συνεργὸς Φιλοκράτης· καὶ κρατοῦντος ἐμοῦ τὴν προτέραν ἡμέραν, καὶ πεπεικός ὑμᾶς τὸ τῶν συμμάχων δόγμα κυρῶσαι καὶ καλέσαι τοὺς πρέσβεις τοὺς τοῦ Φιλίππου, ἐκκρούσας οὗτος εἰς τὴν ὑστεραίαν τὴν Φιλοκράτους γνώμην ἐπεισεν ἐλέσθαι, ἐν ἧ καὶ ταῦτα καὶ πολλὰ ἄλλ' ἔτι τούτων δεινότερά ἐστιν γεγραμμένα. 145. Τῆ μὲν δὴ πόλει ταῦτα ἐκ τῆς εἰρήνης γέγονεν, ὧν οὐδ' εὐρεῖν αἰσχίῳ ῥάδιον· τοῖς δὲ πρέσβεσιν τί τοῖς ταῦτα πράξασιν; Τὰ μὲν ἄλλα σιωπῶ πάνθ', ὅσα ἐοράκαθ' ὑμεῖς, οἰκίας, ξύλα, πυρούς, ἀλλ' ἐν τῆ τῶν ἀπολωλότων συμμάχων χώρᾳ κτήματα καὶ γεωργία παμπληθεῖς, Φιλοκράτει μὲν τάλαντον ἔχουσαι πρόσδοτον, τούτῳ δ' Αἰσχίνῃ τριάκοντα μνᾶς. 146. Καίτοι πῶς οὐ δεινόν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ σχέτλιον τὰς τῶν ὑμετέρων συμμάχων συμφοράς προσόδους τοῖς πρέσβεσι τοῖς ὑμετέροις γεγενῆσθαι, καὶ τὴν αὐτὴν εἰρήνην τῆ μὲν ἐκπεμπάσῃ πόλει τῶν μὲν συμμάχων ὄλεθρον, τῶν δὲ κτημάτων ἀπόστασιν, ἀντὶ δὲ δόξης αἰσχύνῃν γεγενῆσθαι, τῶν δὲ πρέσβων τοῖς κατὰ τῆς πόλεως ταῦτα πράξασιν προσόδους, εὐπορίας, κτήματα, πλοῦτον ἀντὶ τῶν ἐσχάτων ἀποριῶν εἰργάσθαι; Ἀλλὰ μὴν ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι τοὺς Ὀλυνθίους μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ

147. Οὐ τοίνυν θαυμάσαιμ' ἂν εἰ καὶ τοιοῦτό τι τολμήσει λέγειν, ὡς οὐκ ἦν καλὴν οὐδ' οἶαν ἠξίουσαν ἐγὼ τὴν εἰρήνην ποιήσασθαι, κακῶς τῷ πολέμῳ τῶν στρατηγῶν κεχημένων. Ἄν δὴ ταῦτα λέγῃ, πρὸς θεῶν ἐρωτήσατ' αὐτὸν μεμνημένοι, πότερον ἐξ ἐτέρας ὤχετο πρεσβέων πόλεως ἢ ταύτης αὐτῆς. Εἰ μὲν γὰρ ἐξ ἐτέρας, ἦν κεκρατηκέναι τε τῷ πολέμῳ φήσει καὶ χρηστοὺς ἔχειν στρατηγούς, εἰκότως χρήματ' εἴληφεν· εἰ δ' ἐκ ταύτης αὐτῆς, τίνος ἔνεκ' ἐφ' οἷς ἢ πέμψασα πόλις τῶν αὐτῆς ἀπέστη, ἐπὶ τούτοις οὗτος δωρεᾶς

προσλαβών φαίνεται; Τῶν γὰρ αὐτῶν ἔδει τὴν τε πέμψασαν πόλιν τυγχάνειν καὶ τοὺς ἐκ ταύτης πρέσβεις, εἴπερ τι τῶν δικαίων ἐγίγνετο.

148. Ἔτι τοίνυν ἀκακίνο σκέψασθε, ὦ ἄνδρες δικασταί. Πότερ' οἴεσθε πλέον Φωκέας Θηβαίων ἢ Φίλιππον ὑμῶν κρατεῖν τῷ πολέμῳ; Ἐγὼ μὲν γὰρ εὖ οἶδ' ὅτι Φωκεῖς Θηβαίων. Εἶχόν γε Ὀρχομενὸν καὶ Κορώνειαν καὶ τὸ Τιλφωσαῖον, καὶ τοὺς ἐν Νέωσιν ἀπειλήφεσαν αὐτῶν, καὶ ἑβδομήκοντα καὶ διακοσίους ἀπεκτόνεσαν ἐπὶ τῷ Ἡδυλείῳ, καὶ τρόπαιον εἰστήκει, καὶ ἵπποκράτου, καὶ κακῶν Ἰλιάς περιεστῆκει Θηβαίους. **149.** Ὑμῖν δὲ τοιοῦτο μὲν οὐδὲν οὐτ' ἦν μήτε γένοιτο τοῦ λοιποῦ, τοῦτο δ' ἦν τὸ δεινότατον τοῦ πρὸς Φίλιππον πολέμου· οὐκ ἐδύνασθε κακῶς ἡλίκα ἐβούλεσθε ποιεῖν ἐκείνων· τοῦ δὲ μὴ πάσχειν αὐτοὶ πᾶσαν ἄδειαν ἤγετε. Τί ποτ' οὖν ἐκ τῆς αὐτῆς εἰρήνης τοῖς μὲν Θηβαίοις, τοῖς τοσοῦτο κρατουμένοις τῷ πολέμῳ, καὶ τὰ ἑαυτῶν κομίσασθαι καὶ τὰ τῶν ἐχθρῶν προσλαβεῖν γέγονεν, τοῖς δ' Ἀθηναίοις ὑμῖν, καὶ ἅ τῷ πολέμῳ διεσώζετο, ταῦτ' ἐπὶ τῆς εἰρήνης ἀπολωλεκένας; Ὅτι τάκείνων μὲν οὐκ ἀπέδονθ' οἱ πρέσβεις, τὰ δ' ὑμέτερα οὗτοι πεπρακάσιν. {Ἀλλὰ νῆ Δία τοὺς συμμάχους ἀπειρηκέναι φήσει τῷ πολέμῳ.} Ὅτι γὰρ ταῦθ' οὕτω πέπρακται, καὶ ἐκ τῶν ἐπιλοίπων ἔτι μᾶλλον εἴσεσθε.

150. Ἐπειδὴ γὰρ ἡ μὲν εἰρήνη τέλος εἶχεν αὕτη, ἡ τοῦ Φιλοκράτους, ἢ συνείπεν οὗτος, οἱ δὲ πρέσβεις ἀπήρκεσαν οἱ τοῦ Φιλίππου λαβόντες τοὺς ὄρκους (καὶ μέχρι τούτου γε οὐδὲν ἀνήκεστον ἦν τῶν πεπραγμένων, ἀλλ' αἰσχροὶ μὲν ἡ εἰρήνη καὶ ἀναξία τῆς πόλεως, ἀντὶ δὲ τούτων δὴ τὰ θαυμάσια ἀγαθὰ ἡμῖν ἔμελλεν ἔσεσθαι), ἠξίουσαν ὑμᾶς ἐγὼ καὶ τούτοις ἔλεγον πλεῖν τὴν ταχίστην ἐφ' Ἑλλησπόντου, καὶ μὴ προσέσθαι μηδ' ἑἶσαι κατασχεῖν Φίλιππον μηδὲν ἐν τῷ μεταξύ χρόνῳ τῶν ἐκεῖ χωρίων. **151.** Ἦιδειν γὰρ ἀκριβῶς ὅτι πάνθ' ὅσ' ἂν ἐκ πολέμου γιγνομένης εἰρήνης προεθῆ, ταῦτα τοῖς ἀμελήσασιν ἀπόλλυται· οὐδεὶς γὰρ πάποθ' ὑπὲρ τῶν ὄλων πεισθεὶς εἰρήνην ἄγειν ὑπὲρ τῶν ἐγκαταλειφθέντων ἐξ ἀρχῆς ἠθέλησεν πολεμεῖν, ἀλλὰ ταῦθ' οἱ προλαβόντες ἔχουσιν. Χωρὶς δὲ τούτων δυοῖν χρησίμοι οὐ διαμαρτήσεσθαι τὴν πόλιν ἡγούμην πλευσάντων ἡμῶν· ἡ γὰρ παρόντων καὶ κατὰ τὸ ψήφισμ' αὐτὸν ἐξορκωσάντων, ἃ μὲν εἰλήφει τῆς πόλεως, ἀποδώσειν, τῶν δὲ λοιπῶν ἀφέξεσθαι, **152.** ἢ μὴ ποιούντος ταῦτα ἀπαγγελεῖν ἡμᾶς εὐθέως δεῦρο, ὥστ' ἐν ἐκείνοις τοῖς πόρρω καὶ ἐλάττωσι τὴν πλεονεξίαν καὶ τὴν ἀπιστίαν ἰδόντας ὑμᾶς περὶ τῶνδε τῶν ἐγγύς καὶ μειζόνων, λέγω δὲ Φωκέων καὶ Πυλῶν, οὐ προήσεσθαι· μὴ προλαβόντος δ' ἐκείνου ταῦτα μηδ' ὑμῶν ἐξαπατηθέντων ἅπαντ' ἐν ἀσφαλεῖ τὰ πράγμαθ' ὑμῖν ἔσεσθαι, καὶ παρ' ἐκόντος ὑπάρξειν αὐτοῦ τὰ δίκαια. **153.** Καὶ ταῦτ' εἰκότως οὕτως ὑπελάμβανον ἔξιν. Εἰ γὰρ ἦσαν, ὡς ἦσαν τότε, Φωκεῖς σῶοι καὶ Πύλας εἶχον, ἐκείνος μὲν οὐδὲν ἂν ὑμῖν εἶχεν ἀνατεῖναισθαι φοβερόν, δι' ὃ τῶν δικαίων ἂν τι παρείδετε· οὔτε γὰρ κατὰ γῆν παρελθὼν οὔτε ναυσι κρατήσας εἰς τὴν Ἀττικὴν ἤξειν ἔμελλεν· ὑμεῖς δ' ἐκείνου παραχρήμα, εἰ μὴ τὰ δίκαια ποιοίη, κλείσειν τὰ ἐμπόρια καὶ χρημάτων τ' ἐν σπάνει καὶ τῶν ἄλλων ἐν πολιορκίᾳ πάλιν αὐτὸν καταστήσειν, ὥστ' ἐκείνος ὁ δουλεύσων ἔσεσθαι τοῖς ἀπὸ τῆς εἰρήνης λυσιτελοῦσιν, οὐχ ὑμεῖς. **154.** Καὶ ταῦθ' ὅτι οὐκ ἐπὶ τοῖς συμβεβηκόσιν νῦν πλάττομαι καὶ προσποιούμαι, ἀλλὰ τότε εὐθύς ἐγνώκειν καὶ προεωρώμην ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τούτοις ἔλεγον, ἐκείθεν εἴσεσθε. Ἐπειδὴ γὰρ ἐκκλησία μὲν οὐκέτ' ἦν ὑπόλοιπος οὐδεμία διὰ τὸ προκατακεχρησθαι, οὗτοι δ' οὐκ ἀπῆσαν, ἀλλ' αὐτοῦ διέτριβον, γράφω ψήφισμα βουλευῶν, τὴν βουλὴν ποιήσαντος τοῦ δήμου κυρίαν, ἀπιέναι τοὺς πρέσβεις τὴν ταχίστην, τὸν δὲ στρατηγὸν Πρόξενον κομίζειν αὐτοὺς ἐπὶ τοὺς τόπους ἐν οἷς ἂν ὄντα Φίλιππον πυθάνηται, γράψας ὥσπερ νῦν λέγω, τοῖς ῥήμασιν οὕτως ἀντικρυς. Καὶ μοι λέγε τοῦτο τὸ ψήφισμα λαβῶν.

ΨΗΦΙΣΜΑ

155. Ἐνθένδε μὲν τοίνυν αὐτοὺς ἐξήγαγον οὕτως ἄκοντας, ὡς καθαρῶς οἷς μετὰ ταῦτ' ἐποίουν εἴσεσθε· ἐπειδὴ δὲ ἀφικόμεθ' εἰς Ὀρεὸν καὶ συνεμείξαμεν τῷ Προξένῳ, ἀμελήσαντες οὗτοι τοῦ πλεῖν καὶ τὰ προστεταγμένα πράττειν ἐπορεύοντο κύκλω, καὶ πρὶν εἰς Μακεδονίαν ἐλθεῖν, τρεῖς καὶ εἴκοσιν ἡμέρας ἀνηλώσαμεν· τὰς δὲ ἄλλας πάσας καθήμεθ' ἐν Πέλλῃ, πρὶν Φίλιππον ἐλθεῖν, σὺν αἷς ἐπορεύθημεν ὁμοῦ πενήκοντα ὄλας. **156.** Ἐν δὲ τούτῳ Δορίσκον, Θράκην, τὰ ἐπὶ τειχῶν, Ἱερὸν ὄρος, πάντα τὰ πράγματα, ἐν εἰρήνῃ καὶ σπονδαῖς ἤρει καὶ διωκεῖθ' ὁ Φίλιππος, πολλὰ λέγοντος ἐμοῦ καὶ θρυλοῦντος ἀεὶ, τὸ μὲν πρῶτον ὡς ἂν εἰς κοινὸν γνώμην ἀποφαινομένου, μετὰ ταῦτα δ' ὡς ἀγνοοῦντας διδάσκοντος, τελευτῶντος δὲ ὡς ἂν

πρὸς πεπρακότας αὐτοὺς καὶ ἀνοσιωτάτους ἀνθρώπους οὐδὲν ὑποστελλομένου. **157.** Ὁ δὲ τούτοις ἀντιλέγων φανερώς καὶ ἅπασιν ἐναντιούμενος οἷς ἔλεγον μὲν ἐγώ, ἐψήφιστο δὲ ὑφ' ὑμῶν, οὗτος ἦν. **Εἰ** δὲ καὶ πᾶσιν ἤρεσκεν ταῦτα τοῖς ἄλλοις **πρέσβειν, αὐτίκα** εἴσεσθε. **Ἐγώ** μὲν γὰρ οὐδὲν πω λέγω περὶ οὐδενὸς οὐδ' αἰτιῶμαι, οὐδ' ἀναγκασθέντ' αὐτῶν οὐδένα δεῖ δοκεῖν χρηστὸν εἶναι τήμερον, ἀλλὰ δι' αὐτὸν καὶ τὸ μὴ κεκοινωνηκέναί τῶν ἀδικημάτων. **Ὅτι** μὲν γὰρ αἰσχυρὰ καὶ δεινὰ καὶ οὐ προῖκα τὰ πεπραγμένα, πάντες ὑμεῖς ἐοράκατε· οἵτινες δ' οἱ τούτων μετεσχηκότες, αὐτὸ δηλώσει.

158. « Ἀλλὰ νῆ Δί' ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ τοὺς ὄρκους **ἔλαβον** παρὰ τῶν συμμάχων, ἢ τᾶλλ' ἃ προσήκεν ἐποίησαν. » **Πολλοῦ** γε καὶ δεῖ, ἀλλὰ τρεῖς μῆνας ὅλους ἀποδημήσαντες καὶ χιλίας **λαβόντες** δραχμάς ἐφόδιον παρ' ὑμῶν, παρ' οὐδεμιᾶς πόλεως, οὐθ' **ὅτε ἐκείσε** ἐπορεύοντο οὐθ' ὅτ' ἐκείθεν δεῦρο, τοὺς ὄρκους **ἔλαβον**, ἀλλ' ἐν τῷ πανδοκείῳ τῷ πρὸ τοῦ **Διοσκουρείου** (εἴ τις ὑμῶν εἰς Φεράς ἀφίκεται, **οἶδεν** ὁ λέγων), ἐνταῦθ' **ἐγίνοντο** οἱ ὄρκοι, ὅτε δεῦρ' ἤδη τὸ στράτευμ' ἄγων **ἐβάδιζεν** Φίλιππος, αἰσχυρῶς, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ ἀναξίως ὑμῶν. **159.** **Καίτοι** τοῦτο Φίλιππος ἀπάντων ἂν ἐτιμήσατο πλείστου τοῦτον τὸν τρόπον πραχθῆναι. **Τὴν** τε γὰρ εἰρήνην οὐχὶ δυνηθέντων ὡς ἐπεχείρησαν οὗτοι, « πλὴν Ἀλέων καὶ Φωκέων », γράψαι, ἀλλ' ἀναγκασθέντος ὑφ' ὑμῶν τοῦ Φιλοκράτους **ταῦτα** ἀπαλεῖψαι, γράψαι **δὲ** ἄντικρυς, « **Ἀθηναίους** καὶ **τοῖς** Ἀθηναίων **συμμάχοις** », οὐκ **ἐβούλετο** τοῦτον ὁμωμοκέναί τὸν ὄρκον οὐδένα τῶν αὐτοῦ συμμάχων (οὐ γὰρ αὐτῷ συστρατεύσειν ἐφ' ἃ νῦν ἔχει τῶν ὑμετέρων ἔμελλον, ἀλλ' ἔξειν πρόφασιν τοὺς ὄρκους), **160.** οὔτε μάρτυρας γενέσθαι τῶν ὑποσχέσεων, ἐφ' αἷς εὐρίσκετο τὴν εἰρήνην, οὐδὲ τοῦτο δειχθῆναι πᾶσιν, ὅτι οὐκ ἄρ' ἢ πόλις ἢ τῶν Ἀθηναίων ἡττητο τῷ πολέμῳ, ἀλλὰ Φίλιππός ἐστιν ὁ τῆς εἰρήνης ἐπιθυμῶν καὶ ὁ **πολλὰ** ὑπισχνούμενος τοῖς Ἀθηναίοις ἂν τύχη τῆς εἰρήνης. **Ἴνα** δὴ μὴ γένοιτο ταῦθ' ἃ λέγω φανερά, διὰ **ταῦτα** **οὐδαμῶσε** ᾤετο δεῖν τούτους βαδίζειν. **Οὗτοι** δ' ἐχαρίζοντο πάντα, ἐνδεικνύμενοι καὶ ὑπερκολακεύοντες ἐκείνους. **161.** **Καίτοι** ταῦθ' ὅταν ἐξελέγχωνται πάντα, τοὺς χρόνους ἀνηλωκότες, **τὰ ἐν** Θράκῃ προειμένοι, μηδὲν ὦν ἐψηφίσασθε πεποιηκότες μηδ' ὦν συμφέρον ἦν, τὰ ψευδῆ δεῦρ' ἀπηγγελκότες, πῶς ἔνεστι παρ' εὐφρονοῦσι δικασταῖς καὶ βουλομένοις εὐορκεῖν τούτῳ σφῶζεσθαι; **Ἀλλὰ** μὴν ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, λέγε πρῶτον μὲν τὸ ψήφισμα, ὡς ὄρκου ἠκούσθη ἡμῖν, εἶτα τὴν ἐπιστολὴν τὴν τοῦ Φιλίππου, εἶτα τὸ Φιλοκράτους ψήφισμα καὶ τὸ τοῦ δήμου.

ΨΗΦΙΣΜΑ. ΕΠΙΣΤΟΛΗ. ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ

162. Καὶ μὴν ὅτι τὸν Φίλιππον ἐν Ἑλλησπόντῳ **κατελάβομεν** ἂν, εἴ τις ἐπέιθετό μοι καὶ τὰ **προσπεταγμένα** ὑφ' ὑμῶν ἐποίει κατὰ τὰ ψηφίσματα, κάλει τοὺς ἐκεῖ παρόντας μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ

Λέγε δὴ καὶ τὴν ἐτέραν μαρτυρίαν, ἃ πρὸς Εὐκλείδην ὕστερον ἐλθόντα τουτονὶ ἀπεκρίνατο Φίλιππος.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ

163. Ὅτι τοῖνυν οὐδ' ἄρνησίς ἐστιν αὐτοῖς τὸ μὴ ταῦθ' ὑπὲρ Φιλίππου πράττειν, ἀκούσατέ μου. **Ὅτε** γὰρ τὴν προτέραν ἀπήρομεν **πρεσβείαν** τὴν περὶ τῆς εἰρήνης, **κήρυκα** ὑμεῖς **προαπεστείλατε** ὅστις ἡμῖν σπέισεται. **Τότε** μὲν τοῖνυν, ὡς **τάχιστα** εἰς Ὀρεὸν ἦλθον, οὐκ ἀνέμειναν τὸν κήρυκα οὐδ' ἐνεποίησαν χρόνον οὐδένα, Ἄλου δὲ πολιορκουμένου διέπλευσαν εἰς τοῦτον, καὶ πάλιν ἐντεῦθεν πρὸς Παρμενίωνα τὸν **πολιορκούντα** ἐξελθόντες ἀπήραν διὰ τοῦ πολεμίου στρατεύματος εἰς Παγασάς, καὶ προϊόντες ἀπὸ τῶν ἐν Λαρίσῃ τῷ κήρυκι· τοσαύτη σπουδῆ καὶ προθυμίᾳ τότε ἔχώρουν. **164.** **Ἐπειδὴ** δὲ εἰρήνη μὲν ἦν, ἅπασα **δὲ ἀσφάλεια** ἰέναι καὶ πρόσταγμα παρ' ὑμῶν σπεύδειν, **τηνικαῦτα** οὐτ' ἐπείγεσθαι βαδίζουσιν οὔτε πλεῖν αὐτοῖς ἐπήει. **Τί** δὴ ποτε; **Ὅτι** τότε μὲν τὸ τὴν εἰρήνην ὡς τάχιστα γενέσθαι, τοῦτ' ἦν ὑπὲρ Φιλίππου, νῦν δὲ τὸ ὡς πλείστον τὸν μεταξὺ χρόνον διατριφθῆναι τοῦ τοὺς ὄρκους **ἀπολαβεῖν**. **165.** **Ἀλλὰ** μὴν ὅτι καὶ ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, **λαβέ** μοι καὶ ταύτην τὴν μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ

Ἔστιν οὖν ὅπως ἂν μάλλον ἄνθρωποι πάνθ' ὑπὲρ Φιλίππου πράττοντες ἐξελεγχθεῖεν, ἢ τὴν αὐτὴν ὁδὸν ἡνίκα μὲν σπεύδειν ὑπὲρ ὑμῶν ἔδει καθήμενοι, ὅτε δ' οὐδὲ βαδίζειν **προσήκεν** πρὶν ἐλθεῖν τὸν κήρυκα ἐπειγόμενοι;

166. "Ὀν τοίνυν χρόνον ἤμεν ἐκεῖ καὶ καθήμεθ' ἐν Πέλλῃ, σκέψασθε τί πράττειν ἕκαστος ἡμῶν προείλετο. **Ἐγὼ** μὲν τοίνυν τοὺς αἰχμαλώτους ἀνασφύζειν καὶ ζητεῖν, καὶ παρ' ἑμαυτοῦ τε χρήματ' ἀναλίσκειν καὶ Φίλιππον ἀξιοῦν, ὧν ἡμῖν ἐδίδου ξενίων, τούτους λύσασθαι· οὗτος δὲ **αὐτίκα** ἀκούσεσθε τί ποιῶν διετέλεσεν. **Τί** οὖν ἦν τοῦτο τὸ κοινῆ χρήμαθ' ἡμῖν τὸν Φίλιππον διδόναι; **167.** "**Ἴνα** μὴδὲ τοῦτ' ἀγνοῆτε, ἐκεῖνος ἡμᾶς διεκωδῶνιζεν ἅπαντας· τίνα τρόπον; ἐκάστω προσπέμπων ἰδίᾳ καὶ πολὺ **γε**, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, διδοὺς χρυσίον. **Ὡς** δ' **ἀπετύγχανεν** ὁτουδήποτε (οὐ γὰρ ἐμέ γ' εἶπεν ἑμαυτὸν δεῖ, ἀλλὰ τᾶργα καὶ τὰ πεπραγμέν' αὐτὰ δηλώσει), τὰ κοινῆ δοθέντα πάντας **ἠγείτο** εὐήθως λήψεσθαι· ἀσφάλειαν οὖν ἔσσεσθαι τοῖς ἰδίᾳ πεπρακόσιν αὐτούς, εἰ καὶ κατὰ μικρὸν τοῦ **λαβεῖν** κοινῆ πάντες μετάσχοιμεν. **Διὰ ταῦτα** ἐδίδοτο, ξένια δὴ πρόφασιν. **168.** **Ἐπειδὴ** δ' **ἐκώλυσα** ἐγὼ, πάλιν προσδιενείμαντο οὗτοι. **Τῷ** Φιλίππῳ δ', ἐπειδὴ ταῦτ' εἰς τοὺς αἰχμαλώτους ἠξίουσαν αὐτὸν ἀναλίσκειν ἐγὼ, οὔτε κατειπεῖν τούτων **εἶχεν** καλῶς οὐδ' εἶπεν ὅτι «**Ἄλλ'** ἔχουσιν ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα», οὔτε φυγεῖν **τὸ ἀνάλωμα**· ὠμολόγησε μὲν δὴ, διεκρούσατο **δὲ** εἰς τὰ Παναθήναια φήσας ἀποπέμψειν. **Λέγε** τὴν μαρτυρίαν τὴν Ἀπολλοφάνους, εἶτα τὴν τῶν ἄλλων τῶν παρόντων.

MARTYPIAI

169. Φέρε δὴ καὶ ὅσους αὐτὸς ἐλυσάμην τῶν αἰχμαλώτων εἶπω πρὸς ὑμᾶς. **Ἐν** ὅσῳ γὰρ οὐχὶ παρόντος πῶ Φιλίππου **διετρίβομεν** ἐν Πέλλῃ, ἔνιοι τῶν ἐάλωκόντων, ὅσοιπερ ἦσαν ἐξηγγυημένοι, ἀπιστοῦντες, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, μὴ δυνήσεσθαι με ταῦτα πείσαι τὸν Φίλιππον, ἑαυτοὺς ἔφασαν βούλεσθαι **λύσασθαι** καὶ μηδεμίαν τούτου χάριν ἔχειν τῷ Φιλίππῳ, καὶ ἐδανείζοντο ὁ μὲν τρεῖς μνᾶς, ὁ δὲ πέντε, ὁ **δὲ** ὅπως **συνέβαινε** ἐκάστω τὰ λύτρα. **170.** **Ἐπειδὴ** τοίνυν **ὠμολόγησεν** ὁ Φίλιππος τοὺς λοιποὺς λύσεσθαι, συγκαλέσας ἐγὼ τούτους οἷς αὐτὸς ἔχρησα **τὸ ἀργύριον**, καὶ τὰ **πεπραγμένα** ὑπομνήσας, ἵνα μὴ δοκοῖεν ἔλαττον ἔχειν ἐπιχθέντες μὴδ' ἐκ τῶν ἰδίων λελυτρώσθαι πένητες ἄνθρωποι, τῶν ἄλλων ὑπὸ τοῦ Φιλίππου προσδοκωμένων ἀφεθήσεσθαι, ἔδωκα **δωρεᾶν** τὰ λύτρα. Καὶ ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, λέγε ταύτας τὰς μαρτυρίας.

MARTYPIAI

171. "Ὅσα μὲν τοίνυν ἀφήκα χρήματα καὶ **δωρεᾶν** ἔδωκα τοῖς **ἀτυχήσασιν** τῶν πολιτῶν, ταῦτ' **ἐστίν**. "Ὅταν δ' οὗτος αὐτίκα δὴ λέγῃ πρὸς ὑμᾶς «**Τί δήποτε**, ὡς φῆς, ὧ Δημόσθενες, ἀπὸ τοῦ συνειπεῖν ἐμέ Φιλοκράτει γνοὺς οὐδὲν ἡμᾶς ὑγιᾶς πράττοντας, τὴν μετὰ ταῦτα **πρεσβείαν** τὴν ἐπὶ τοὺς ὄρκους **συνεπρέσβευσας** πάλιν καὶ οὐκ ἐξωμόσω;» ταῦτα μέμνησθε, ὅτι τούτοις ὠμολογῆκειν οὐς ἐλυσάμην καὶ κομιεῖν λύτρα καὶ σώσειν εἰς δύναμιν. **172.** **Δεινὸν** οὖν ψεύσασθαι καὶ προέσθαι δυστυχοῦντας ἀνθρώπους πολίτας· ἰδίᾳ δ', ἐξομοσάμενον, οὐ πάνυ καλὸν οὐδ' ἀσφαλές ἦν ἐκεῖσε πλανᾶσθαι· ἐπεὶ εἰ μὴ διὰ τὸ τούτους βούλεσθαι σώσειν, ἐξώλης ἀπολοίμην καὶ προώλης, εἰ **προσλαβὼν** γ' ἂν ἀργύριον πάνυ πολὺ μετὰ τούτων **ἐπρέσβευσα**. **Σημεῖον** δὲ· ἐπὶ γὰρ τὴν τρίτην **πρεσβείαν** δις με χειροτονησάντων ὑμῶν δις ἐξωμοσάμην. **Καὶ** παρὰ ταύτην τὴν ἀποδημίαν πάντα **τάναντία** ἔπραττον. **173.** "Ὀν μὲν τοίνυν αὐτοκράτωρ ἦν ἐγὼ κατὰ τὴν **πρεσβείαν**, τοῦτον ἔσχε τὸν τρόπον ὑμῖν· ἃ δ' οὗτοι πλείους ὄντες ἐνίκων, ἅπαντ' ἀπόλωλεν. **Καίτοι** καὶ τᾶλλ' ἂν ἅπαντ' ἀκολούθως τούτοις ἐπέπρακτο, εἴ τις ἐπειθετό μοι. **Ὁὐ** γὰρ ἐγωγ' οὕτως ἄθλιος οὐδ' ἄφρων ὥστε χρήματα μὲν διδόναι, **λαμβάνοντας** ὁρῶν ἐτέρους, ὑπὲρ τῆς πρὸς ὑμᾶς φιλοτιμίας, ἃ δ' ἄνευ μὲν δαπάνης οἶά τ' ἦν πραχθῆναι, πολλῶ δὲ μείζονας εἶχεν ὠφελείας πάσῃ τῇ πόλει, ταῦτ' οὐκ **ἐβουλόμην** γίνεσθαι. **Καὶ** σφόδρα **γε**, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι· ἀλλ' οἶμαι περιῆσαν οὗτοί μου.

174. Φέρε δὴ, τί τούτῳ ἐπέπρακται παρὰ ταῦτα καὶ τί τῷ Φιλοκράτει θεάσασθε· παρ' ἄλληλα γὰρ ἔσται φανερώτερα. **Πρῶτον** μὲν τοίνυν Φωκέας ἐκσπόνδους καὶ Ἀλέας ἀπέφηναν καὶ **Κερσοβλέπτην** παρὰ τὸ ψήφισμα καὶ τὰ πρὸς ὑμᾶς εἰρημένα· εἶτα τὸ **ψήφισμα** ἐπεχείρησαν κινεῖν καὶ μεταίρειν, ἐφ' ᾧ **πρεσβεύοντες** ἤκομεν· εἶτα Καρδιανούς Φιλίππῳ συμμάχους ἐνέγραψαν καὶ τὴν μὲν γραφεῖσαν ἐπιστολὴν ὑπ' ἐμοῦ πρὸς ὑμᾶς ἀπεψηφίσαντο μὴ πέμπειν, αὐτοὶ δ' οὐδ' ὅτιοῦν ὑγιᾶς γράψαντες ἔπεμψαν. **175.** **Εἴθ'** ὁ γενναῖος οὔτοσι ἐμὲ μὲν τὸν δῆμον ἔφη τὸν ὑμέτερον καταλύσειν ἐπηγγέλλαι Φιλίππῳ, ὅτι ταῦτ' ἐπέπληττον, οὐ μόνον αἰσυχρὰ νομίζων ἀλλὰ καὶ δεδιὼς μὴ συμπαραπώλωμαι διὰ τούτους, αὐτὸς δ' ἰδίᾳ πάντα τὸν χρόνον ἐντυγχάνων οὐδ' ὅτιοῦν ἐπαύσατο Φιλίππῳ. **Καὶ** τὰ μὲν ἄλλα σιωπῶ, Δερκύλος δ' αὐτὸν ἐν Φεραῖς τὴν νύκτ'

ἐφύλαττεν, οὐκ ἐγώ, τὸν **παῖδα** ἔχων τὸν ἐμὸν τουτονί, καὶ **λαβὼν ἐξιόντα** ἐκ τῆς Φιλίππου σκηνῆς ἐμοὶ τὸν **παῖδα** ἐκέλευσεν ἀπαγγέλλειν καὶ αὐτὸν μεμνήσθαι, καὶ τὸ τελευταῖον ὁ βδελυρὸς καὶ ἀναιδὴς οὗτος ἰδὼς νύκτα καὶ ἡμέραν ἀπίοντων ἡμῶν ἀπελείφθη παρὰ Φιλίππου. **176. Καὶ ταῦτα** ὅτι ἀληθῆ λέγω, πρῶτον μὲν αὐτὸς ἐγὼ συγγραψάμενος καὶ καταστήσας ἐμαυτὸν ὑπεύθυνον μαρτυρήσω, εἶτα τῶν ἄλλων **πρέσβων** ἕκαστον καλῶ, καὶ δυοῖν θάτερον, ἢ μαρτυρεῖν ἢ ἐξόμνησθαι ἀναγκάσω. **Ἄν** δ' ἐξομνύωσιν, ἐπιπορκοῦντας ἐξελέγξω παρ' ὑμῖν φανερώς.

MARTYRIA

177. Οἷοις μὲν τοίνυν κακοῖς καὶ πράγμασι τὴν ἀποδημίαν πάσαν συνειχόμεν ἑοράκατε. **Τί** γὰρ αὐτοὺς οἴεσθ' ἐκεῖ ποιεῖν ἐγγὺς ὄντας τοῦ διδόντος, ὅθ' ὑμῶν ὀρώντων, τῶν καὶ τιμῆσαι κυρίων ὄντων καὶ τούναντίον κολάσαι, τοιαῦτα ποιούσιν;

Συλλογίσασθαι δὴ βούλομαι τὰ **κατηγορημένα** ἀπ' ἀρχῆς, ἴν' **ὄσα** ὑμῖν ὑπεσχόμεν ἀρχόμενος τοῦ λόγου δείξω πεποιηκώς. **Ἐπέδειξα** οὐδὲν ἀληθές ἀπηγγελκότα, ἀλλὰ φενακίσανθ' ὑμᾶς, μάρτυσι τοῖς γεγενημένοις αὐτοῖς, οὐ λόγοις χρώμενος. **178. Ἐπέδειξα** αἴτιον γεγενημένον τοῦ μὴ θέλειν ὑμᾶς ἀκούειν ἐμοῦ τάληθῆ ταῖς ὑποσχέσεσιν καὶ τοῖς **ἐπαγγέλμασιν** τοῖς τούτου καταληφθέντας τότε, πάντα τάναντία **συμβουλεύσαντα** ἢ ἔδει, καὶ τῇ μὲν τῶν συμμάχων **ἀντειπόντα** εἰρήνην, τῇ δὲ Φιλοκράτους συνηγορήσαντα, τοὺς χρόνους κατατρίψαντα, ἵνα μὴδ' εἰ βούλοισθε **δύναισθε** ἐξελθεῖν εἰς Φωκέας, καὶ **ἄλλα** ἐπὶ τῆς ἀποδημίας πολλὰ καὶ **δεινὰ** ἐργασμένον, προδεδωκότα πάντα, πεπρακότα, **δῶρα** ἔχοντα, οὐδὲν ἐλλειποτά μοχθηρίας. **Οὐκοῦν** ταῦθ' ὑπεσχόμεν ἐν ἀρχῇ, ταῦτ' ἐπέδειξα.

179. Ὅρατε τοίνυν τὰ μετὰ ταῦτα· ἀπλοὺς γὰρ ἐστ' ὁ μέλλων λόγος οὗτος ἰδὼς ὑμᾶς ἤδη. **Ὁμωμόκατε** ψηφιεῖσθαι κατὰ τοὺς νόμους καὶ τὰ ψηφίσματα τὰ τοῦ δήμου καὶ τῆς βουλῆς τῶν πεντακοσίων· φαίνεται δ' οὗτος πάντα τάναντία τοῖς νόμοις, τοῖς **ψηφίσμασιν**, τοῖς δικαίοις **πεπρεσβευκώς**· οὐκοῦν ἐαλωκέναι προσήκει παρὰ γε νῦν ἔχουσι δικασταῖς. **Εἰ** γὰρ ἄλλο μὴδὲν ἠδίκηκε, δύο τῶν πεπραγμένων ἔσθ' **ικανὰ** αὐτὸν ἀποκτεῖναι· οὐ γὰρ μόνον Φωκέας, ἀλλὰ καὶ Θράκην προδεδωκε Φιλίππου. **180. Καίτοι** δύο χρησιμωτέρους τόπους τῆς οἰκουμένης οὐδ' ἂν εἰς ἐπιδείξει τῇ πόλει, κατὰ μὲν γῆν Πυλῶν, ἐκ θαλάττης δὲ τοῦ Ἑλλησπόντου· ἂ **συναμφοτέρα** οὗτοι πεπράκασιν αἰσχροῦς καὶ καθ' ὑμῶν ἐγκεχειρίκασι Φιλίππου. **Τοῦτο** τοίνυν αὐτὸ ἄνευ τῶν ἄλλων ἠλίκον ἔστ' ἀδίκημα, τὸ Θράκην καὶ τὰ τεῖχη προέσθαι, μυρὶ ἂν εἴη λέγειν, καὶ ὅσοι διὰ ταῦτ' ἀπολώλασι παρ' ὑμῖν, οἱ δὲ χρήματα πάμπολλ' ὠφλήκασι, οὐ χαλεπὸν δεῖξαι, Ἐργόφιλος, Κηφισόδοτος, Τιμόμαχος, τὸ παλαιὸν **ποτε** Ἐργοκλῆς, Διονύσιος, ἄλλοι, οὓς ὀλίγου δέω σύμπαντας εἰπεῖν ἐλάττω τὴν πόλιν **βεβλαφέναι** τούτου. **181. Ἄλλ'** ἔτι γὰρ **τότε**, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐκ λογισμοῦ τὰ **δεινὰ** ἐφύλαττεσθ' ὑμεῖς καὶ προεωράσθε· νῦν δ' ὅ τι ἂν μὴ καθ' ἡμέραν ὑμᾶς ἐνοχλῆ καὶ παρὸν λυπῆ, παροράτε, εἶτα τὴν ἄλλως ἐνταῦθα ψηφίζεσθε, « ἀποδοῦναι δὲ καὶ **Κερσοβλέπτῃ** Φίλιππον τοὺς ὄρκους », « μὴ μετέχειν δὲ τῶν ἐν Ἀμφικτύοσιν », « ἐπανορθώσασθαι δὲ τὴν εἰρήνην ». **Καίτοι** τούτων οὐδενὸς ἂν τῶν ψηφισμάτων ἔδει, εἰ πλεῖν οὗτος ἤθελεν καὶ τὰ προσήκοντα ποιεῖν· νῦν δ' ἂ μὲν ἦν πλεύσασαι σώσαι, βαδίζειν κελεύων ἀπολώλεκεν, ἂ δ' εἶποῦσι τάληθῆ, ψευδόμενος.

182. Ἀγανακτήσει τοίνυν αὐτίκα δὴ μάλα, ὡς ἐγὼ πυθθάνομαι, εἰ μόνος τῶν ἐν τῷ δήμῳ λεγόντων λόγων εὐθύνας ὑφέξει. **Ἐγὼ** δ' ὅτι μὲν πάντες ἂν εἰκότως ὦν λέγουσι δίκην ὑπέχοιεν, εἶπερ ἐπ' ἀργυρίῳ τι λέγοιεν, παραλείψω, ἀλλ' ἐκεῖνο λέγω· εἰ μὲν Αἰσχίνης ἰδιώτης ὦν ἀπελήρησέ τι καὶ **διήμαρτεν**, μὴ **σφόδρα ἀκριβολογήσησθε**, ἐάσατε, συγγνώμην ἔχετε· εἰ δὲ **πρεσβευτῆς** ὦν ἐπὶ χρήμασιν ἐπίτηδες ἐξηπάτηκεν ὑμᾶς, μὴ ἀφῆτε, μὴδ' **ἀνάσχησθε** ὡς οὐ δεῖ δίκην ὦν εἶπεν ὑποσχεῖν. **183. Τίνος** γὰρ ἄλλου δεῖ δίκην παρὰ **πρέσβων** ἢ λόγων **λαμβάνειν**; **Εἰσὶ** γὰρ οἱ **πρέσβεις** οὐ τριήρων οὐδὲ τόπων οὐδ' ὀπλιτῶν οὐδ' ἀκροπόλεων κύριοι (οὐδεὶς γὰρ **πρέσβεσι** ταῦτ' ἐγχειρίζει), ἀλλὰ λόγων καὶ χρόνων. **Τοὺς** μὲν τοίνυν χρόνους εἰ μὲν μὴ **προανείλεν** τῆς πόλεως, οὐκ ἀδικεῖ, εἰ δ' ἀνείλεν, **ἠδίκηκεν**· τοὺς δὲ λόγους εἰ μὲν ἀληθεῖς ἀπήγγελλεν ἢ συμφέροντας, ἀποφευγέτω, εἰ δὲ καὶ ψευδεῖς καὶ μισθοῦ καὶ ἀσυμφόρους, ἀλισκέσθω. **184. Οὐδὲν** γὰρ ἔσθ' ὅ τι μείζον ἂν ὑμᾶς ἀδικήσῃε τις ἢ ψευδῆ λέγων. **Οἷς** γὰρ ἔστ' ἐν λόγοις ἢ πολιτείᾳ, πῶς, ἂν οὗτοι μὴ ἀληθεῖς ὦσιν, ἀσφαλῶς ἔστι πολιτεύεσθαι; **Ἄν** δὲ δὴ καὶ πρὸς ἅ τοις ἐχθροῖς συμφέρει δῶρα τις **λαμβάνων** λέγει, πῶς

οὐχὶ καὶ κινδυνεύετε; **Οὐδέ** γε τοὺς χρόνους ἴσον ἔστ' **ἀδίκημα** ὀλιγαρχίας ἢ τυράννου παρελέσθαι καὶ ὑμῶν· οὐδ' ὀλίγου **γε** δεῖ. **185.** Ἐν ἐκείναις μὲν γάρ, οἶμαι, ταῖς πολιτείαις πάντ' ἐξ ἐπιτάγματος ὀξέως γίγνεται· ὑμῖν δὲ πρῶτον μὲν τὴν βουλὴν ἀκούσαι περὶ πάντων καὶ **προβουλευσαί** δεῖ, καὶ τοῦθ' ὅταν ἦ κήρυξι καὶ **προσβείαις** προγεγραμμένον, οὐκ ἀεὶ· **εἶτα** ἐκκλησίαν ποιῆσαι, καὶ ταύτην ὅταν ἐκ τῶν νόμων καθήκη. **Εἶτα** κρατῆσαι καὶ περιγενέσθαι δεῖ τοὺς τὰ βέλτιστα λέγοντας τῶν ἢ δι' ἄγνοιαν ἢ διὰ μοχθηρίαν ἀντιλεγόντων. **186.** Ἐφ' ἅπασι δὲ τούτοις, ἐπειδὴν καὶ δεδογμένον ἦ καὶ συμφέρον ἤδη φαίνεται, χρόνον δεῖ δοθῆναι τῇ τῶν πολλῶν ἀδυναμίᾳ, ἐν ᾗ καὶ ποριοῦνται ταῦθ' ὧν ἂν δέωνται, ὅπως τὰ δόξαντα καὶ δυνηθῶσι ποιῆσαι. **Ὁ** δὴ τοὺς χρόνους τούτους ἀναιρῶν τῆς οἴα παρ' ἡμῖν ἐστὶ πολιτείας, οὐ χρόνους ἀνήρηκεν οὗτος, οὐ, ἀλλὰ τὰ **πράγματα ἀπλῶς ἀφήρηται**.

187. Ἔστι τοίνυν τις πρόχειρος λόγος πᾶσι τοῖς ἑξαπατᾶν ὑμᾶς βουλομένοις, « οἱ ταράττοντες τὴν πόλιν, οἱ διακωλύοντες Φίλιππον εὖ ποιῆσαι τὴν πόλιν ». **Πρὸς** οὖς ἐγὼ λόγον μὲν **οὐδένα** ἐρῶ, τὰς δ' ἐπιστολάς ὑμῖν ἀναγνώσσομαι τὰς τοῦ Φιλίππου, καὶ τοὺς καιροὺς ἐφ' ὧν **ἕκαστα ἐξηπάτησθε** ὑπομνήσω, ἵν' **εἰδῆτε** ὅτι τὸ ψυχρὸν **τοῦτο** ὄνομα, τὸ « ἄχρι κόρου », παρελήλυθ' ἐκείνος φενακίζων ὑμᾶς.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΦΙΛΙΠΠΟΥ

188. Οὕτω τοίνυν αἰσυχρὰ καὶ πολλὰ καὶ πάντα καθ' ὑμῶν **πεπρεσβευκῶς περιῶν λέγει**· « **Τί** δ' ἂν εἴποις περὶ Δημοσθένους, ὃς τῶν **συμπρέσβειων** κατηγορεῖ; » **Νῆ** Δί', εἶτε βούλομαι γ' εἶτε μή, παρ' ὄλην μὲν τὴν ἀποδημίαν ὑπὸ σοῦ **τοιαῦτα ἐπιβεβουλευμένος**, δυοῖν δ' αἰρέσεως οὔσης μοι νυνί, ἢ τοιοῦτων ὄντων τῶν πεπραγμένων δοκεῖν κοινωνεῖν ὑμῖν, ἢ κατηγορεῖν. **189.** Ἐγὼ δ' οὐδὲ **συμπεπρεσβευκένας** φημί σοι, **προσβέειν** μέντοι σὲ μὲν πολλὰ καὶ δεινὰ, ἐμαυτὸν δ' ὑπὲρ τουτωνὶ τὰ βέλτιστα. **Ἀλλὰ** Φιλοκράτης σοι **συμπεπρέσβευκεν**, ἀκείνῳ σύ, καὶ Φρύνων· ὑμεῖς γὰρ ταῦτ' ἐπράττετε, καὶ ταῦτ' ἅσιν ὑμῖν ἤρεσκεν. « **Ποῦ** δ' ἄλλες; **Ποῦ** τράπεζα; **Ποῦ** σπονδαί; » **Ταῦτα** γὰρ τραγωδεῖ **περιῶν**, ὡσπερ οὐχὶ τοὺς ἀδικούντας τούτων ὄντας προδότας, ἀλλὰ τοὺς τὰ δίκαια ποιοῦντας. **190.** Ἐγὼ δ' οἶδ' ὅτι πάντες οἱ πρυτάνεις θύουσιν ἐκάστοτε κοινῇ καὶ συνδειπνοῦσιν ἀλλήλοις καὶ συσπένδουσιν· καὶ οὐ διὰ ταῦθ' οἱ χρηστοὶ τοὺς πονηροὺς μιμοῦνται, ἀλλ' ἐὰν ἀδικοῦντα **λάβωσιν** τιν' αὐτῶν, τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ δηλοῦσιν. **Ἡ** βουλὴ ταῦτ' αὐτὰ, **εἰσιτητήρια ἔθυσεν**, συνεισιτιάθη· σπονδῶν, ἱερῶν **ἐκοινωνήσαν** οἱ στρατηγοί, σχεδὸν ὡς εἰπεῖν αἱ ἀρχαὶ πάσαι. **Ἄρ'** οὖν διὰ ταῦτα τοῖς ἀδικοῦσιν ἑαυτῶν ἔδωκαν ἄδειαν; **Πολλοῦ** γε καὶ δεῖ. **191.** Λέων Τιμαγόρου κατηγορεῖ **συμπεπρεσβευκῶς τέτταρα** ἔτη, **Εὐβουλος** Θάρρηκος καὶ Σμικύθου συσσειτηκῶς, Κόνων ὁ παλαιὸς ἐκείνος Ἀδειμάντου συστρατηγῆσας. **Πότεροι** οὖν τοὺς ἄλλας **παρέβαινον** καὶ τὰς σπονδάς, Αἰσχίνη, οἱ προδιδόντες καὶ οἱ **παραπροσβέειντες** καὶ οἱ δωροδοκοῦντες, ἢ οἱ κατηγοροῦντες; **Οἱ** ἀδικοῦντες δηλονότι τὰς ἄλλας γε τῆς πατρίδος σπονδάς, ὡσπερ σύ, οὐ μόνον τὰς ἰδίας.

192. Ἴνα τοίνυν εἰδῆθ' ὅτι οὐ μόνον τῶν δημοσίᾳ πάποτ' ἐληλυθότων ὡς Φίλιππον ἀνθρώπων, ἀλλὰ καὶ τῶν ἰδία καὶ πάντων οὗτοι φαυλότατοι καὶ πονηρότατοι γεγόνασι, μικρὸν ἀκούσατέ μου ἔξω τι τῆς **προσβείας** ταύτης. **Ἐπειδὴ** γὰρ εἶλεν Ὀλυνθὸν Φίλιππος, **Ὀλύμπια** ἐποίει, εἰς δὲ τὴν θυσίαν ταύτην καὶ τὴν πανήγυριν πάντας τοὺς τεχνίτας συνήγαγεν. **193.** Ἐστιῶν δ' αὐτοὺς καὶ στεφανῶν τοὺς νενικηκότας ἤρετο Σάτυρον τουτονὶ τὸν κωμικὸν ὑποκριτὴν, τί δὴ μόνος οὐδὲν ἐπαγγέλλεται; **Ἡ** τίνα ἐν **ἑαυτῷ** μικροψυχίαν ἢ πρὸς αὐτὸν ἀηδίαν ἐνεορακῶς; **Εἰπεῖν** δὴ φασὶ τὸν Σάτυρον ὅτι, ὧν μὲν οἱ ἄλλοι δέονται, οὐδενὸς ὧν ἐν χρεῖα τυγχάνει, ἃ δ' ἂν αὐτὸς **ἐπαγγείλαιτο** ἠδέως, ῥῆστα μὲν ἐστὶν Φιλίππῳ δοῦναι καὶ χαρίσασθαι πάντων, δέδοικε δὲ μὴ διαμάρτη. **194.** **Κελεύσαντος** δ' ἐκείνου λέγειν καὶ τι καὶ νεανειουσαμένου τοιοῦτον, ὡς οὐδὲν ὅ τι οὐ ποιήσει, εἰπεῖν φασὶν αὐτὸν ὅτι ἦν αὐτῷ Ἀπολλοφάνης ὁ Πυθναῖος ξένος καὶ φίλος, ἐπειδὴ δὲ δολοφονηθεὶς ἐτελευτήσεν ἐκεῖνος, **φοβηθέντες** οἱ συγγενεῖς αὐτοῦ ὑπεξέθεντο τὰς θυγατέρας **παιδία ὄντα** εἰς Ὀλυνθόν. « **Αὗται** τοίνυν τῆς πόλεως ἀλούσης αἰχμάλωτοι γεγόνασι καὶ εἰσὶν παρὰ σοί, ἡλικίαν ἔχουσαι γάμου. **195.** **Ταύτας**, αἰτῶ σε καὶ δέομαι, δός μοι. **Βούλομαι** δὲ **σε** ἀκούσαι καὶ μαθεῖν οἴαν μοι δώσεις **δωρεάν**, ἂν ἄρα δῶς· ἀφ' ἧς ἐγὼ κερδανῶ μὲν οὐδέν, ἂν **λάβω**, προῖκα δὲ προσθεῖς ἐκδώσω, καὶ οὐ περιόψομαι παθοῦσας οὐδὲν ἀνάξιον οὔθ' ἡμῶν οὔτε τοῦ πατρός. » **Ὡς** δ' ἀκούσαι τοὺς παρόντας ἐν τῷ συμποσίῳ,

τοσοῦτον κρότον καὶ **θόρυβον** καὶ ἔπαινον παρὰ πάντων γενέσθαι ὥστε τὸν Φίλιππον παθεῖν τι καὶ δοῦναι. **Καίτοι** τῶν ἀποκτεινάντων ἦν τὸν Ἀλέξανδρον τὸν ἀδελφὸν τὸν Φιλίππου οὗτος ὁ Ἀπολλοφάνης.

196. Ἐξετάσωμεν δὴ πρὸς τὸ τοῦ Σατύρου τοῦτο συμπόσιον τὸ τούτων ἐν Μακεδονίᾳ γενόμενον, καὶ **θεάσασθε** ὡς παραπλήσιον τούτῳ καὶ ὅμοιον. **Κληθέντες** γὰρ οὗτοι πρὸς Ξερόφωνα τὸν υἱὸν τὸν Φαιδίμου, τοῦ τῶν τριάκοντα, ὥχοντο· ἐγὼ δ' οὐκ ἐπορεύθην. **Ἐπειδὴ δὲ** ἦκον εἰς τὸ πίνειν, εἰσάγει **τινὰ** Ὀλυνθίαν γυναῖκα, εὐπρεπὴ μὲν, ἔλευθέραν δὲ καὶ σώφρονα, ὡς τὸ ἔργον ἐδήλωσεν. **197. Ταύτην** τὸ μὲν πρῶτον οὕτως πίνειν ἡσυχῆ καὶ τρῶγειν ἠνάγκαζον οὗτοί μοι δοκεῖ, ὡς **διηγείτο** Ἰατροκλῆς ἐμοὶ τῇ ὑστεραίᾳ· ὡς δὲ προῆει τὸ πρᾶγμα καὶ διεθερμαίνοντο, κατακλίνεσθαι καὶ τι καὶ ἄδειν ἐκέλευον. **Ἀδημονούσης** δὲ τῆς ἀνθρώπου καὶ **οὔτε** ἐθελοῦσης **οὔτε** ἐπισταμένης, **ὑβριν** τὸ **πρᾶγμα** ἔφασαν οὕτωσιν καὶ ὁ Φρύνων καὶ οὐκ ἀνεκτὸν εἶναι, τῶν θεοῖς ἐχθρῶν, τῶν **ἀλιτηρίων** Ὀλυνθίων αἰχμάλωτον οὔσαν τρυφᾶν· καὶ « **Κάλει** παιδα », καὶ « **Ἰμάντά** τις φερέτω ». **Ἦκεν** οἰκέτης ἔχων ῥυτῆρα, καὶ πεπωκότων, οἶμαι, καὶ μικρῶν ὄντων τῶν παροξυνόντων, εἰπούσης τι καὶ δακρυσάσης ἐκείνης περιρρήξας τὸν χιτωνίσκον ὁ οἰκέτης ξαίνει κατὰ τοῦ νώτου πολλὰς. **198. Ἐξω** δ' αὐτῆς **οὔσα** ὑπὸ τοῦ κακοῦ καὶ τοῦ πράγματος ἡ γυνή, ἀναπηδήσασα προσπίπτει πρὸς τὰ γόνατα τῷ Ἰατροκλεῖ, καὶ τὴν τράπεζαν ἀνατρέπει. **Καὶ** εἰ μὴ **ἐκεῖνος** ἀφείλετο, ἀπώλετ' ἂν παροινουμένη· καὶ γὰρ ἡ παροινία τοῦ καθάρματος τουτοῦ δεινῆ. **Καὶ** περὶ ταύτης τῆς ἀνθρώπου καὶ ἐν Ἀρκαδίᾳ λόγος ἦν ἐν τοῖς μυρίοις, καὶ Διόφαντος ἐν ὑμῖν ἀπήγγελλεν ἃ νῦν μαρτυρεῖν αὐτὸν ἀναγκάσω, καὶ κατὰ Θετταλίαν πολὺς λόγος καὶ πανταχοῦ.

199. Καὶ τοιαῦτα συνειδῶς αὐτῷ πεπραγμένα ὁ ἀκάθαρτος οὗτος τολμήσει βλέπειν εἰς ὑμᾶς, καὶ τὸν **βεβιωμένον** αὐτῷ βίον αὐτίκα δὴ μάλ' ἐρεῖ λαμπρᾷ τῇ φωνῇ· ἐφ' οἷς **ἔγωγε** ἀποπνίγομαι. **Οὐκ** ἴσασι οὗτοι τὸ μὲν ἐξ ἀρχῆς τὰς **βίβλους** ἀναγιγνώσκοντά σε τῇ μητρὶ τελούση, καὶ **παιδα ὄντα** ἐν θιάσοις καὶ μεθύουσιν ἀνθρώποις καλινδούμενον; **200.** μετὰ ταῦτα δὲ ταῖς ἀρχαῖς ὑπογραμματεύοντα καὶ δυοῖν ἢ τριῶν δραχμῶν πονηρὸν ὄντα; τὰ τελευταῖα δ' ἔναγχος ἐν χορηγίσις ἀλλοτρίοις ἐπὶ τῷ τριταγωνιστεῖν ἀγαπητῶς παρατρεφόμενον; **Ποῖον** οὖν ἐρεῖς **βίον** ὃν **οὐ βεβίωκας**, ἐπεὶ ὁ γε **βεβιωμένος** σοι τοιοῦτος φαίνεται; **Ἀλλὰ** δὴ τὰ τῆς **ἐξουσίας**· οὗτος ἄλλον ἔκρινε παρ' ὑμῖν ἐπὶ πορνείᾳ. **Ἀλλὰ** μήπω ταῦτα, ἀλλὰ τὰς μαρτυρίας μοι λέγε πρῶτον ταυτασί.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ

201. Τοσοῦτων τοίνυν καὶ τοιούτων ὄντων, ὧ ἄνδρες δικασταί, ὧν ἀδικῶν ὑμᾶς ἐξελήλεγκα (ἐν οἷς τί κακὸν οὐκ ἔστι; δωροδόκος, κόλαξ, ταῖς ἀραῖς ἔνοχος, ψεύστης, τῶν φίλων προδότης, πάντ' **ἔνεστιν** τὰ **δεινότατα**), πρὸς ἐν οὐδ' ὅτιοῦν τούτων ἀπολογήσεται, οὐδ' ἔξει δικαίαν οὐδ' ἀπλήν εἰπεῖν ἀπολογία οὐδεμίαν. **Ἄ** δ' ἐγὼ πέπυσμαι μέλλειν αὐτὸν λέγειν, ἔστι μὲν ἐγγυτάτω μανίας, οὐ μὴν ἀλλ' ἴσως τῷ μηδὲν ἔχοντι δίκαιον ἀλλ' εἰπεῖν ἀνάγκη πάντα μηχανᾶσθαι. **202.** **Ἀκούω** γὰρ αὐτὸν ἐρεῖν ὡς ἄρ' ἐγὼ πάντων ὧν κατηγορῶ κοινῶς γέγονα, καὶ **συνήρσκειν** ταυτά μοι καὶ συνέπραττον αὐτῷ, ἔπειτ' ἐξαίφνης **μεταβέβλημαι** καὶ κατηγορῶ. **Ἔστι** δ' ὑπὲρ μὲν τῶν πεπραγμένων οὔτε δικαία οὔτε **προσῆκουσα** ἡ τοιαύτη ἀπολογία, ἐμοῦ μέντοι τις κατηγορία· ἐγὼ μὲν γὰρ, εἰ ταῦτα πεποίηκα, φαῦλός **εἰμι** ἄνθρωπος, τὰ δὲ **πράγματα** οὐδὲν βελτίω διὰ τοῦτο, οὐδὲ πολλοῦ δεῖ. **203.** **Οὐ** μὴν ἀλλ' ἔγωγ' οἶμαι μοι προσῆκειν ἀμφοτέρ' ὑμῖν ἐπιδειξαι, καὶ ὅτι ψεύσεται, ταυτ' ἐὰν λέγῃ, καὶ τὴν δικαίαν ἣτις ἐστὶν ἀπολογία. **Ἦ** μὲν τοίνυν δικαία καὶ ἀπλή, ἢ ὡς οὐ πέπρακται τὰ κατηγορημένα δεῖξαι, ἢ ὡς πεπραγμένα συμφέρει τῇ **πόλει**· τούτων δ' οὐδέτερον δύναιτ' ἂν οὗτος ποιῆσαι. **204.** **Οὔτε** γὰρ ὡς συμφέρει δήπου Φωκέας ἀπολωλέναι καὶ Πύλας Φίλιππον ἔχειν καὶ **Θηβαίους** ἰσχύειν καὶ ἐν **Εὐβοίᾳ** στρατιώτας εἶναι καὶ Μεγάρους **ἐπιβουλεύειν** καὶ **ἀνώνυμον** εἶναι τὴν εἰρήνην, ἔνεστι λέγειν αὐτῷ, οἷς τὸτ' **ἐναντία** ἀπήγγειλε πρὸς ὑμᾶς ὡς συμφέροντα καὶ γενησόμενα· οὐθ' ὡς οὐ πέπρακται ταῦτα, δυνήσεται πείσαι τοὺς αὐτοὺς ἐορακῶς ὑμᾶς καὶ εἰ εἰδῶτας. **205.** **Οὐχοῦν** ὡς οὐ κεκοινώνηκα τούτοις οὐδενός, λοιπὸν μοι δεῖξαι. **Βούλεσθ'** οὖν ὑμῖν, πάντα τᾶλλ' ἀφείξ, ἃ παρ' ὑμῖν ἀντίπον, ἃ ἐν τῇ ἀποδημίᾳ προσέκρουον, ὡς ἅπαντα τὸν χρόνον ἠναντίωμαι, αὐτοὺς παράσχωμαι μάρτυρας τούτους ὅτι πάντα **τάναντία** ἐμοὶ καὶ τούτοις πέπρακται, καὶ **χρήματα** οὗτοι μὲν ἔχουσιν ἐφ' ὑμῖν, ἐγὼ δ' οὐκ ἠθέλησα **λαβεῖν**; **Θεάσασθε** δὴ.

206. Τίνα τῶν ἐν τῇ πόλει φήσασιν ἂν βδελυρώτατον εἶναι καὶ πλείστης ἀναιδεΐας καὶ ὀλιγωρίας μεστόν; **Οὐδείς** οὐδ' ἂν ἀμαρτῶν ὑμῶν ἄλλον εὖ οἶδ' ὅτι φήσειεν ἢ Φιλοκράτην. **Τίνα** δὲ φθέγγεσθαι μέγιστον ἀπάντων καὶ σαφέστατ' ἂν εἰπεῖν ὅτι βούλοιο τῇ φωνῇ; Αἰσχίνην οἶδ' ὅτι τουτονί. **Τίνα** δ' οὗτοι μὲν ἄτολμον καὶ δειλὸν πρὸς τοὺς ὄχλους φασὶν εἶναι, ἐγὼ δ' **εὐλαβῆ**; **Ἐμέ**· οὐδὲν γὰρ **πώποτε** οὐτ' ἠνώχλησα οὔτε μὴ βουλομένους ὑμᾶς **βεβίασμαι**. **207.** **Οὐκοῦν** ἐν πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις, ὡσάκις λόγος γέγονεν περὶ τούτων, καὶ κατηγοροῦντος ἀκούετέ μου καὶ ἐλέγχοντος αἰεὶ τούτους καὶ λέγοντος ἀντικρυς ὅτι χρήματ' εἰλήφασιν καὶ πάντα πεπράκασι τὰ πράγματα τῆς πόλεως. **Καὶ** τούτων οὐδείς πώποτ' ἀκούων ταῦτ' ἀντείπεν οὐδὲ **διήρην** τὸ στόμα, οὐδ' ἔδειξεν ἑαυτόν. **208.** **Τί** ποτ' οὖν **ἔστιν** τὸ αἴτιον ὅτι οἱ βδελυρώτατοι τῶν ἐν τῇ πόλει καὶ μέγιστον φθειγόμενοι τοῦ καὶ ἀτολμοτάτου πάντων ἐμοῦ καὶ οὐδενὸς μείζον φθειγόμενου τοσοῦτον ἠττῶνται; **Ἵ**τι τάληθές ἰσχυρόν, καὶ τῶναντίον ἀσθενές τὸ συνειδέναι πεπρακόσιν αὐτοῖς τὰ πράγματα. **Τοῦτο** παραιρεῖται τὴν θρασύτητα τὴν τούτων, τοῦτ' ἀποστρέφει τὴν γλώτταν, ἐμφράττει τὸ στόμα, ἄγχει, σιωπᾶν ποιεῖ. **209.** **Τὸ** τοίνυν τελευταῖον ἴσπευ δῆπου πρώην ἐν Πειραιεῖ, ὅτ' αὐτὸν οὐκ εἶατε **πρεσβεύειν, βοῶντα** ὡς εἰσαγγελεῖ με καὶ γράφεται καὶ ἰοῦ ἰοῦ. **Καίτοι** ταῦτα μὲν ἔστι μακρῶν καὶ πολλῶν ἀγῶνων καὶ λόγων ἀρχή, ἐκεῖνα **δὲ** ἀπλά καὶ δὴ **τρία** ἴσως ῥήματα, ἃ καὶ ἐχθές ἐωνημένος ἄνθρωπος εἰπεῖν **ἠδυνήθη**· « **Ἄνδρες** Ἀθηναῖοι, τουτὶ τὸ πρᾶγμα πάνδεινόν ἐστιν· οὕτωσιν κατηγορεῖ ταῦτ' ἐμοῦ ὧν αὐτὸς κοινωνὸς γέγονεν, καὶ χρήματ' εἰληφέναι φησὶν ἐμέ, αὐτὸς εἰληφῶς ἢ μετεληφῶς. » **210.** **Τούτων** μὲν τοίνυν οὐδὲν εἶπεν οὐδ' ἐφθέγγετο, οὐδ' ἤκουσεν ὑμῶν οὐδείς, ἄλλα **δὲ** ἠπειλεῖ. **Διὰ** τί; **Ἵ**τι ταῦτα μὲν αὐτῷ συνήδει πεπραγμένα, καὶ δούλος ἦν τῶν ῥημάτων τούτων (οὐκ οὐκ προσήει πρὸς ταῦθ' ἢ διάνοια, ἀλλ' ἀνεδύετο· **ἐπελαμβάνετο** γὰρ αὐτῆς τὸ συνειδέναι), λοιδορεῖσθαι **δὲ** ἄλλ' **ἄττα οὐδείς** ἐκώλυεν αὐτὸν οὐδὲ βλασφημεῖν.

211. **Ἵ**τι τοίνυν μέγιστον ἀπάντων, καὶ οὐ λόγος ἀλλ' ἔργον· βουλομένου γὰρ ἐμοῦ τὰ δίκαια, ὡσπερ **ἐπρέσβευσα** δῖς, οὕτω καὶ λόγον ὑμῖν δοῦναι δῖς, προσελθὼν Αἰσχίνης οὕτωσιν τοῖς λογισταῖς ἔχων μάρτυρας πολλοὺς ἀπηγόρευε μὴ καλεῖν **ἐμέ** εἰς τὸ δικαστήριον ὡς **δεδωκότα** εὐθύνας καὶ οὐκ **ὄντα** ὑπεύθυνον· καὶ τὸ πρᾶγμ' ἦν ὑπεργέλοιο. **Τί** οὖν ἦν τοῦτο; **Τῆς** προτέρας ἐκεῖνης **πρεσβείας**, ἧς οὐδείς κατηγορεῖ, δούς λόγον οὐκέτ' **ἐβούλετ'** αὐθις εἰσιέναι περὶ ταύτης ἧς νῦν εἰσέρχεται, ἐν ἧ πάντα τὰδικήματ' ἐνήν· **212.** ἐκ δὲ τοῦ δῖς **ἐμέ** εἰσελθεῖν ἀνάγκη **περιῖστατο** καὶ τούτῳ πάλιν εἰσιέναι· διὰ ταῦτ' οὐκ εἶα καλεῖν. **Καίτοι** τοῦτο τὸ ἔργον, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀμφοτέρ' ὑμῖν **ἐπιδείκνυσιν** σαφῶς, καὶ κατεγνωκόθ' ἑαυτοῦ τοῦτον ὥστε μηδενὶ νῦν ὑμῶν **εὐσεβῶς** ἔχειν ἀποψηφίσασθαι αὐτοῦ, καὶ μηδὲν ἀληθές ἐροῦντα περὶ ἐμοῦ· εἰ γὰρ **εἶχεν**, τότε ἂν καὶ λέγων καὶ κατηγορῶν ἐξητάζετο, οὐ μὰ Δί' οὐκ ἀπηγόρευε καλεῖν.

213. Ὡς τοίνυν ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι τούτων τοὺς μάρτυρας.

{MARTYRES}

Ἄλλα μὴν ἂν γέ τι ἔξω τῆς **πρεσβείας** βλασφημῆ περὶ ἐμοῦ, κατὰ **πολλὰ** οὐκ ἂν εἰκότως **ἀκούοιτε** αὐτοῦ. **Οὐ** γὰρ ἐγὼ κρίνομαι τήμερον, οὐδ' ἔγχει μετὰ ταῦθ' ὕδωρ οὐδείς ἐμοί. **Τί** οὖν **ἔστιν** ταῦτα πλὴν δικαίων λόγων ἀπορία; **Τίς** γὰρ ἂν κατηγορεῖν ἔλοιτο κρινόμενος, ἔχων ὅτι ἀπολογήσεται; **214.** **Ἵ**τι τοίνυν κάκεινο **σκοπεῖτε**, ἄνδρες δικασταί. **Εἰ** ἐκρινόμεν μὲν ἐγὼ, κατηγορεῖ δ' Αἰσχίνης οὕτωσιν, Φίλιππος δ' ἦν ὁ κρίνων, εἴτ' ἐγὼ μηδὲν ἔχων εἰπεῖν ὡς οὐκ ἀδικῶ κακῶς ἔλεγον τουτονί καὶ προπηλακίζειν ἐπεχείρουν, οὐκ ἂν οἴεσθε καὶ κατ' αὐτὸ **τοῦτο** ἀγανακτῆσαι τὸν Φίλιππον, εἰ παρ' ἐκείνῳ τοὺς ἐκείνου τις εὐεργέτας κακῶς λέγει; **Μὴ** τοίνυν ὑμεῖς χεῖρους γένησθε Φιλίππου, ἀλλ' ὑπὲρ ὧν ἀγωνίζεται, περὶ τούτων **ἀναγκάζετε** ἀπολογεῖσθαι. Λέγε τὴν μαρτυρίαν.

MARTYRIA

215. Οὐκοῦν ἐγὼ μὲν, ἐκ τοῦ μηδὲν ἑμαυτῷ συνειδέναι, καὶ λόγον διδόναι καὶ πάντα τὰκ τῶν νόμων ὑπέχειν ὦμην δεῖν, οὗτος δὲ τάναντία. **Πῶς** οὖν **ταῦτά** ἐμοί καὶ τούτῳ πέπρακται; **Ἵ**τι πῶς ἔνεστι τούτῳ ταῦτα πρὸς ὑμᾶς λέγειν, ἃ μηδ' ἠτίαται πρότερον πώποτε; **Οὐδαμῶς** δῆπου. **Ἄλλ'** ὅμως ἔρει, καὶ νῆ Δί' εἰκότως γε. **Ἵ**στε γὰρ δῆπου τοῦθ', ὅτι ἀφ' οὗ γεγόνασιν ἄνθρωποι καὶ κρίσεις γίνονται, οὐδείς **πώποτε** ὁμολογῶν ἀδικεῖν ἐάλω, ἀλλ' ἀναισχυνοῦσιν, ἀρνοῦνται, ψεύδονται, προφάσεις πλάττονται, πάντα ποιοῦσιν ὑπὲρ τοῦ μὴ δοῦναι δίκην. **216.** **Ἵ**τι οὐδενὶ δεῖ παρακρουσθῆναι τήμερον ὑμᾶς, ἀλλ' ἀφ' ὧν **ἴστε** αὐτοῖ τὰ πράγματα

κρίναι, μὴ τοῖς ἐμοῖς λόγοις μὴδὲ τοῖς τούτου προσέχειν, μὴδὲ γε τοῖς μάρτυσιν, οὓς οὗτος ἐτοίμους ἔξει μαρτυρεῖν ὅτιοῦν, Φιλίππῳ χορηγῶ **χρῶμενος** (ὄψεσθε δ' ὡς ἐτοίμως αὐτῷ **μαρτυρήσουσιν**), μὴδὲ **γε** εἰ καλὸν καὶ **μέγα** οὗτος φθέγγεται, μὴδ' εἰ φαῦλον ἐγώ. **217.** Οὐδὲ γὰρ ῥητόρων οὐδὲ λόγων κρίσιν ὑμᾶς τήμερον, εἴπερ εὖ φρονεῖτε, προσήκει ποιεῖν, ἀλλ' ὑπὲρ πραγμάτων αἰσχροῦς καὶ δεινῶς ἀπολωλότων τὴν ὑπάρχουσαν αἰσχύνην εἰς τοὺς αἰτίους ἀπώσασθε, τὰ πεπραγμένα, ἃ πάντες ἐπίστασθε, ἐξετάσαντες. **Τί** οὖν **ἔστιν ταῦτα** ἃ ὑμεῖς ἴστε καὶ οὐ παρ' ἡμῶν ὑμᾶς ἀκοῦσαι δεῖ; **218.** Εἰ μὲν ἅπανθ' **ὅσα** ὑπέσχοιθ' ὑμῖν ἐκ τῆς εἰρήνης **γέγονεν**, καὶ τσοαύτης ἀνανδρίας καὶ κακίας ὑμεῖς **ὁμολογεῖτε** εἶναι μεστοί, ὥστε μὴτ' ἐν τῇ χώρᾳ τῶν πολεμίων ὄντων μὴτ' ἐκ θαλάττης πολιορκούμενοι μὴτ' ἐν ἄλλῳ μὴδενὶ δεινῷ τῆς πόλεως οὔσης, ἀλλὰ καὶ σίτον εὖωνον ὠνούμενοι καὶ **τᾶλλα** οὐδὲν χεῖρον πράττοντες ἢ νῦν, **219.** προειδότες καὶ προακηκοότες παρὰ τούτων καὶ τοὺς συμμάχους ἀπολουμένους καὶ **Θηβαίους** ἰσχυροῦς γενησομένους καὶ τὰπὶ Θράκης Φίλιππον ληψόμενον καὶ ἐν **Εὐβοίᾳ κατασκευασθόμενα ὀρμητήρια** ἐφ' ὑμᾶς καὶ πάνθ' ἃ πέπρακται γενησόμενα, εἴτα τὴν εἰρήνην **ἐποιήσασθε** ἀγαπητῶς, **ἀποψηφίσασθε** Αἰσχίνου, καὶ μὴ πρὸς τοσοῦτοις αἰσχροῖς καὶ ἐπιорκίαν προσκτήσησθε· οὐδὲν γὰρ ὑμᾶς ἀδικεῖ, ἀλλ' ἐγώ μαίνομαι καὶ τετύφωμαι νῦν κατηγορῶν αὐτοῦ· **220.** εἰ δὲ πάντα τάναντία τούτων καὶ πολλὰ καὶ **φιλάνθρωπα** εἰπόντες, Φίλιππον φιλεῖν τὴν πόλιν, Φωκέας σώσειν, **Θηβαίους** παύσειν τῆς **ὑβρεως**, ἔτι πρὸς τούτοις **μείζονα** ἢ κατ' Ἀμφίπολιν εὖ ποιήσειν ὑμᾶς, ἐὰν τύχη τῆς εἰρήνης, **Εὐβοίαν**, Ὠρωπὸν **ἀποδώσειν** — εἰ ταῦτ' εἰπόντες καὶ ὑποσχόμενοι πάντ' **ἐξηπατήκασιν** καὶ **πεφενακίκασιν** καὶ μόνον οὐ τὴν Ἀττικὴν ὑμῶν περιήρηνται, καταψηφίσασθε, καὶ μὴ πρὸς τοῖς ἄλλοις οἷς **ὑβρίσθε** (οὐ γὰρ ἔγωγ' οἶδ' ὅ τι χρῆ λέγειν ἄλλο) καὶ ὑπὲρ ὧν οὗτοι δεδωροδοκήκασιν ὑμεῖς τὴν ἀράν καὶ τὴν ἐπιорκίαν οἴκαδ' εἰσενέγκησθε.

221. Ἔτι τοίνυν κάκεῖνο **σκοπεῖτε**, ὦ ἄνδρες δικασταί, τίνος **ἔνεκ'** ἐγώ μὴδὲν ἡδίκηκότων τούτων κατηγορεῖν ἂν προειλόμην. **Οὐ** γὰρ εὐρήσετε. **Ἡδὲ** πολλοὺς ἐχθροὺς ἔχειν; **Οὐδέ γε** ἀσφαλές. **Ἄλλ'** ὑπὴρχέ μοι πρὸς τούτον ἀπέχθειά τις; **Οὐδεμία.** **Τί** οὖν; « **Ἐφοβοῦ** περὶ σαυτοῦ, καὶ διὰ δειλίαν ταύτην ἠγήσω **σωτηρίαν** »· καὶ γὰρ ταῦτ' ἀκήκο' αὐτὸν λέγειν. **Καὶ τί** μὴδενὸς γ' ὄντος, Αἰσχίνη, δεινοῦ **μὴδὲ** ἀδικήματος, ὡς σὺ **φῆς**; **Εἰ** γὰρ αὐτὰ ταῦτ' ἔρει, σκοπεῖτ', ἄνδρες δικασταί, {εἰ} ἐφ' οἷς ὁ μὴδ' ὅτιοῦν ἀδικῶν **ἐφοβοῦμην** ἐγώ μὴ διὰ τούτους ἀπόλωμαι, τί τούτους προσήκει παθεῖν τοὺς αὐτοὺς ἡδίκηκότας. **Ἄλλ'** οὐ διὰ ταῦτα. **222.** **Ἄλλὰ** διὰ τί σου κατηγορῶ; **Συκοφαντῶ** νῆ Δία, ἴν' ἀργύριον **λάβω** παρὰ σοῦ. **Καὶ** πότερον κρεῖττον ἦν μοι παρὰ Φιλίππου **λαβεῖν** τοῦ διδόντος πολὺ καὶ μὴδενὸς τούτων ἔλαττον, καὶ φίλον κάκεῖνον ἔχειν καὶ τούτους (ἦσαν γὰρ ἂν, **ἦσάν μοι** φίλοι τῶν αὐτῶν κεκοινωνηκότι· οὐδὲ γὰρ νῦν ἐχθραν πατρικὴν ἔχουσι πρὸς με, ἀλλ' ὅτι τῶν πεπραγμένων οὐ μετέσχηκα), ἢ παρὰ τούτων ἀφ' ὧν εἰλήφασιν μεταίτεῖν, κάκεῖνω **τε** ἐχθρὸν εἶναι καὶ τούτοις, καὶ τοὺς μὲν αἰχμαλώτους ἐκ τῶν ἰδίων τοσοῦτων χρημάτων λύεσθαι, μικρὰ δ' ἀξιοῦν παρὰ τούτων αἰσχροῦς μετ' ἐχθρας **λαμβάνειν**; **223.** **Οὐκ** ἔστι ταῦτα, ἀλλ' ἀπήγγειλα μὲν τάληθη καὶ ἀπεσχόμενη τοῦ **λαβεῖν** τοῦ δικαίου καὶ τῆς ἀληθείας **ἔνεκα** καὶ τοῦ λοιποῦ βίου, νομίζων, ὥσπερ ἄλλοι τινὲς παρ' ὑμῖν, καὶ αὐτὸς ὢν ἐπιεικῆς **τιμῆσεσθαι**, καὶ οὐκ ἀνταλλακτέον εἶναι μοι τὴν πρὸς ὑμᾶς φιλοτιμίαν οὐδενὸς κέρδους· μισῶ δὲ τούτους, ὅτι μοχθηροὺς καὶ θεοῖς ἐχθροὺς εἶδον ἐν τῇ **πρεσβείᾳ**, καὶ ἀπεστέρημαι καὶ τῶν ἰδίων φιλοτιμιῶν διὰ τὴν τούτων δωροδοκίαν πρὸς ὄλην δυσχερῶς ὑμῶν τὴν **πρεσβεΐαν** ἐσχηκότων· κατηγορῶ δὲ νυνὶ καὶ ἐπὶ τὰς εὐθύνας ἠκω τὸ μέλλον προορώμενος, καὶ βουλόμενος ἀγῶνι καὶ δικαστηρίῳ μοι διωρίσθαι παρ' ὑμῖν ὅτι **τάναντία** ἐμοὶ καὶ τούτοις πέπρακται. **224.** **Καὶ** δέδοικα, δέδοικα (εἰρήσεται γὰρ πάνθ' ἃ φρονῶ πρὸς ὑμᾶς) μὴ τότε μὲν **συνεπισπάσθησθέ με** τὸν μὴδ' ὅτιοῦν ἀδικοῦντα, νῦν δ' ἀναπεπτωκότες ἦτε. **Παντάπασιν** γὰρ, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐκλελύσθαι μοι δοκεῖτε καὶ παθεῖν ἀναμένειν τὰ δεινά, ἐτέρους δὲ πάσχοντας ὀρώντες οὐ φυλάττεσθαι, οὐδὲ φροντίζειν τῆς πόλεως πάλαι κατὰ πολλοὺς καὶ δεινοὺς τρόπους διαφθειρομένης.

225. **Οὐκ** οἴεσθε δεινὸν εἶναι καὶ ὑπερφυές; (**Καὶ** γὰρ εἴ τι σιωπᾶν ἐγνώκειν, λέγειν ἐξάγομαι.) **Ἴστε** δήπου Πυθοκλέα τουτονὶ τὸν Πυθοδώρου. **Τούτῳ** πάνυ φιλανθρώπως ἐκεχρήμην ἐγώ, καὶ ἀηδὲς ἐμοὶ καὶ τούτῳ γέγονεν εἰς τὴν ἡμέραν ταύτην οὐδέν. **Οὗτος** ἐκτρέπεται με νῦν ἀπαντῶν, ἀφ' οὗ πρὸς Φίλιππον ἀφίεται, κἂν ἀναγκασθῆ που συντυχεῖν, ἀπεπήδησεν εὐθέως, μὴ τις αὐτὸν ἴδῃ **λαλοῦντα** ἐμοί· μετὰ δ'

Αίσχινου περιέρχεται τὴν ἀγορὰν κύκλῳ καὶ βουλευέται. **226.** Οὐκουν δεινόν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ σχέτλιον τοῖς μὲν τὰ Φιλίππου πράγμαθ' ἡρημένοις θεραπεύειν οὕτως ἀκριβῆ τὴν παρ' ἐκείνου πρὸς ἐκάτερα αἰσθησιν ὑπάρχειν, ὥστε ἕκαστον, ὡσπερ ἂν παρεστηκότος αὐτοῦ, μηδ' ὦν ἂν ἐνθάδε πράξῃ μηδὲν ἡγείσθαι λήσειν, ἀλλὰ φίλους τε νομίζειν οὐς ἂν ἐκείνῳ δοκῇ καὶ μὴ φίλους ὡσαύτως, τοῖς δὲ πρὸς ὑμᾶς ζῶσιν καὶ τῆς παρ' ὑμῶν τιμῆς γλιχομένοις καὶ μὴ προδεδωκόσι ταύτην τοσαύτην κωφότητα καὶ τοσοῦτο σκότος παρ' ὑμῶν ἀπαντᾶν, ὥστε τοῖς ἀλιτηρίοις τούτοις ἐξ ἴσου νῦν ἐμὲ ἀγωνίζεσθαι, καὶ ταῦτα παρ' ὑμῖν τοῖς ἅπαντ' εἰδόσιν; **227.** Βούλεσθ' οὖν εἰδέναι καὶ ἀκοῦσαι τὸ τούτων αἴτιον; Ἐγὼ δὴ φράσω, ἀξίῳ δὲ μηδὲν ἄχθεσθαι μοι λέγοντι τάληθῆ. Ὅτι ἐκεῖνος μὲν ἓν, οἶμαι, σῶμα ἔχων καὶ ψυχὴν μίαν παντὶ θυμῷ καὶ φιλεῖ τοὺς ἑαυτὸν εὖ ποιοῦντας καὶ μισεῖ τοὺς τάναντία, ὑμῶν δ' ἕκαστος πρῶτον μὲν οὔτε τὸν εὖ ποιοῦντα τὴν πόλιν αὐτὸν εὖ ποιεῖν ἡγείται, οὔτε τὸν κακῶς <κακῶς>, **228.** ἀλλ' ἕτερα ἔστιν ἐκάστῳ προυργιαίτερα, ὑφ' ὧν παράγεσθε πολλάκις, ἔλεος, φθόνος, ὀργή, χαρίσασθαι τῷ δεηθέντι, ἄλλα μυρία· ἂν δ' ἄρ' ἅπαντά τις ἐκφύγῃ τᾶλλα, τοὺς γε οὐδένα βουλομένους εἶναι τοιοῦτον οὐ διαφεύξεται. Ἡ δ' ἐφ' ἐκάστου τούτων ἀμαρτία κατὰ μικρὸν ὑπορρέουσα ἀθρόος τῇ πόλει βλάβη γίγνεται.

229. Ὡν μηδὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πάθητε τήμερον, μηδ' ἀφήτε τοῦτον ὃς ὑμᾶς τηλικαῦτα ἠδίκηκεν. Καὶ γὰρ ὡς ἀληθῶς τίς ἔσται λόγος περὶ ὑμῶν, εἰ τοῦτον ἀφήσετε;

« Ἀθήνηθεν ἐπρέσβευσάν τινες ὡς Φίλιππον τουτονί, Φιλοκράτης, Αἰσχίνης, Φρύνων, Δημοσθένης—
— Τί οὖν;

— Ὁ μὲν πρὸς τῷ μηδὲν ἐκ τῆς πρεσβείας λαβεῖν τοὺς αἰχμαλώτους ἐκ τῶν ἰδίων ἐλύσατο· ὁ δέ, ὦν τὰ τῆς πόλεως πράγματα χρημάτων ἀπέδοτο, τούτων πόρνας ἡγόραζεν καὶ ἰχθύς περιϊών. **230.** Καὶ ὁ μὲν τὸν υἱὸν ἔπεμψεν Φιλίππῳ, πρὶν εἰς ἄνδρας ἐγγράψαι, ὁ μισρὸς Φρύνων· ὁ δ' οὐδὲν ἀνάξιον οὔτε τῆς πόλεως οὔθ' αὐτοῦ διεπράξατο. Καὶ ὁ μὲν χορηγῶν καὶ τριηραρχῶν ἔτι καὶ ταῦτ' ὤετο δεῖν ἐθελοντῆς ἀναλίσκειν, {λύεσθαι,} μηδένα ἐν συμφορᾷ τῶν πολιτῶν δι' ἐνδειαν περιορᾶν· ὁ δὲ τοσοῦτου δεῖ τῶν ὑπαρχόντων τινὰ αἰχμαλώτων σώσαι, ὡσθ' ὄλον τόπον καὶ πλεῖν ἢ μυρίους μὲν ὀπλίτας, ὁμοῦ δὲ χιλίους ἵππεας τῶν ὑπαρχόντων συμμάχων ὅπως αἰχμάλωτοι γένωνται Φιλίππῳ συμπαρεσκευάσεν. **231.**

— Τί οὖν μετὰ ταῦτα;

— Ἀθηναῖοι λαβόντες — ἤδεσαν μὲν γὰρ πάλαι —

— Τί δέ;

— Τοὺς μὲν χρήματ' εἰληφότας καὶ δῶρα καὶ καταισχύναντας ἑαυτούς, τὴν πόλιν, τοὺς ἑαυτῶν παῖδας, ἀφείσαν καὶ νοὺν ἔχειν ἡγούντο καὶ τὴν πόλιν εὖ τεθεισθαι —

— Τὸν δὲ κατηγοροῦντα τί;

— Ἐμβεροντήσθαι, τὴν πόλιν ἀγνοεῖν, οὐκ ἔχειν ὅποι τὰ ἑαυτοῦ ρίπτῃ. »

232. Καὶ τίς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτ' ἰδὼν τὸ παράδειγμα, δίκαιον αὐτὸν παρασχεῖν ἐθελήσει; Τίς προῖκα πρεσβεύειν, εἰ μήτε λαβεῖν μήτε τῶν εἰληφότων ἀξιοπιστότερον παρ' ὑμῖν εἶναι δοκεῖν ὑπάρξει; Οὐ μόνον κρίνετε τούτους τήμερον, οὐ, ἀλλὰ καὶ νόμον τίθεσθε εἰς ἅπαντα τὸν μετὰ ταῦτα χρόνον, πότερον χρημάτων αἰσχρῶς ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν πρεσβεύειν ἅπαντας προσήκει ἢ προῖκα ὑπὲρ ὑμῶν τὰ βέλτιστα ἀδωροδοκῆτως. **233.** Ἀλλὰ μὴν περὶ μὲν τῶν ἄλλων οὐδενὸς προσδεῖσθε μάρτυρος· ὡς δὲ τὸν υἱὸν ἔπεμψεν ὁ Φρύνων, κάλει μοι τούτων τοὺς μάρτυρας.

MARTYRES

Τοῦτον μὲν τοίνυν οὐκ ἔκριεν Αἰσχίνης, ὅτι τὸν αὐτοῦ παῖδα ἐπ' αἰσχύνη πρὸς Φίλιππον ἔπεμψεν· εἰ δέ τις ὦν ἐφ' ἡλικίας ἐτέρου βελτίων τὴν ἰδέαν, μὴ προιδόμενος τὴν ἐξ ἐκείνης τῆς ὄψεως ὑποψίαν, ἰταμώτερον τῷ μετὰ ταῦτα ἐχρήσατο βίῳ, τοῦτον ὡς πεπορευμένον κέκριεν.

234. Φέρε δὴ περὶ τῆς ἐστιάσεως καὶ τοῦ ψηφίσματος εἶπω· μικροῦ γε, ἃ μάλιστά μ' ἔδει πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν, παρηλθον. Τῆς πρώτης ἐκείνης πρεσβείας γράφων τὸ προβούλεμα ἐγὼ καὶ πάλιν ἐν τῷ δήμῳ ταῖς ἐκκλησίαις, ἐν αἷς ἐμέλλετε βουλευέσθαι περὶ τῆς εἰρήνης, οὐδενὸς οὔτε λόγου πω παρὰ τούτων οὔτ' ἀδικήματος ὄντος φανεροῦ, τὸ νόμιμον {ἔθος} ποιῶν, καὶ ἐπήνεσα τούτους καὶ εἰς πρυτανεῖον ἐκάλεσα.

235. Καὶ νῆ Δί' ἔγωγε καὶ τοὺς παρὰ τοῦ Φιλίππου **πρέσβεις** ἐξένισα, καὶ πάνυ **γε**, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, λαμπρῶς· ἐπειδὴ γὰρ ἐώρων αὐτοὺς καὶ ἐπὶ τοῖς τοιούτοις ἐκεῖ σεμνυνομένους ὡς εὐδαίμονας καὶ λαμπρούς, εὐθὺς ἠγούμην ἐν τούτοις πρῶτον **αὐτὸς** περιεῖναι δεῖν αὐτῶν καὶ μεγαλοψυχότερος φαίνεσθαι. **Ταῦτα** δὴ παρέξεται νῦν οὗτος λέγων ὡς « **Αὐτὸς** ἐπήνεσεν ἡμᾶς, αὐτὸς εἰστία τοὺς **πρέσβεις** », τὸ **πότε** οὐ διορίζων.

236. Ἔστιν δὲ ταῦτα πρὸ τοῦ τὴν πόλιν ἠδικηθῆναι τι καὶ φανεροὺς τούτους πεπρακότας αὐτοὺς γενέσθαι, ὅτ' ἄρτι μὲν ἦκον οἱ **πρέσβεις** τὸ πρῶτον, ἔδει **δὲ** ἀκοῦσαι τὸν δῆμον τί λέγουσιν, οὐδέπω **δὲ** οὐθ' οὗτος συνερῶν δῆλος ἦν τῷ Φιλοκράτει οὐτ' ἐκεῖνος τοιαῦτα γράψων. Ἄν δὴ ταῦτα λέγη, μέμνησθε τοὺς χρόνους ὅτι τῶν ἀδικημάτων **εἰσὶν** πρότεροι. **Μετὰ** ταῦτα **δὲ** οὐδὲν ἐμοὶ πρὸς τούτους οἰκείον οὐδὲ κοινὸν γέγονεν. **Λέγε** τὴν μαρτυρίαν.

MARTYPIA

237. Ἴσως τοίνυν ἀδελφὸς αὐτῷ συνερῆι Φιλοχάρης καὶ **Ἀφόβητος**· πρὸς οὓς ἀμφοτέρους ὑμῖν πολλὰ καὶ **δίκαια** ἔστιν εἰπεῖν. **Ἀνάγκη** δέ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μετὰ παρησίας διαλεχθῆναι, μηδὲν **ὑποστελλόμενον**· « Ἡμεῖς, **Ἀφόβητε** καὶ σὺ Φιλόχαρες, σὲ μὲν τὰς **ἀλαβαστοθήκας** γράφοντα καὶ τὰ τύμπανα, τούτους δ' ὑπογραμματέας καὶ τοὺς τυχόντας ἀνθρώπους (καὶ οὐδεμιᾶς κακίας ταῦτα, ἀλλ' οὐδὲ στρατηγίας **γε** ἄξια) **πρεσβειῶν**, στρατηγιῶν, τῶν μεγίστων τιμῶν ἠξιώσαμεν. **238.** **Εἰ** τοίνυν μηδὲν ὑμῶν ἠδίκηι μηδεὶς, οὐχ ἡμεῖς χάριν ὑμῖν οὐδενός, ἀλλ' ὑμεῖς ἡμῖν δικαίως ἂν ἔχοιτε τούτων· πολλοὺς γὰρ ὑμῶν μᾶλλον ἀξιόους τιμάσθαι παρέντες ἡμεῖς ὑμᾶς ἐσεμνύνομεν. **Εἰ** δὲ δὴ καὶ ἐν αὐτοῖς οἷς **ἐτιμάσθε ἠδίκηκέν** τις ὑμῶν, καὶ ταῦτα τοιαῦτα, πόσω μᾶλλον ἂν μισοῖσθε δικαίως ἢ σφῆζοισθε; » Ἐγὼ μὲν οἶμαι πολλῶ. **Βιάσονται** τοίνυν ἴσως, μεγαλόφωνοι καὶ ἀναιδεῖς ὄντες, καὶ τὸ « **συγγνώμην** ἀδελφῷ **βοηθεῖν** » προσειληφότες.

239. Ὑμεῖς δὲ μὴ ἠττάσθε, **ἐκεῖνο** ἐνθυμούμενοι, ὅτι τούτοις μὲν **τούτου** προσήκει φροντίζειν, ὑμῖν δὲ τῶν νόμων καὶ ὅλης τῆς πόλεως καὶ παρὰ πάντα τῶν ὄρκων, οὓς αὐτοὶ **κάθησθε** ὁμωμοκότες. **Καὶ** γὰρ **εἴ τινων** δεδῆνται τουτονὶ σφῆζειν, πότερ' ἂν μηδὲν ἀδικῶν φαίνηται τὴν πόλιν ἢ κἂν ἀδικῶν, σκοπεῖτε. **Εἰ** μὲν γὰρ ἂν μή, κάγω φημι δεῖν, εἰ δ' ὅλως κἂν ὅτιοῦν, ἐπιορκεῖν δεδῆνται. **Οὐ** γὰρ εἰ **κρύβδην** ἐστὶν ἢ ψῆφος, λήσει τοὺς θεοὺς, ἀλλὰ τοῦτο καὶ πάντων **ἄριστα** ὁ τιθεὶς τὸν νόμον **εἶδεν** {τὸ **κρύβδην** ψηφίζεσθαι}, ὅτι τούτων μὲν οὐδεὶς εἴσεται τὸν ἑαυτῷ κεχαρισμένον ὑμῶν, οἱ θεοὶ **δὲ** εἴσονται καὶ τὸ δαιμόνιον τὸν μὴ τὰ δίκαια ψηφισάμενον. **240.** **Παρ'** ὧν κρεῖττόν ἐστιν ἐκάστω τὰς ἀγαθὰς ἐλπίδας τοῖς παισὶ καὶ ἑαυτῷ, τὰ δίκαια γνόντα καὶ τὰ προσήκοντα, περιποιήσασθαι ἢ τὴν ἀφανῆ καὶ ἄδηλον **χάριν** τούτοις καταθέσθαι καὶ ἀφεῖναι τούτον ὃς αὐτὸς ἑαυτοῦ καταμεμαρτύρηκεν. **Τίνα** γὰρ, Αἰσχίνη, μάρτυρα μείζω παράσχωμαι τοῦ πολλὰ καὶ δεινὰ **πεπρεσβευσθαι** σοὶ ἢ σὲ κατὰ σαυτοῦ; **Ὅς** γὰρ ψήθης χρῆναι τὸν φανερόν τι ποιῆσαι βουληθέντα τῶν σοὶ **πεπρεσβευμένων** τηλικαύτη καὶ τοιαύτη συμφορὰ **περιβαλεῖν**, δῆλον ὅτι δεινὸν ἂν τι παθεῖν σαυτὸν ἤλιπες, εἰ πύθοιθ' οὗτοι τὰ πεπραγμένα σοι.

241. Τοῦτο τοίνυν, ἄνπερ ὑμεῖς εὖ φρονήτε, καθ' αὐτοῦ **συμβήσεται** τούτῳ πεπραχθαι, οὐ μόνον κατὰ τοῦθ' ὅτι παμμέγεθες σημεῖόν ἐστι τῶν **πεπρεσβευμένων**, ἀλλ' ὅτι καὶ κατηγορῶν ἐκείνους τοὺς λόγους εἶπεν οἱ κατ' αὐτοῦ νῦν ὑπάρχουσιν· ἃ γὰρ ὠρίσω σὺ δίκαια, ὅτε Τίμαρχον ἔκρινες, ταῦτά δήπου ταῦτα καὶ κατὰ σοῦ προσήκει τοῖς ἄλλοις ἰσχύειν. **242.** Ἔλεγεν τοίνυν τότε πρὸς τοὺς δικαστὰς ὅτι « **Ἀπολογήσεται** δὲ Δημοσθένης ὑπὲρ αὐτοῦ, καὶ κατηγορήσει τῶν ἐμοὶ **πεπρεσβευμένων**· εἴτ', ἐὰν ὑμᾶς ἀπαγάγη τῷ λόγῳ, νεανιεύεται καὶ **περιῖων** ἐρεῖ· **“Πῶς** τι τοὺς δικαστὰς ἀπαγαγὼν ἀπὸ τῆς ὑποθέσεως ψυχόμεν τὸ πράγμ' αὐτῶν ὑφελόμενος;” » **Μὴ** σύ γε, ἀλλ' ὑπὲρ ὧν ἀγωνίζεις, περὶ τούτων ἀπολογοῦ· τότε δ', ἡνίκ' ἐκείνον ἔκρινες, ἐξῆν σοὶ κατηγορεῖν καὶ λέγειν ὃ τὸ **ἐβούλου**.

243. Ἀλλὰ μὴν καὶ ἔπη τοῖς δικασταῖς ἔλεγες, οὐδένα **μάρτυρα** ἔχων ἐφ' οἷς ἔκρινες τὸν ἄνθρωπον παρασχέσθαι·

Φήμη δ' οὐ τις πάμπαν ἀπόλλυται, ἦντινα λαοὶ
πολλοὶ φημίξωσι· θεὸς νύ τίς ἐστι καὶ αὐτή.

Οὐκοῦν, Αἰσχίνη, καὶ σὲ πάντες οὗτοι χρήματ' ἐκ τῆς **πρεσβείας** φασὶν εἰληφέναι, ὥστε καὶ κατὰ σοῦ δήπουθεν « **Φήμη** δ' οὐ τις πάμπαν ἀπόλλυται, ἦντινα λαοὶ πολλοὶ **φημίξωσιν** ». **244.** Ὅσῳ γὰρ αὖ σὲ

πλείους ἢ **ἐκεῖνον** αἰτιῶνται, θεώρησον ὡς **ἔχει**. Τὸν μὲν Τίμαρχον οὐδ' οἱ πρόσχωροι πάντες ἐγίνωσκον, ὑμᾶς δὲ τοὺς **πρέσβεις** οὐδεὶς Ἑλλήνων οὐδὲ **βαρβάρων** ἔσθ' ὅστις οὐ φησι χρήματ' ἐκ τῆς **πρεσβείας** εἰληφέναι. **Ἔσθ'**, εἶπερ **ἔσθ'** ἀληθῆς ἢ φήμη, καθ' ὑμῶν ἐστὶν ἢ παρὰ τῶν πολλῶν, ἦν ὅτι πιστὴν εἶναι δεῖ καὶ « θεός νύ τίς ἐστὶ καὶ αὐτὴ », καὶ ὅτι σοφός ἦν ὁ ποιητῆς ὁ ταῦτα ποιήσας, σὺ διώρισας αὐτὸς.

245. Ἔτι τοίνυν **ιαμβεία** δήπου συλλέξας ἐπέβαινον, **οἶον**·

Ἔστι δ' ὁμιλῶν ἡδεταὶ κακοῖς ἀνὴρ,
οὐ πάποτ' ἠρώτησα, γινώσκων ὅτι
τοιούτος **ἐστὶν οἷσπερ** ἡδεταὶ ξυνῶν.

Εἶτα « Τὸν εἰς τοὺς ὄρνεις εἰσιόντα καὶ μετὰ Πιτταλάκου **περιϊόντα** », καὶ τοιαυτ' εἰπὼν, « ἀγνοεῖτ', ἔφη, ποῖόν **τινα** ἠγείσθαι δεῖ; » **Οὐκοῦν**, Αἰσχίνῃ, καὶ κατὰ σοῦ τὰ **ιαμβεία** ταυθ' ἀρμόσει νῦν ἐμοί, κἂν ἐγὼ λέγω πρὸς τούτους, ὀρθῶς καὶ προσηκόντως ἐρῶ· « **Ἔστι δ'** ὁμιλῶν ἡδεταὶ », καὶ ταῦτα **πρεσβέων**, Φιλοκράτει, « οὐ πάποτ' ἠρώτησα, γινώσκων **ὅτι** » ἀργύριον εἰληφ' οὗτος, ὡσπερ Φιλοκράτης ὁ ὁμολογῶν.

246. Λογογράφους τοίνυν καὶ σοφιστὰς **ἀποκαλῶν** τοὺς ἄλλους καὶ **ὑβρίζειν** πειρώμενος, αὐτὸς ἐξελεγχθήσεται τούτοις ὧν ἔνοχος. **Ταῦτα** μὲν γὰρ τὰ **ιαμβεία** ἐκ Φοίνικός ἐστὶν Εὐριπίδου· τοῦτο δὲ τὸ **δρᾶμα οὐδεπώποτε** οὔτε Θεόδωρος οὔτε Ἀριστόδημος ὑπεκρίναντο, οἷς οὗτος τὰ τρίτα λέγων διετέλεσεν, ἀλλὰ Μόλων ἠγωνίζετο καὶ εἰ δὴ τις ἄλλος τῶν παλαιῶν ὑποκριτῶν. Ἀντιγόνην δὲ Σοφοκλέους πολλάκις μὲν Θεόδωρος, πολλάκις δὲ Ἀριστόδημος ὑποκέκριται, ἐν ἧ **πεποιημένα ιαμβεία** καλῶς καὶ συμφερόντως ὑμῖν πολλάκις αὐτὸς εἰρηκῶς καὶ **ἀκριβῶς** ἐξεπιστάμενος παρέλιπεν. **247.** Ἴστε γὰρ δήπου τοῦθ' ὅτι ἐν **ἄπασιν** τοῖς δράμασι τοῖς τραγικοῖς ἐξαιρέτον ἐστὶν ὡσπερ γέρας τοῖς τριταγωνισταῖς τὸ τοὺς τυράννους καὶ τοὺς τὰ **σκήπτρα** ἔχοντας εἰσιέναι. **Ταῦτα** τοίνυν ἐν τῷ δράματι τούτῳ **σκέψασθε** ὁ Κρέων Αἰσχίνῃς οἷα λέγων πεποιήται τῷ ποιητῇ, ἃ οὔτε πρὸς αὐτὸν οὗτος ὑπὲρ τῆς **πρεσβείας** διελέχθη οὔτε πρὸς τοὺς δικαστὰς εἶπεν. **Λέγε.**

IAMBEIA ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ ΕΞ ΑΝΤΙΓΟΝΗΣ

Ἀμήχανον δὲ παντὸς ἀνδρὸς ἐκμαθεῖν 175
ψυχὴν τε καὶ φρόνημα καὶ γνώμην, πρὶν ἂν
ἀρχαῖς τε καὶ νόμοισιν **ἐντριβῆς** φανῆ.
Ἐμοί γὰρ ὅστις πάσαν εὐθύτων πόλιν
μὴ τῶν ἀρίστων ἄπτεται βουλευμάτων,
ἀλλ' ἐκ **φόβου** του γλώσσαν ἐγκλείσας ἔχει, 180
κάκιστος εἶναι νῦν τε καὶ πάλαι δοκεῖ·
καὶ μείζον' ὅστις ἀντὶ τῆς αὐτοῦ πάτρας
φίλον νομίζει, τούτον οὐδαμοῦ λέγω.
Ἐγὼ γὰρ, ἴστω Ζεὺς ὁ πάνθ' ὀρών ἀεὶ,
οὔτ' ἂν σιωπήσαιμι τὴν ἄτην ὀρών 185
στείχουσαν ἀστοῖς ἀντὶ τῆς σωτηρίας,
οὔτ' ἂν φίλον ποτ' ἀνδρα δυσμενῆ χθονὸς
θείμην ἐμαυτῷ, τοῦτο γινώσκων ὅτι
ἦδ' ἐστὶν ἢ σφῆζουσα, καὶ ταύτης ἔπι
πλέοντες ὀρθῆς τοὺς φίλους ποιούμεθα. 190

248. Τούτων οὐδὲν Αἰσχίνῃς **εἶπεν** πρὸς αὐτὸν ἐν τῇ **πρεσβείᾳ**, ἀλλ' ἀντὶ μὲν τῆς πόλεως τὴν Φιλίππου ξενίαν καὶ φιλίαν πολλῷ **μείζονα ἠγήσατο** αὐτῷ καὶ λυσιτελεστέραν, ἐρρῶσθαι πολλὰ φράσας τῷ σοφῷ Σοφοκλεῖ, τὴν δὲ ἄτην ὀρών στείχουσαν ὁμοῦ, τὴν ἐπὶ Φωκείας στρατείαν, οὐ προεῖπεν οὐδὲ προεξήγγειλεν, ἀλλὰ τούναντίον **συνέκρουσεν** καὶ **συνέπραξεν** καὶ τοὺς βουλομένους εἰπεῖν διεκώλυσεν, **249.** οὐκ ἀναμνησθεὶς ὅτι « ἦδ' ἐστὶν ἢ σφῆζουσα καὶ ταύτης **ἔπι** » τελοῦσα μὲν ἢ μήτηρ αὐτοῦ καὶ καθαίρουσα καὶ καρπουμένη τὰς τῶν χρωμένων **οἰκίας** ἐξέθρηψε τοσοῦτους τουτουσί, διδάσκων δ' ὁ πατὴρ γράμματα, ὡς ἐγὼ τῶν **πρεσβυτέρων** ἀκούω, πρὸς τῷ τοῦ ἥρω τοῦ ἱατροῦ, ὅπως ἠδύνατο, ἀλλ' οὖν ἐν ταύτῃ **γε** ἔζη, ὑπογραμματεύοντες δ' αὐτοὶ καὶ ὑπηρετοῦντες ἀπάσαις ταῖς ἀρχαῖς ἀργύριον εἰλήφεσαν, καὶ τὸ τελευταῖον ὑφ' ὑμῶν γραμματεῖς χειροτονηθέντες δὴ ἔτη διετράφησαν ἐν τῇ θόλῳ, **πρεσβέων** δ' ἀπέσταλτο νῦν οὗτος

ἐκ ταύτης. **250.** Τούτων οὐδὲν ἐσκέψατο, οὐδ' ὅπως ὀρθῆ πλεύσεται προείδeto, ἀλλ' ἀνέτρεψεν καὶ κατέδυσεν καὶ τὸ καθ' αὐτὸν ὅπως ἐπὶ τοῖς ἐχθροῖς ἔσται παρεσκευάσεν. Εἶπ' οὐ σὺ σοφιστής; Καὶ πονηρός γε. Οὐ σὺ λογογράφος; Καὶ θεοὶς ἐχθρός γε· ὃς ἂ μὲν πολλάκις ἠγωνίσω καὶ ἀκριβῶς ἐξηπίστασο, ὑπερέβης, ἂ δ' οὐδεπώποτ' ἐν τῷ βίῳ ὑπεκρίνω, ταῦτα ζητήσας ἐπὶ τῷ τῶν πολιτῶν βλάβῃαι τινα εἰς μέσον ἤνεγκας.

251. Φέρε δὴ καὶ περὶ τοῦ Σόλωνος ὃν εἶπε λόγον σκέψασθε. Ἔφη τὸν Σόλωνα ἀνακείσθαι τῆς τῶν τότε δημηγορούντων σωφροσύνης παράδειγμα, εἴσω τὴν χεῖρα ἔχοντα ἀναβεβλημένον, ἐπιπλήττων τι καὶ λοιδορούμενος τῆ τοῦ Τιμάρχου προπετεία. Καίτοι τὸν μὲν ἀνδριάντα τοῦτον οὐπω πενήκοντα ἔτη φασὶν ἀνακείσθαι Σαλαμίνοι, ἀπὸ Σόλωνος δὲ ὁμοῦ διακόσιά ἐστιν ἔτη καὶ τετταράκοντα εἰς τὸν νυνὶ παρόντα χρόνον, ὡσθ' ὁ δημιουργὸς ὁ τοῦτο πλάσας τὸ σχῆμα οὐ μόνον οὐκ αὐτὸς ἦν κατ' ἐκείνον, ἀλλ' οὐδ' ὁ πάππος αὐτοῦ. **252.** Τοῦτο μὲν τοίνυν εἶπεν τοῖς δικασταῖς καὶ ἐμιμήσατο· ὁ δὲ τοῦ σχήματος ἦν τούτου πολλῶ τῆ πόλει λυσιτελέστερον, τὸ τὴν ψυχὴν τὴν Σόλωνος ἰδεῖν καὶ τὴν διάνοιαν, ταύτην οὐκ ἐμιμήσατο, ἀλλὰ πᾶν τούναντίον. Ἐκεῖνος μὲν γε ἀφεστηκυῖας Σαλαμίνας Ἀθηναίων καὶ θάνατον ζημίαν ψηφισαμένων, ἂν τις εἴπη κομίζεσθαι, τὸν ἴδιον κίνδυνον ὑποθεῖς ἐλεγεία ποιήσας ἦδεν, καὶ τὴν μὲν χώραν ἀνέσωσεν τῆ πόλει, τὴν δ' ὑπάρχουσαν αἰσχύνην ἀπήλλαξεν. **253.** οὗτος δέ, ἦν βασιλεὺς καὶ πάντες οἱ Ἕλληνες ὑμετέραν ἐγνωσαν, Ἀμφίπολιν, ταύτην ἐξέδωκεν καὶ ἀπέδοτο καὶ τῷ ταῦτα γράφοντι συνείπεν Φιλοκράτει. Ἄξιόν γε (οὐ γάρ;) ἦν Σόλωνος αὐτῷ μεμνησθαι. Καὶ οὐ μόνον ἐνταῦθα ταῦτ' ἐποίησεν, ἀλλ' ἐκεῖσ' ἐλθὼν οὐδὲ τοῦνομα ἐφθέγγετο τῆς χώρας ὑπὲρ ἧς ἐπρέσβευεν. Καὶ ταῦτα αὐτὸς ἀπήγγειλεν πρὸς ὑμᾶς· μέμνησθε γὰρ δήπου λέγοντ' αὐτὸν ὅτι « Περὶ Ἀμφιπόλεως εἶχον μὲν ἀγῶ λέγειν· ἵνα δ' ἐγγένηται Δημοσθένη περὶ αὐτῆς εἰπεῖν, παρέλιπον ». **254.** Ἐγὼ δὲ παρελθὼν οὐδὲν ἔφη τούτον ὧν ἐβούλετ' εἰπεῖν πρὸς Φίλιππον ἐμοὶ παραλιπεῖν· θάττον γὰρ ἂν τοῦ αἵματος ἢ λόγου μεταδοῦναι τι. Ἄλλ', οἶμαι, χρήματ' εἰληφότα οὐκ ἦν ἀντιλέγειν πρὸς Φίλιππον τὸν ὑπὲρ τούτου δεδωκότα, ὅπως ἐκείνην μὴ ἀποδῶ. Λέγε δὴ μοι λαβῶν καὶ τὰ τοῦ Σόλωνος ἐλεγεία ταυτί, ἴν' ἴδῃθ' ὅτι καὶ Σόλων ἐμίσει τοὺς οἶος οὗτος ἀνθρώπους.

255. Οὐ λέγειν εἴσω τὴν χεῖρ' ἔχοντ', Αἰσχίνη, δεῖ, οὐ, ἀλλὰ πρεσβεύειν εἴσω τὴν χεῖρα ἔχοντα. Σὺ δ' ἐκεῖ προτείνεις καὶ ὑποσχῶν καὶ καταισχύνας τούτους ἐνθάδε σεμνολογεῖ, καὶ λογάρια δύστηνα μελετήσας καὶ φωνασκήσας οὐκ οἶει δίκην δώσειν τηλικούτων καὶ τοσοῦτων ἀδικημάτων, ἂν πιλίδιον λαβῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν περινοστήσῃ καὶ ἐμοὶ λοιδορῇ; Λέγε σύ.

ΕΛΕΓΕΙΑ

Ἡμετέρη δὲ πόλις κατὰ μὲν Διὸς οὐποτ' ὀλεῖται
αἶσαν καὶ μακάρων θεῶν φρένας ἀθανάτων·
τοίη γὰρ μέγαθυμος ἐπίσκοπος ὄβριμοπάτρη
Παλλὰς Ἀθηναίη χεῖρας ὑπερθεν ἔχει.
Αὐτοὶ δὲ φθείρειν μεγάλην πόλιν ἀφραδίησιν 5
ἄστοι βούλονται, χρήμασι πειθόμενοι,
δήμου θ' ἠγεμόνων ἀδικος νόος, οἷσιν ἐτοῖμον
ὑβριος ἐκ μεγάλης ἄλγεα πολλὰ παθεῖν.
Οὐ γὰρ ἐπίστανται κατέχειν κόρον, οὐδὲ παρούσας
εὐφροσύνας κοσμεῖν δαιτὸς ἐν ἡσυχίῃ. 10

Πλουτοῦσιν δ' ἀδίκους ἔργμασι πειθόμενοι.

Οὐθ' ἱερῶν κτεάνων οὔτε τι δημοσίων
φειδόμενοι κλέπτουσιν ἀφαρπαγῇ ἄλλοθεν ἄλλος,
οὐδὲ φυλάσσονται σεμνὰ θέμεθλα Δίκης,
ἢ σιγῶσα σύνοιδε τὰ γιγνώμενα πρό τ' ἐόντα, 15
τῷ δὲ χρόνῳ πάντως ἦλθ' ἀποτεισομένη.
Τοῦτ' ἤδη πάσῃ πόλει ἔρχεται ἔλκος ἄφυκτον,
εἰς δὲ κακὴν ταχέως ἦλυθε δουλοσύνην,
ἢ στάσιν ἔμφυλον πόλεμόν θ' εὐδοντ' ἐπεγείρει,
ὃς πολλῶν ἐρατὴν ὤλεσεν ἡλικίην. 20

Ἐκ γὰρ δυσμενέων ταχέως πολυήρατον ἄστν
 τρύχεται ἐν συνόδοις τοῖς ἀδικοῦσι φίλαις.
Ταῦτα μὲν ἐν δήμῳ στρέφεται κακὰ· τῶν δὲ πενιχρῶν
 ἰκνοῦνται πολλοὶ γαίαν ἐς ἄλλοδαπὴν,
 πραθέντες δεσμοῖσι τ' αἰκελίοισι δεθέντες. 25

Οὕτω δημόσιον κακὸν ἔρχεται οἴκαδ' ἐκάστῳ,
 αὐλαιοὶ δ' ἔτ' ἔχειν οὐκ ἐθέλουσι θύραι,
 ὑψηλὸν δ' ὑπὲρ ἔρκος ὑπέρθορον, εὐρε δὲ πάντως,
 εἰ καὶ τις φεύγων ἐν μυχῶ ἢ θαλάμῳ.
Ταῦτα διδάξει θυμὸς Ἀθηναίους με κελεύει, 30
 ὡς κακὰ πλείστα πόλει δυσνομίη παρέχει,
 εὐνομίη δ' εὐκοσμία καὶ ἄρτια πάντ' ἀποφαίνει,
 καὶ θαμὰ τοῖς ἀδικοῖς ἀμφιτίθησι πέδας,
 τραχέα λειαίνει, παύει κόρον, **ὕβριν** ἀμαυροῖ,
 αὐαίνει δ' ἄτης ἄνθεα φυόμενα, 35
 εὐθύνη δὲ δίκας σκολιάς, ὑπερήφανά τ' ἔργα
 πραῦνει, παύει δ' ἔργα διχαστασίης,
 παύει δ' ἀργαλέης ἔριδος χόλον· ἔστι δ' ὑπ' αὐτῆς
 πάντα κατ' ἀνθρώπους ἄρτια καὶ πιτυτά.

256. Ἀκούετε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, περὶ τῶν τοιούτων ἀνθρώπων οἷα Σόλων λέγει, καὶ περὶ τῶν θεῶν, οὓς φησι τὴν πόλιν σφάζειν. **Ἐγὼ** δ' αἰεὶ μὲν ἀληθῆ τὸν λόγον τοῦτον ἡγοῦμαι καὶ βούλομαι, ὡς ἄρ' οἱ θεοὶ σφάζουσιν ἡμῶν τὴν πόλιν· τρόπον δὲ **τινα** ἡγοῦμαι καὶ τὰ νῦν **συμβεβηκότα** πάντ' ἐπὶ ταῖς εὐθύταις ταυταισι δαιμονίας τινὸς εὐνοίας ἔνδειγμα τῇ πόλει γεγενῆσθαι. **257. Σκοπεῖτε** γάρ. **Ἀνθρώπος** πολλὰ καὶ δεινὰ **πρεσβεύσας**, καὶ χώρας ἐκδεδωκὼς ἐν αἷς τοὺς θεοὺς ὑφ' ὑμῶν καὶ τῶν συμμάχων τιμᾶσθαι προσήκεν, **ἠτίμωσεν** ὑπακούσαντά τιν' αὐτοῦ κατήγορον. **Διὰ** τί; **Ἴνα μήτε** ἐλέου μήτε συγγνώμης ἐφ' οἷς αὐτὸς ἠδίκηκεν τύχη. **Ἀλλὰ** καὶ κατηγορῶν ἐκείνου κακῶς λέγειν **προεῖλετο** ἐμέ, καὶ πάλιν ἐν τῷ δήμῳ γραφὰς ἀποίσειν καὶ τοιαῦτ' ἠπειλεῖ. **Ἴνα** τί; **Ἴνα** ὡς μετὰ πλείστης συγγνώμης παρ' ὑμῶν ὁ τὰ τούτου πονηρέυματ' **ἀκριβέστατα** εἰδῶς ἐγὼ καὶ παρηκολουθηκῶς ἅπασι κατηγορῶ.

258. Ἀλλὰ καὶ διακρουόμενος πάντα τὸν ἔμπροσθεν χρόνον εἰσελθεῖν εἰς τοιοῦτον ὑπήκται καιρὸν ἐν ᾧ τῶν ἐπιόντων ἕνεκα, εἰ μηδενὸς ἄλλου, οὐχ οἷόν **τε** οὐδ' ἀσφαλὲς ὑμῖν δεδωροδοκηκότα τοῦτον ἀθῶον ἐάσαι· αἰεὶ μὲν γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, προσήκει μισεῖν καὶ κολάζειν τοὺς προδότας καὶ δωροδόκους, μάλιστα δὲ νῦν ἐπὶ καιροῦ τοῦτο γένοιτ' ἂν καὶ πάντας ὠφελήσειεν ἀνθρώπους κοινῇ. **259. Νόσημα** γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δεινὸν ἐμπέπτωκεν εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ χαλεπὸν καὶ πολλῆς τινὸς εὐτυχίας καὶ παρ' ὑμῶν ἐπιμελείας δεόμενον. **Οἱ** γὰρ ἐν ταῖς **πόλεσιν** γνωριμώτατοι καὶ προεστάναι τῶν κοινῶν ἀξιούμενοι, τὴν αὐτῶν προδιδόντες ἐλευθερίαν οἱ δυστυχεῖς, αὐθαίρετον αὐτοῖς ἐπάγονται δουλείαν, Φιλίππῳ ξενίαν καὶ ἐταιρίαν καὶ φιλίαν καὶ τοιαῦθ' ὑποκοριζόμενοι· οἱ δὲ λοιποὶ καὶ τὰ κύρι' ἄττα ποτ' **ἔστιν** ἐν ἐκάστη τῶν πόλεων, οὓς ἔδει τούτους κολάζειν καὶ **παραχρήμα** ἀποκτινύναι, τοσοῦτ' ἀπέχουσι τοῦ τοιοῦτόν τι ποιεῖν ὥστε θαυμάζουσι καὶ ζηλοῦσι καὶ βούλονται ἂν αὐτὸς ἕκαστος τοιοῦτος εἶναι. **260. Καίτοι** τοῦτο τὸ πρᾶγμα καὶ τὰ τοιαῦτα ζηλώματα Θετταλῶν μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μέχρι μὲν χθὲς ἢ πρῶην τὴν ἡγεμονίαν καὶ τὸ κοινὸν ἀξίωμ' ἀπωλωλέκει, νῦν δ' ἤδη καὶ τὴν ἐλευθερίαν παραιρεῖται· τὰς γὰρ ἀκροπόλεις αὐτῶν ἐνίων Μακεδόνες φρουροῦσιν· εἰς Πελοπόννησον δ' εἰσελθὼν τὰς ἐν Ἡλιδι σφαγὰς **πεποίηκεν**, καὶ τοσαύτης παρανοίας καὶ μανίας **ἀνέπλησε** τοὺς τάλαιπῶρους ἐκείνους ὥσθ', ἴν' ἀλλήλων ἄρχωσι καὶ Φιλίππῳ χαρίζωνται, συγγενεῖς αὐτῶν καὶ πολίτας μαιφονεῖν. **261. Καὶ** οὐδ' ἐνταῦθ' ἔστηκεν, ἀλλ' εἰς Ἀρκαδίαν εἰσελθὼν πάντ' ἄνω καὶ κάτω τάκεῖ **πεποίηκεν**, καὶ νῦν Ἀρκαδῶν πολλοί, προσήκον αὐτοῖς ἐπ' ἐλευθερίᾳ μέγιστον φρονεῖν ὁμοίως ὑμῖν (μόνοι γὰρ πάντων αὐτόχθονες ὑμεῖς ἐστε κάκεινοι) Φίλιππον θαυμάζουσι καὶ χαλκοῦν ἰστᾶσι καὶ στεφανοῦσι, καὶ τὸ τελευταῖον, ἂν εἰς Πελοπόννησον ἴη, δέχεσθαι ταῖς πόλεσιν εἰσὶν ἐψηφισμένοι. **Ταῦτά** δὲ **ταῦτα** Ἀργεῖοι. **262. Ταῦτα** νῆ τὴν Δήμητρα, εἰ δεῖ μὴ ληρεῖν, **εὐλαθείας** οὐ μικρὰς δεῖται, ὡς βαδίζον γε κύκλῳ καὶ δεῦρ' ἐλήλυθεν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ νόσημα τοῦτο. **Ἔως** οὖν **ἔστ'** ἐν

ἀσφαλεί, φυλάξασθε καὶ τοὺς πρώτους εἰσαγαγόντας ἀτιμώσατε· εἰ δὲ μή, σκοπεῖθ' ὅπως μὴ **τηνικαῦτα** εὖ λέγεσθαι δόξει τὰ νῦν εἰρημένα, **ὅτε** οὐδ' ὅ τι χρῆ ποιεῖν ἔξετε.

263. **Οὐχ ὁράτε** ὡς ἐναργές, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ σαφές **παράδειγμα** οἱ ταλαίπωροι γεγόνασιν Ὀλύμπιοι; **Οἱ** παρ' οὐδὲν οὕτως ὡς τὸ **τὰ** τοιαῦτα ποιεῖν ἀπολώλασιν οἱ δεῖλαιοι. **Ἔχοιτε** δ' ἂν ἐξετάσαι καθαρῶς ἐκ τῶν **συμβεβηκότων** αὐτοῖς. **Ἐκείνοι** γάρ, ἡνῖκα μὲν τετρακοσίους ἰππέας ἐκέκτηντο μόνον καὶ σύμπαντες οὐδὲν ἦσαν πλείους πεντακισχιλίων τὸν ἀριθμόν, οὕτω Χαλκιδῆων πάντων εἰς ἓν συνωκισμένων, **264.** Λακεδαιμονίων ἐπ' αὐτοὺς ἐλθόντων πολλῇ καὶ πεζῇ καὶ ναυτικῇ δυνάμει (ἴστε γὰρ δήπου τοῦθ' ὅτι γῆς καὶ θαλάττης ἦρχον ὡς ἔπος εἰπεῖν Λακεδαιμόνιοι κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους), ἀλλ' ὅμως τηλικαύτης ἐπ' αὐτοὺς ἐλθούσης δυνάμεως οὔτε τὴν πόλιν οὔτε φρούριον οὐδὲν ἀπώλεσαν, ἀλλὰ καὶ μάχας πολλὰς ἐκράτησαν καὶ τρεῖς τῶν πολεμάρχων ἀπέκτειναν καὶ τὸ τελευταῖον, ὅπως **ἐβούλοντο**, οὕτω τὸν πόλεμον **κατέθεντο**. **265.** ἐπειδὴ δὲ δωροδοκεῖν ἤρξαντο τινες, καὶ δι' **ἀβελετερίαν** οἱ πολλοί, μᾶλλον δὲ διὰ δυστυχίαν, τούτους πιστοτέρους ἠγήσαντο τῶν ὑπὲρ αὐτῶν λεγόντων, καὶ Λασθένης μὲν ἤρεψε τὴν οἰκίαν τοῖς ἐκ Μακεδονίας **δοθεῖσι** ξύλοις, Εὐθυκράτης δὲ βούς ἔτρεφεν πολλὰς τιμὴν οὐδενὶ δούς, ἕτερος δὲ τις ἦκεν ἔχων **πρόβατα**, ἄλλος δὲ τις ἵππους, οἱ δὲ πολλοί, καὶ καθ' ὧν ταῦτ' ἐγίνετο, οὐχ ὅπως ὠργίζοντο ἢ κολάζειν ἠξίουσαν τοὺς ταῦτα ποιοῦντας, ἀλλ' **ἀπέβλεπον**, ἐζήλουν, ἐτίμων, ἄνδρας **ἠγοῦντο** — **266.** ἐπειδὴ ταῦθ' οὕτω προήγετο καὶ τὸ δωροδοκεῖν **ἐκράτησεν**, χιλίους μὲν ἰππέας κεκτημένοι, πλείους δ' ὄντες ἢ μύριοι, πάντας δὲ τοὺς περιχώρους ἔχοντες συμμάχους, μυρίοις δὲ ξένοις καὶ τριήρεσι **πεντήκοντα** ὑμῶν βοηθησάντων αὐτοῖς, καὶ ἔτι τῶν πολιτῶν τετρακισχιλίους, οὐδὲν αὐτοὺς τούτων ἐδυνήθη σῶσαι, ἀλλὰ πρὶν μὲν ἐξελεθῆν ἐνιαυτὸν τοῦ πολέμου τὰς πόλεις ἀπάσας ἀπλωλῆκεσαν τὰς ἐν τῇ Χαλκιδικῇ {προδιδόντες}, καὶ Φίλιππος οὐκέτ' εἶχεν ὑπακούειν τοῖς προδιδούσιν, οὐδ' εἶχεν ὅ τι πρώτον **λάβῃ**, **267.** πεντακοσίους δ' ἰππέας προδοθέντας ὑπ' αὐτῶν τῶν ἠγουμένων **ἔλαβεν** αὐτοῖς ὅπλοις ὁ Φίλιππος, ὅσους οὐδεὶς **πώποτε** ἄλλος ἀνθρώπων, καὶ οὔτε τὸν ἥλιον **ἠσχύνοντο** οἱ ταῦτα ποιοῦντες οὔτε τὴν γῆν **πατρίδα** οὐσαν, ἐφ' ἧς ἔστασαν, **οὔτε** ἱερά οὔτε τάφους οὔτε τὴν μετὰ ταῦτα γενησομένην αἰσχύνην ἐπὶ τοιούτοις ἔργοις· οὕτως ἔκφρονας, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ παραπλήγας τὸ δωροδοκεῖν ποιεῖ. **Ἵμάς** οὖν, ὑμᾶς εὖ φρονεῖν δεῖ τοὺς πολλούς, καὶ μὴ ἐπιτρέπειν τὰ τοιαῦτα, ἀλλὰ κολάζειν δημοσίᾳ. **Καὶ** γὰρ ἂν καὶ ὑπερφυῆς εἴη, εἰ κατὰ μὲν τῶν Ὀλυμπίους προδόντων πολλὰ καὶ **δεινὰ** ἐψηφίσασθε, τοὺς δὲ παρ' ὑμῖν αὐτοῖς ἀδικούντας μὴ κολάζοντες φαίνισθε. **Λέγε** τὸ **ψήφισμά μοι** τὸ περὶ τῶν Ὀλυμπίων.

ΨΗΦΙΣΜΑ

268. Ταῦθ' ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὀρθῶς καὶ καλῶς πάσιν Ἑλληνσι καὶ **βαρβάρους** **δοκεῖτε** ἐψηφίσθαι κατ' ἀνδρῶν προδοτῶν καὶ θεοῖς ἐχθρῶν. **Ἐπειδὴ** τοίνυν τὸ δωροδοκεῖν πρότερον τοῦ τὰ τοιαῦτα ποιεῖν **ἔστιν** καὶ δι' ἐκεῖνο καὶ τάδε πράττουσί τινες, ὃν ἂν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, **δωροδοκοῦντα** ἴδητε, τούτον καὶ προδότην εἶναι νομίζετε. **Εἰ** δ' ὁ μὲν καιροῦς, ὁ δὲ πράγματα, ὁ δὲ στρατιώτας προδίδωσιν, ὧν ἂν ἕκαστος, οἶμαι, κύριος γένηται, ταῦτα διαφθείρει· μισεῖν δ' ὁμοίως τοὺς τοιούτους πάντας προσήκει.

269. **Ἔστι** δ' ὑμῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, περὶ τούτων μόνοις τῶν πάντων ἀνθρώπων οἰκείους χρῆσθαι παραδείγμασι, καὶ τοὺς προγόνους, οὓς ἐπαινεῖτε δικαίως, ἔργῳ μιμεῖσθαι. **Καὶ** γὰρ εἰ μὴ τὰς μάχας μηδὲ τὰς στρατείας μηδὲ τοὺς κινδύνους, ἐν οἷς ἦσαν ἐκείνοι λαμπροί, **συμβαίνει** καιρός, ἀλλ' ἄγεθ' ἡσυχίαν ὑμεῖς ἐν τῷ παρόντι, ἀλλὰ τό γ' εὖ φρονεῖν αὐτῶν μιμεῖσθε. **270.** **Τούτου** γὰρ πανταχοῦ χρεῖα, καὶ οὐδὲν **ἔστιν** πραγματωδέστερον οὐδ' ὀχληρότερον τὸ καλῶς φρονεῖν τοῦ κακῶς, ἀλλ' ἐν τῷ ἴσῳ χρόνῳ νυνὶ καθήμενος ὑμῶν ἕκαστος, ἂν μὲν ἂ χρῆ γιγνώσκῃ περὶ τῶν πραγμάτων καὶ ψηφίζεται, βελτίω τὰ κοινὰ ποιήσει τῇ πόλει καὶ ἄξια τῶν προγόνων πράξει, ἂν δ' ἂ μὴ δεῖ, φαυλότερα, καὶ ἀνάξια {τῶν προγόνων ποιήσει}. **Τί** οὖν ἐκείνοι περὶ τούτων ἐφρόνουν; **Ταυτὶ λαβῶν** ἀνάγνωθι, γραμματεῦ· δεῖ γὰρ ὑμᾶς ἰδεῖν ὅτι ἐπὶ τοῖς τοιούτοις {ἔργοις} ῥαθυμεῖτε, ὧν θάνατον κατεγνώκασιν οἱ πρόγονοι. **Λέγε.**

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΚ ΣΤΗΛΗΣ

271. **Ἀκούετε**, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν γραμμάτων λεγόντων Ἄρθμιον τὸν Πυθῶνακτος τὸν Ζελεΐτην ἐχθρὸν εἶναι καὶ πολέμιον τοῦ δήμου τοῦ Ἀθηναίων καὶ τῶν συμμάχων αὐτὸν καὶ γένος πᾶν. **Διὰ** τί; **Ὅτι** τὸν

χρυσὸν τὸν ἐκ τῶν βαρβάρων εἰς τοὺς Ἕλληνας ἤγαγεν. Οὐκοῦν ἔστιν, ὡς ἔοικεν, ἐκ τούτων ἰδεῖν ὅτι οἱ πρόγονοι μὲν ὑμῶν, ὅπως μὴδ' ἄλλος ἀνθρώπων μὴδὲ ἐπὶ χρήμασι μὴδὲν ἐργάσεται κακὸν τὴν Ἑλλάδα, ἐφρόντιζον, ὑμεῖς δὲ οὐδὲ τὴν πόλιν αὐτὴν ὅπως μὴδὲ τῶν πολιτῶν ἀδικήσει προοράσθε. **272.** « Νῆ Δί', ἀλλ' ὅπως ἔτυχεν ταῦτα τὰ γράμμαθ' ἔστηκεν. » **Ἄλλ'** ὅλης οὐσης ἱεράς τῆς ἀκροπόλεως ταυτησί καὶ πολλὴν εὐρυχωρίαν ἐχούσης, παρὰ τὴν χαλκὴν τὴν μεγάλην Ἀθηναίαν ἐκ δεξιᾶς ἔστηκεν, ἣν ἀριστεῖον ἢ πόλις τοῦ πρὸς τοὺς βαρβάρους πολέμου, δόντων τῶν Ἑλλήνων τὰ χρήματα ταῦτα, ἀνέθηκεν. **Τότε** μὲν τοίνυν οὕτω σεμνὸν ἦν τὸ δίκαιον καὶ τὸ κολάζειν τοὺς τὰ τοιαῦτα ποιοῦντας ἐντιμον, ὥστε τῆς αὐτῆς ἡξιούτο στάσεως τὸ **τε** ἀριστεῖον τῆς θεοῦ καὶ αἰ κατὰ τῶν τὰ τοιαῦτ' ἀδικούντων τιμωραῖαι· νῦν δὲ γέλως, ἄδεια, **αἰσχῦνη**, εἰ μὴ τὴν ἄγαν ταύτην ἐξουσίαν σχήσετε νῦν ὑμεῖς.

273. Νομίζω τοίνυν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὐ καθ' ἓν τι μόνον τοὺς προγόνους μιμουμένους ὀρθῶς ἂν ποιεῖν, ἀλλὰ καὶ κατὰ **πάντα ὅσα** ἔπραττον ἐφεξῆς. **Ἐκεῖνοι** τοίνυν, ὡς ἅπαντες εὖ οἶδ' ὅτι τὸν λόγον τοῦτον ἀκηκόατε, Καλλίαν τὸν Ἰππονίκου ταύτην τὴν ὑπὸ πάντων θρυλουμένην εἰρήνην **πρεσβεύσαντα**, ἵππου μὲν δρόμον ἡμέρας πεζῆ μὴ **καταβαίνειν** ἐπὶ τὴν θάλατταν βασιλέα, ἐντὸς δὲ Χελιδονίων καὶ Κυανέων πλοῖω μακρῷ μὴ πλεῖν, ὅτι δῶρα **λαβεῖν** ἔδοξε **πρεσβεύσας**, μικροῦ μὲν ἀπέκτειναν, ἐν δὲ ταῖς εὐθύταις **πεντήκοντα** ἐπράξαντο τάλαντα. **274. Καίτοι** καλλίω ταύτης εἰρήνην οὔτε πρότερον οὔθ' ὕστερον οὐδεὶς ἂν εἶπειν ἔχοι πεποιημένην τὴν πόλιν. **Ἄλλ'** οὐ τοῦτ' ἐσχόπουν. **Τούτου** μὲν γὰρ ἡγούντο τὴν αὐτῶν ἀρετὴν καὶ τὴν τῆς πόλεως δόξαν αἰτίαν εἶναι, τοῦ δὲ **προῖκα** ἢ μὴ τὸν τρόπον τοῦ **πρεσβευτοῦ**· τοῦτον οὖν δίκαιον ἡξίουσαν παρέχεσθαι καὶ ἀδωροδόκητον τὸν προσιόντα τοῖς κοινοῖς. **275. Ἐκεῖνοι** μὲν τοίνυν οὕτως ἐχθρὸν ἡγούντο τὸ δωροδοκεῖν καὶ ἀλυσιτελεῖς τῇ πόλει, ὥστε μὴτ' ἐπὶ πράξεως μηδεμιᾶς μὴτ' ἐπ' ἀνδρὸς ἐὰν γίγνεσθαι· ὑμεῖς **δέ**, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴν αὐτὴν εἰρήνην ἐορακότες τὰ μὲν τῶν συμμάχων τῶν ὑμετέρων τείχη καθηρηκυῖαν, τὰς δὲ τῶν **πρέσβων** οἰκίας οἰκοδομοῦσαν, καὶ τὰ μὲν τῆς πόλεως **κτήματα** ἀφηρημένην, τούτοις δ' ἄ μὴδ' ὄναρ ἤλπισαν πώποτε κτησαμένην, οὐκ αὐτοὶ τούτους ἀπεκτείνετε, ἀλλὰ κατηγοροῦ προσδεῖσθε, καὶ λόγῳ **κρίνετε** ὧν ἔργῳ τὰδικήματα πάντες ὀρώσιν.

276. Οὐ τοίνυν τὰ παλαί' ἂν τις ἔχοι μόνον εἶπειν καὶ διὰ τούτων τῶν παραδειγμάτων ὑμᾶς ἐπὶ τιμωρίαν παρακαλέσαι· ἀλλ' ἐφ' ὑμῶν τουτωνι τῶν ἔτι ζώντων ἀνθρώπων πολλοὶ δίκην δεδώκασιν, ὧν ἐγὼ τοὺς μὲν ἄλλους παραλείψω, τῶν δ' ἐκ **πρεσβείας**, ἢ πολὺ ταύτης ἐλάττω κακὰ τὴν πόλιν εἴργασται, θανάτω ζημιωθέντων ἐνός ἢ δυοῖν ἐπιμνησθήσομαι. **Καί** μοι λέγε τουτὶ τὸ ψήφισμα **λαβῶν**.

ΨΗΦΙΣΜΑ

277. Κατὰ τουτὶ τὸ ψήφισμ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν **πρέσβων** ἐκείνων ὑμεῖς θάνατον κατέγνωτε, ὧν εἷς ἦν Ἐπικράτης, ἀνήρ, ὡς ἐγὼ τῶν **πρεσβυτέρων** ἀκούω, σπουδαῖος καὶ πολλὰ χρήσιμος τῇ πόλει, καὶ τῶν ἐκ Πειραιῶς καταγαγόντων τὸν δῆμον καὶ ἄλλως δημοτικός. **Ἄλλ'** ὅμως οὐδὲν αὐτὸν ὠφέλησε τούτων, δικαίως· οὐ γὰρ ἐφ' ἡμῶν χρηστὸν εἶναι δεῖ τὸν τηλικαῦτα διοικεῖν ἀξιούντα, οὐδὲ τὸ πιστευθῆναι **προλαβόντα** παρ' ὑμῶν εἰς τὸ μείζω δύνασθαι κακουργεῖν καταχρησθῆναι, ἀλλ' ἀπλῶς μὴδὲν ὑμᾶς ἀδικεῖν ἐκόντα. **278. Εἰ** τοίνυν τι τούτοις ἀπρακτόν **ἔστιν** τούτων ἐφ' οἷς ἐκείνων θάνατος κατέγνωσται, **ἐμὲ ἀποκτείνετε** ἤδη. **Σκοπεῖτε** γάρ. « **Ἐπειδὴ** παρὰ τὰ **γράμματα**, φησὶν, **ἐπρέσβευσαν** ἐκεῖνοι. » **Καί** τουτ' **ἔστιν** τῶν ἐγκλημάτων πρῶτον. **Οὔτοι δὲ** οὐ παρὰ τὰ γράμματα; **Οὐ** τὸ μὲν ψήφισμα « Ἀθηναῖοις καὶ τοῖς Ἀθηναίων συμμάχοις », οὔτοι δὲ Φωκέας ἐκσπόνδους ἀπέφηναν; **Οὐ** τὸ μὲν ψήφισμα « τοὺς ἄρχοντας ὀρκούν τοὺς ἐν ταῖς πόλεσιν », οὔτοι **δέ**, οὓς Φίλιππος αὐτοῖς **προσέπεμψεν**, τούτους ὠρκισαν; **Οὐ** τὸ μὲν ψήφισμα « οὐδαμῶς μόνους ἐντυγχάνειν Φιλίππῳ », οὔτοι δ' οὐδὲν **ἐπαύσαντο** ἰδίᾳ χρηματίζοντες; **279.** « **Καί** ἠλέγχθησάν τινες αὐτῶν ἐν τῇ βουλῇ οὐ τάληθ' ἀπαγγέλλοντες. » **Οὔτοι** δὲ γε **καὶ ἐν** τῷ δήμῳ. **Καί** ὑπὸ τοῦ; **Τούτο** γάρ **ἔστιν** τὸ λαμπρόν· ὑπ' αὐτῶν τῶν πραγμάτων· οἷς γὰρ ἀπήγγειλαν οὔτοι, πάντα δήπου γέγονεν τάναντία. « **Οὐδ' ἐπιστέλλοντες, φησὶ, τάληθ'.** » **Οὐκοῦν** οὐδ' οὔτοι. « **Καί** καταψευδόμενοι τῶν συμμάχων καὶ δῶρα **λαμβάνοντες.** » **Ἀντί** μὲν τοίνυν τοῦ « καταψευδόμενοι » παντελῶς ἀπολωλεκότες· πολλῶ δὲ δήπου τοῦτο δεινότερον τοῦ καταψεύσασθαι. **Ἀλλὰ** μὴν ὑπὲρ γε τοῦ **δῶρα** εἰληφέναι, εἰ μὲν ἡρνούντο, ἐλέγγειν λοιπὸν ἂν ἦν, ἐπειδὴ δ' ὠμολόγουν, ἀπάγειν δήπου προσήκεν.

280. Τί οὖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι; **Τούτων** οὕτως ἐχόντων, ὑμεῖς <ἐξ> ἐκείνων τῶν ἀνδρῶν ὄντες, οἱ δὲ καὶ τινὲς αὐτῶν ἔτι ζῶντες, ὑπομενεῖτε τὸν μὲν εὐεργέτην τοῦ δήμου καὶ τὸν ἐκ Πειραιῶς, Ἐπικράτην, ἐκπεσεῖν καὶ κολασθῆναι; **Καὶ** πάλιν πρῶην **Θρασύβουλον** ἐκείνον τὸν **Θρασυβούλου** τοῦ δημοτικοῦ, {καὶ} τοῦ ἀπὸ Φυλῆς καταγαγόντος τὸν δήμον, τάλαντα **δέκα** ὠφληκένας, καὶ τὸν ἀφ' Ἀρμοδίου καὶ τῶν τὰ μέγιστ' **ἀγαθὰ** ὑμᾶς εἰργασμένων, οὓς νόμῳ διὰ τὰς εὐεργεσίας ἃς ὑπῆρξαν εἰς ὑμᾶς ἐν ἅπασιν τοῖς ἱεροῖς ἐπὶ ταῖς θυσίαις σπονδῶν καὶ κρατήρων κοινωνοὺς πεποίησθε, καὶ ἄδετε καὶ **τιμᾶτε** ἐξ ἴσου τοῖς ἥρωσι καὶ τοῖς θεοῖς — **281.** τούτους μὲν πάντας τὴν ἐκ τῶν νόμων δίκην ὑπεσχικήνας, καὶ μήτε συγγνώμην μήτ' ἔλεον μήτε παιδία **κλαίοντα** ὁμῶνυμα τῶν εὐεργετῶν μήτ' ἄλλο μηδὲν αὐτοὺς ὠφληκένας· τὸν δὲ Ἀτρομήτου τοῦ γραμματιστοῦ καὶ Γλαυκοθέας τῆς τοὺς θιάσους συναγούσης, ἐφ' οἷς ἑτέρα τέθνηκεν ἰέρεια, τοῦτον ὑμεῖς **λαβόντες**, τὸν τῶν τοιούτων, τὸν οὐδὲ καθ' ἐν χρήσιμον τῇ πόλει, οὐκ αὐτόν, οὐ πατέρα, οὐκ ἄλλον οὐδένα τῶν τούτου, ἀφήσετε; **282.** Ποῖος γὰρ ἵππος, ποῖα τριήρης, ποῖα στρατεία, τίς χορός, τίς **λειτουργία**, τίς εἰσφορά, τίς εὐνοία, ποῖος κίνδυνος, τί τούτων ἐν παντὶ τῷ χρόνῳ γέγονεν παρὰ τούτων τῇ πόλει; **Καίτοι** κἄν εἰ ταῦτα πάνθ' ὑπῆρχεν, ἐκεῖνα δὲ μὴ προσῆν, δικαίως καὶ προῖκα **πεπρεσβευκένας**, ἀπολωλένας δὴπου προσῆκεν αὐτῷ. **Εἰ** δὲ μήτε ταῦτα μήτ' ἐκεῖνα, οὐ τιμωρήσεσθε; **283.** **Οὐκ ἀναμνησθήσεσθε** ὡς κατηγορῶν ἔλεγεν Τιμάρχου, ὡς οὐδὲν ἐστ' ὄφελος πόλεως ἧτις μὴ **νεῦρα** ἐπὶ τοὺς ἀδικούντας ἔχει, οὐδὲ πολιτείας ἐν ἧ συγγνώμῃ καὶ παραγγελίᾳ τῶν νόμων μείζον ἰσχύουσιν· οὐδ' ἔλεειν ὑμᾶς οὔτε τὴν μητέρα δεῖν τὴν Τιμάρχου, γραῦν γυναῖκα, οὔτε τὰ **παιδία** οὐτ' ἄλλον οὐδένα, ἀλλ' **ἐκεῖνο** ὁρᾶν, ὅτι, εἰ προήσεσθε τὰ τῶν νόμων καὶ τῆς πολιτείας, οὐκ εὐρήσετε τοὺς ὑμᾶς αὐτοὺς ἐλεήσοντας. **284.** **Ἄλλ'** ὁ μὲν ταλαίπωρος ἄνθρωπος ἠτιμώσεται, ὅτι τοῦτον εἶδεν ἀδικούντα, τούτῳ δ' ἀθῶν δώσεται· εἶναι; **Διὰ** τί; **Εἰ** γὰρ παρὰ τῶν εἰς ἑαυτοὺς ἐξαμαρτόντων τηλικαύτην ἠξίωσε δίκην Αἰσχίνης **λαβεῖν**, παρὰ τῶν εἰς τὰ τῆς πόλεως τηλικαύθ' ἡμαρτηκότων, ὧν εἰς οὗτος ὧν ἐξελέγχεται, πηλίκην ὑμᾶς προσῆκει **λαβεῖν** τοὺς ὁμωμοκότας καὶ δικάζοντας; **285.** « **Νῆ** Δί', οἱ νέοι γὰρ ἡμῖν δι' ἐκεῖνον ἔσσονται τὸν ἀγῶνα βελτίους. » **Οὐκοῦν** καὶ διὰ **τόνδε** οἱ πολιτευόμενοι, δι' ὧν τὰ μέγιστα κινδυνεύεται τῇ πόλει; **Προσῆκει** δὲ καὶ τούτων φροντίζειν.

Ἴνα τοίνυν εἰδῆθ' ὅτι καὶ τοῦτον ἀπώλεσεν {τὸν Τιμάρχον} οὐ μὰ Δί' οὐχὶ τῶν ὑμετέρων παιδῶν, ὅπως ἔσσονται σώφρονες, προορῶν (εἰσὶν γὰρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ νῦν σώφρονες· μὴ γὰρ οὕτω γένοιτο κακῶς τῇ πόλει **ὥστε** Ἀφοσθήτου καὶ Αἰσχίνου σωφρονιστῶν δεηθῆναι τοὺς νεωτέρους), **286.** ἀλλ' ὅτι βουλευῶν ἔγραψεν, ἂν τις ὡς Φίλιππον ὄπλα ἄγων ἀλῶ ἢ σκευὴ τριηρικὰ, θάνατον εἶναι τὴν ζημίαν (σημειῶν δέ· πόσον γὰρ ἐδημηγόρει χρόνον Τιμάρχος; **Πολύν.** **Οὐκοῦν** τοῦτον ἦν Αἰσχίνης **ἅπαντα** ἐν τῇ πόλει, καὶ **οὐδεπώποτε** ἠγανάκτησεν οὐδὲ δεινὸν **ἠγήσατο** εἶναι τὸ πράγμα, εἰ ὁ τοιοῦτος λέγει, ἕως εἰς Μακεδονίαν ἐλθὼν ἑαυτὸν ἐμίσθωσεν), λέγε δὴ μοι τὸ ψήφισμα **λαβῶν** αὐτὸ τὸ τοῦ Τιμάρχου.

ΨΗΦΙΣΜΑ

287. Ὁ μὲν τοίνυν ὑπὲρ ὑμῶν γράψας μὴ ἄγειν ἐν τῷ πολέμῳ πρὸς Φίλιππον ὄπλα, εἰ δὲ μὴ, θανάτῳ ζημιουῖσθαι, ἀπόλωλε καὶ **ὑβρισταί**· ὁ δὲ καὶ τὰ τῶν ὑμετέρων συμμάχων **ὄπλα** ἐκείνῳ παραδοὺς οὕτωσι κατηγορεῖ, καὶ περὶ πορνείας ἔλεγεν, ὦ γῆ καὶ θεοί, δυοῖν μὲν κηδεσταῖν παρεστηκότων, οὓς ἰδόντες ἂν ὑμεῖς ἀνακράγοιτε, Νικίου τε τοῦ βδελυροῦ, ὃς ἑαυτὸν ἐμίσθωσεν εἰς Αἴγυπτον **Χαβρία**, καὶ τοῦ καταράτου **Κυρηβίωνος**, ὃς ἐν ταῖς πομπαῖς ἄνευ τοῦ προσώπου κωμάζει (καὶ τί ταῦτα;), ἀλλὰ τὸν ἀδελφὸν ὁρῶν **Ἀφόσθητον.** **Ἄλλὰ δῆτα** ἄνω ποταμῶν ἐκείνη τῇ ἡμέρᾳ πάντες οἱ περὶ πορνείας ἐρρῦσαν λόγοι.

288. Καὶ μὴν εἰς ὄσσην ἀτιμίαν τὴν πόλιν ἡμῶν ἢ τούτου πονηρία καὶ ψευδολογία **καταστήσασα** ἔχει, πάντα τᾶλλ' ἀφείς, ὃ πάντες ὑμεῖς **ἴστε** ἐρῶ. **Πρότερον** μὲν γὰρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τί παρ' ὑμῖν ἐψήφισται, τοῦτ' ἐπετήρουν οἱ ἄλλοι πάντες Ἕλληνες· νῦν δ' ἤδη περιερχόμεθ' ἡμεῖς τί δέδοκται τοῖς ἄλλοις σκοποῦντες, καὶ **ὠτακουστοῦντες**· « **Τί** τὰ τῶν **Ἀρκάδων**; **Τί** τὰ τῶν **Ἀμφικτυόνων**; **Ποῖ** πάρεσι **Φίλιππος**; **Ζῆ** ἢ **τέθνηκεν**; » **Οὐ** τοιαῦτα ποιοῦμεν; **289.** Ἐγὼ δ' οὐ **δέδοικα** εἰ Φίλιππος ζῆ, ἀλλ' εἰ τῆς πόλεως **τέθνηκεν** τὸ τοὺς ἀδικούντας μισεῖν καὶ τιμωρεῖσθαι. **Οὐδὲ φοβεῖ** με Φίλιππος, ἂν τὰ παρ' ὑμῶν ὑγιαίνῃ, ἀλλ' εἰ παρ' ὑμῖν ἄδεια γενήσεται τοῖς παρ' ἐκείνου μισθαρνεῖν βουλομένοις, καὶ συνεροῦσί τινες τούτοις τῶν ὑφ' ὑμῶν

πεπιστευμένων, καὶ πάντα τὸν ἔμπροσθεν χρόνον ἀρνούμενοι μὴ πράττειν ὑπὲρ Φιλίππου νῦν **ἀναβήσονται**, ταῦτα **φοβεῖ** με.

290. **Τί** γὰρ **δήποτε**, **Εὐβουλε**, Ἠγησίλεω μὲν κρινομένω, ὃς ἀνεψιός ἐστί σοι, καὶ **Θρασυβούλω** πρώην, τῷ Νικηράτου θείω, ἐπὶ μὲν τῆς πρώτης ψήφου οὐδ' ὑπακούσαι καλούμενος ἤθελες, εἰς δὲ τὸ **τίμημα ἀναβάς** ὑπὲρ μὲν ἐκείνων οὐδ' ὅτιοῦν ἔλεγες, ἐδέου δὲ τῶν δικαστῶν συγγνώμην ἔχειν **σοί** — **εἶτα** ὑπὲρ μὲν συγγενῶν καὶ ἀναγκαίων ἀνθρώπων οὐκ **ἀναβαίνεις**, ὑπὲρ Αἰσχίνου **δὲ ἀναβήσει**, **291.** ὃς, ἥνίκ' ἔκρινεν Ἀριστοφῶν Φιλόνικον καὶ δι' ἐκείνου τῶν σοὶ πεπραγμένων κατηγορεῖ, συγκατηγορεῖ μετ' ἐκείνου σοῦ καὶ τῶν ἐχθρῶν τῶν σῶν εἰς ἐξητάζετο; **Ἐπειδὴ** δὲ σὺ μὲν τουτουσί δεδιξάμενος καὶ φήσας **καταβαίνειν** εἰς Πειραιᾶ δεῖν ἤδη καὶ χρήματ' εἰσφέρειν καὶ τὰ θεωρικὰ στρατιωτικὰ ποιεῖν, ἢ χειροτονεῖν ἃ συνείπε μὲν οὗτος, **ἔγραψεν** δ' ὁ βδελυρὸς Φιλοκράτης, ἐξ ὧν αἰσχρὰν ἀντ' ἴσης **συνέβη** γενέσθαι τὴν εἰρήνην — **292.** οὗτοι δὲ τοῖς μετὰ ταῦτ' ἀδικήμασι πάντ' ἀπολωλέκασιν, τηνικαῦτα διήλλαξαι; **Καὶ** ἐν μὲν τῷ δήμῳ κατηρῶ Φιλίππῳ καὶ κατὰ τῶν παιδῶν ὤμνυες ἢ μὴν ἀπολωλέναι Φίλιππον ἂν βούλεσθαι· νῦν δὲ βοηθήσεις τούτῳ; **Πῶς** οὖν ἀπολείται, ὅταν τοὺς παρ' ἐκείνου δωροδοκούντας σὺ σῶζης; **293.** **Τί** γὰρ δήποτε Μοιροκλέα μὲν ἔκρινες, εἰ παρὰ τῶν τὰ **μέταλλα** ἐωνημένων εἴκοσιν **ἐξέλεξε** δραχμάς παρ' ἐκάστου, καὶ Κηφισοφῶντα γραφὴν ἱερῶν χρημάτων ἐδίωκες, εἰ τρισὶν ὕστερον ἡμέραις ἐπὶ τὴν τράπεζαν ἔθικεν ἑπτὰ **μνάς**, τοὺς **δὲ** ἔχοντας, ὁμολογούντας, ἐξελεγκομένους ἐπ' αὐτοφώρῳ ἐπὶ τῷ τῶν συμμάχων ὀλέθρῳ ταῦτα πεποικότηας, τούτους οὐ κρίνεις, ἀλλὰ καὶ σῶζειν κελεύεις; **294.** **Καὶ** μὴν ὅτι ταῦτα μὲν ἐστὶν **φοβερά** καὶ προνοίας καὶ φυλακῆς πολλῆς δεόμενα, ἐφ' οἷς **δὲ** ἐκείνους σὺ ἔκρινες, γέλως, **ἐκείθεν** ὄψεσθε. **Ἦσαν** ἐν Ἡλιδι κλέπτοντες τὰ κοινὰ τινες; **Καὶ** μάλ' εἰκός γε. **Ἔστιν** οὖν ὅστις μετέσχεν αὐτόθι νῦν τούτων τοῦ καταλύσαι τὸν δῆμον; **Οὐδὲ** εἰς. **Τί** δέ; **Ἦσαν**, **ὅτ' ἦν** Ὀλυνθος, **τοιούτοί τινες ἄλλοι**; **Ἐγὼ** μὲν οἶομαι. **Ἄρ'** οὖν διὰ τούτους ἀπάλετ' Ὀλυνθος; **Οὐ.** **Τί** δ'; **Ἐν** Μεγάρους οὐκ οἶεσθ' εἶναι τινα καὶ κλέπτην καὶ παρεκλέγοντα τὰ κοινὰ; **Ἀνάγκη.** **Καὶ** πέφηνέ τις αἴτιος αὐτόθι νῦν τούτων τῶν **συμβεβηκότων** πραγμάτων; **Οὐδὲ** εἰς. **295.** **Ἀλλὰ** ποιοὶ τινες οἱ τὰ τηλικαῦτα καὶ τοιαῦτ' ἀδικούντες; **Οἱ** νομίζοντες αὐτοὺς ἀξιόχρεως εἶναι τοῦ «Φιλίππου ξένοι καὶ φίλοι» προσαγορεύεσθαι, οἱ στρατηγιῶντες καὶ προστασίας ἀξιούμενοι, οἱ μείζους τῶν πολλῶν οἰόμενοι δεῖν εἶναι. **Οὐ** **Περίλαος** ἔκρινετο ἔναγχος ἐν Μεγάρους ἐν τοῖς τριακοσίοις, ὅτι πρὸς Φίλιππον ἀφίκετο, καὶ παρελθὼν Πτιοῖδωρος αὐτὸν ἐξητήσατο, καὶ πλούτῳ καὶ γένει καὶ δόξῃ πρώτος Μεγαρέων, καὶ πάλιν ὡς Φίλιππον **ἐξέπεμψεν**, καὶ μετὰ **ταῦτα** ὁ μὲν ἦκεν ἄγων τοὺς ξένους, ὁ δ' ἔνδον **ἐτύρρευεν**; **Τοιαῦτα.** **296.** **Οὐ** γὰρ ἔστιν, οὐκ ἔσθ' ὅτι τῶν πάντων μᾶλλον **εὐλαβεῖσθαι** δεῖ ἢ τὸ μείζω τινὰ τῶν πολλῶν ἐὰν γίγνεσθαι. **Μή** μοι σφζέσθω μῆδ' ἀπολύσθω μῆδεις, **ἐὰν ὁ δεῖνα ἢ ὁ δεῖνα** βούληται, ἀλλ' ὄν ἂν τὰ πεπραγμένα σῶζῃ καὶ τούναντίον, τούτῳ τῆς προσηκούσης ψήφου παρ' ὑμῶν ὑπαρχέτω τυγχάνειν· τοῦτο γὰρ **ἐστὶν** δημοτικόν. **297.** **Ἐπι** τοίνυν πολλοὶ παρ' ὑμῖν ἐπὶ καιρῶν γεγόνασιν ἰσχυροὶ, Καλλίστρατος, αὐθὶς Ἀριστοφῶν, Διόφαντος, τούτων ἕτεροι πρότερον. **Ἀλλὰ** ποῦ τούτων ἕκαστος ἐπρώτευν; **Ἐν** τῷ δήμῳ· ἐν δὲ τοῖς δικαστηρίοις οὐδεὶς πω μέχρι τῆς τήμερον ἡμέρας ὑμῶν οὐδὲ τῶν νόμων οὐδὲ τῶν ὄρκων κρείττων γέγονεν. **Μή** τοίνυν μῆδὲ νῦν τοῦτον ἐάσητε. **Ὅτι** γὰρ ταῦτα φυλάττοισθ' ἂν εἰκότως μᾶλλον ἢ πιστεύοιτε, τῶν θεῶν ὑμῖν μαντεῖαν ἀναγνώσομαι, οἵπερ αἰεὶ σῶζουσι τὴν πόλιν πολλῶ τῶν προεστηκότων μᾶλλον. **Λέγε** τὰς μαντείας.

MANTEIAI

298. **Ἀκούετε**, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν θεῶν **οἶα** ὑμῖν προλέγουσιν. **Εἰ** μὲν τοίνυν πολεμούντων ὑμῶν ταῦτ' **ἀνηρήκασιν**, τοὺς στρατηγούς λέγουσι φυλάττεσθαι· πολέμου γὰρ εἰσιν ἡγεμόνες οἱ στρατηγοί· εἰ δὲ πεποιημένων εἰρήνην, τοὺς ἐπὶ τῆς πολιτείας ἐφειστηκότας· οὗτοι γὰρ ἡγούνται, τούτοις **πειθεσθε** ὑμεῖς, ὑπὸ τούτων δέος ἐστὶ μὴ παρακρουσθῆτε. **Καὶ** «τὴν πόλιν συνέχειν, φησὶν {ἐν τῇ μαντείᾳ}, ὅπως ἂν μίαν γνώμην ἔχωσιν ἅπαντες καὶ μὴ τοῖς ἐχθροῖς ἡδονὴν **ποιώσιν**». **299.** **Πότερον** οὖν οἶεσθ' ἂν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν τοσαῦτα **κακὰ** εἰργασμένον σωθέντα, ἢ δίκην δόντα, ἡδονὴν Φιλίππῳ ποιῆσαι; **Ἐγὼ** μὲν οἶομαι **σωθέντα**· φησὶ δὲ **γε** ἢ μαντεῖα δεῖν ὅπως ἂν μὴ χαίρωσιν οἱ ἐχθροὶ ποιεῖν. **Ἄπασιν** τοίνυν μιᾷ γνώμῃ παρακελεύεται κολάζειν τοὺς ὑπηρετηκότας τι τοῖς ἐχθροῖς ὁ Ζεὺς, ἢ Διώνη, πάντες οἱ θεοί. **Ἐξωθεν** οἱ **ἐπιβουλεύοντες**,

ἔνδοθεν οἱ συμπράττοντες. **Οὐκοῦν** τῶν **ἐπιβουλευόντων** μὲν ἔργον διδόναι, τῶν συμπραττόντων δὲ **λαμβάνειν** καὶ τοὺς εἰληφότας ἐκσώζειν.

300. Ἔτι τοίνυν κἄν ἀπ' ἀνθρωπίνου λογισμοῦ **τοῦτο** ἴδοι τις, ὅτι πάντων ἐχθρότατον καὶ **φοβερώτατον** τὸ τὸν **προεστηκότα** ἐὰν οἰκεῖον γίγνεσθαι τοῖς μὴ τῶν αὐτῶν ἐπιθυμοῦσι τῷ δήμῳ. **Τίσι** γὰρ τῶν πραγμάτων ἐγκρατῆς γέγονεν Φίλιππος ἀπάντων, καὶ **τίσι** τὰ μέγιστα κατείργασται τῶν πεπραγμένων, σκέψασθε. **Τῷ** παρὰ τῶν πωλούντων τὰς πράξεις ὠνεῖσθαι, τῷ τοὺς προεστηκότας ἐν ταῖς πόλεσιν διαφθεῖρειν καὶ ἐπαίρειν, τούτοις. **301. Ταῦτα** τοίνυν ἐφ' ὑμῖν ἐστὶν ἀμφοτέρα, ἐὰν βούλησθε, ἀχρεῖα ποιῆσαι τήμερον, ἂν τῶν μὲν μὴ **ἐθέλητε** ἀκούειν τοῖς τοιοῦτοις συνηγορούντων, ἀλλ' **ἐπιδείξητε** ἀκύρους ὄντας ὑμῶν (νῦν γὰρ φασιν εἶναι κύριοι), τὸν δὲ πεπρακόθ' ἑαυτὸν κολάσητε, καὶ τοῦθ' ἅπαντες ἴδωσιν. **302. Παντί** μὲν γὰρ εἰκότως ἂν **ὀργισθεῖητε**, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοιαῦτα πεπονηκότες καὶ προδεδωκότες συμμάχους καὶ φίλους καὶ καιρούς, μεθ' ὧν ἢ καλῶς ἢ κακῶς ἐκάστοις ἔχει τὰ πάντα, οὐ μὴν οὐδενὶ μάλλον οὐδὲ δικαιότερον ἢ τούτῳ. **Ὅς** γὰρ ἑαυτὸν τάξας τῶν ἀπιστούντων εἶναι Φιλίππῳ, καὶ μόνος καὶ πρῶτος ἰδὼν ὅτι κοινὸς ἐχθρὸς ἐκεῖνός ἐστιν ἀπάντων τῶν Ἑλλήνων, **ἠτομόλησεν** καὶ **προῦδωκεν** καὶ γέγονεν ἐξαίφνης ὑπὲρ Φιλίππου, πῶς οὐ πολλάκις οὗτος ἄξιός ἐστ' ἀπολωλέναι;

303. Ἀλλὰ μὴν ὅτι ταῦθ' οὕτως ἔχει, αὐτὸς οὐχ οἷός **τε** ἀντειπεῖν ἔσται. **Τίς** γὰρ ἐστ' ὁ τὸν Ἰσχανδρον προσάγων ὑμῖν τὸ κατ' ἀρχάς, ὃν παρὰ τῶν ἐν Ἀρκαδίᾳ φίλων τῇ πόλει δεῦρ' ἦκειν ἔφη; **Τίς** ὁ συσκευάζεσθαι τὴν Ἑλλάδα καὶ Πελοπόννησον Φίλιππον βῶν, ὑμᾶς δὲ καθεῦδειν; **Τίς** ὁ τοὺς μακροὺς καὶ καλοὺς λόγους ἐκείνους δημηγορῶν, καὶ τὸ Μιλτιάδου καὶ Θεμιστοκλέους **ψήφισμα** ἀναγιγνώσκων καὶ τὸν ἐν τῷ τῆς Ἀγλαύρου τῶν **ἐφήβων** ὄρκον; **304. Οὐχ** οὗτος; **Τίς** ὁ πείσας ὑμᾶς μόνον οὐκ ἐπὶ τὴν ἐρυθρὰν θάλατταν **πρεσβείας** πέμπειν, ὡς **ἐπιβουλεωμένης** μὲν ὑπὸ Φιλίππου τῆς Ἑλλάδος, ὑμῖν δὲ προσήκον προορᾶν ταῦτα καὶ μὴ προῖσθαι τὰ τῶν Ἑλλήνων; **Οὐχ** ὁ μὲν γράφων τὸ **ψήφισμα** **Εὐβουλος** ἦν, ὁ δὲ **πρεσβεύων** εἰς Πελοπόννησον Αἰσχίνης οὐτοσί; **Ἐλθῶν** δ' ἐκέισε ἅττα μὲν ποτε διελέχθη καὶ ἐδημηγόρησεν, αὐτὸς ἂν εἰδεῖν, ἃ δ' **ἀπήγγειλεν** πρὸς ὑμᾶς, ὑμεῖς οἶδ' ὅτι μέμνησθε πάντες. **305. Βάρβαρόν** **τε** γὰρ πολλάκις καὶ ἀλάστορα τὸν Φίλιππον ἀποκαλῶν ἐδημηγόρει, καὶ τοὺς Ἀρκαδάς ὑμῖν ἀπήγγειλεν ὡς ἔχαιρον, εἰ προσέχει τοῖς πράγμασιν ἤδη καὶ ἐγείρεται ἢ τῶν Ἀθηναίων πόλις. **Ὅ** δὲ πάντων μάλιστ' ἀγανακτήσῃ ἔφη· συντυχεῖν γὰρ ἀπιῶν Ἀτρεστίδᾳ παρὰ Φιλίππου πορευομένῳ, καὶ μετ' αὐτοῦ γύναια καὶ **παιδάρια** ὡς τριάκοντα βαδίζειν, αὐτὸς δὲ θαυμάσας ἐρέσθαι τινὰ τῶν ὁδοιπόρων τίς ἀνθρωπός ἐστι καὶ τίς ὄχλος ὁ μετ' αὐτοῦ, **306.** ἐπειδὴ **δὲ** ἀκούσαι ὅτι Ἀτρεστίδας παρὰ Φιλίππου τῶν Ὀλυνθίων αἰχμάλωτα **δωρεάν** ταῦτ' ἔχων ἀπέρχεται, δεινὸν αὐτῷ τι δόξαι καὶ δακρῦσαι καὶ ὀδύρασθαι τὴν Ἑλλάδα, ὡς κακῶς διάκειται, ἢ τοιαῦτα πάθη περιορᾶ γιγνόμενα. **Καὶ συνεβούλευεν** ὑμῖν πέμπειν τινὰς εἰς Ἀρκαδίαν, οἵτινες **κατηγορήσουσιν** τῶν τὰ Φιλίππου πραττόντων· ἀκούειν γὰρ ἔφη τῶν φίλων, ὡς ἐὰν ἐπιστροφὴν ἢ πόλις ποιήσῃται καὶ **πρέσβεις** πέμψῃ, δίκην ἐκεῖνοι **δώσουσι**.

307. Ταῦτα μὲν τοίνυν τότε καὶ **μάλα**, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καλὰ καὶ τῆς πόλεως **ἄξια ἐδημηγόρει**· ἐπειδὴ **δὲ ἀφίκετο** εἰς Μακεδονίαν καὶ τὸν ἐχθρὸν εἶδε τὸν αὐτοῦ καὶ τῶν Ἑλλήνων, {τὸν Φίλιππον,} ἀρὰ **γε ὁμοία** ἢ παραπλήσια τούτοις; **Πολλοῦ** **γε** καὶ δεῖ, ἀλλὰ μήτε τῶν προγόνων μεμνήσθαι μήτε τρόπαια λέγειν μήτε βοηθεῖν μηδενί, τῶν τε κελευόντων μετὰ τῶν Ἑλλήνων περὶ τῆς πρὸς Φίλιππον εἰρήνης βουλευέσθαι θαυμάζειν, εἰ περὶ τῶν ὑμετέρων ἰδίων ἄλλον τινὰ δεῖ **πεισθῆναι**, **308.** εἶναι **τε** τὸν Φίλιππον αὐτόν, Ἡράκλεις, Ἑλληνικώτατον ἀνθρώπων, δεινότατον λέγειν, φιλαθηναϊότατον· οὕτω **δὲ** ἀτόπους τινὰς ἐν τῇ πόλει καὶ δυσχερεῖς ἀνθρώπους εἶναι **ὥστε** οὐκ αἰσχύνεσθαι λοιδορουμένους αὐτῷ καὶ **βάρβαρον** αὐτὸν ἀποκαλοῦντας. **Ἔστιν** οὖν ὅπως ταῦτ' ἂν, ἐκεῖνα προειρηκώς, ὁ αὐτὸς ἀνὴρ μὴ διαφθαρεῖς ἐτόλμησεν εἰπεῖν; **309. Τί δέ;** **Ἔσθ'** ὅστις ἂν τὸν Ἀτρεστίδαν τότε μισήσας διὰ τοὺς τῶν Ὀλυνθίων παῖδας καὶ γυναῖκα, ταῦτά Φιλοκράτει νῦν πράττειν ὑπέμεινεν, ὃς γυναῖκας ἐλευθέρως τῶν Ὀλυνθίων **ἤγαγεν δεῦρο** {ἐφ' ὕβρει}, καὶ οὕτως ἐπὶ τῷ βδελυρῶς **βεβιωκέναι** γινώσκεται ὥστε μηδὲν **ἐμέ** αἰσχρὸν εἰπεῖν νυνὶ περὶ αὐτοῦ δεῖν μηδὲ δυσχερές, ἀλλὰ τοσοῦτον εἰπόντος μόνον, ὅτι « Φιλοκράτης γυναῖκας **ἤγαγεν** », πάντας ὑμᾶς εἰδέναι καὶ τοὺς περιεστηκότας τὰ μετὰ ταῦτα, καὶ ἐλεεῖν εὖ οἶδ' ὅτι τὰς ἀτυχεῖς καὶ ταλαιπώρους ἀνθρώπους, ἃς οὐκ

ήλῆσεν Αἰσχίνης, οὐδ' ἐδάκρυσεν ἐπὶ ταύταις τὴν Ἑλλάδα, εἰ παρὰ τοῖς συμμάχοις ὑπὸ τῶν **πρέσβων** ὑβρίζονται; **310.** Ἄλλ' ὑπὲρ αὐτοῦ **κλαιήσῃ** τοῦ τὰ τοιαῦτα **πεπρεσβευκότος**, καὶ τὰ **παιδιά** ἴσως παράξει **καὶ ἀναβιβᾶται**. Ὑμεῖς δ' ἐνθυμείσθε, ὦ ἄνδρες δικασταί, πρὸς μὲν τὰ τοῦτου παιδιά, ὅτι πολλῶν συμμάχων ὑμετέρων καὶ φίλων παῖδες ἀλῶνται καὶ πτωχοὶ περιέρχονται δεινὰ πεπονθότες διὰ τοῦτον, οὓς ἔλεεῖν πολλῶ μᾶλλον ὑμῖν ἄξιον ἢ τοὺς τοῦ ἡδικοκτότος καὶ προδότου πατρός, καὶ ὅτι τοὺς ὑμετέρους παῖδας οὗτοι, « καὶ τοῖς ἐχγόνους » προσγράψαντες <εἰς> τὴν εἰρήνην, καὶ τῶν ἐλπίδων **ἀπεστερήκασιν**· πρὸς δὲ τὰ αὐτοῦ τοῦτου δάκρυα, ὅτι νῦν **ἔχετε** ἄνθρωπον, ὃς εἰς Ἀρκαδίαν ἐκέλευεν ἐπὶ τοὺς ὑπὲρ Φιλίππου πράττοντας πέμπειν τοὺς κατηγορήσοντας.

311. Νῦν τοίνυν ὑμᾶς οὐκ εἰς Πελοπόννησον δεῖ **πρεσβείαν** πέμπειν, οὐδ' ὁδὸν μακρὰν βαδίσαι, οὐδ' ἐφόδια ἀναλίσκειν, ἀλλ' ἄχρι τοῦ βήματος **ἐνταυθοῖ προσελθόντα** ἕκαστον ὑμῶν τὴν ὀσίαν καὶ δικαίαν ψήφον ὑπὲρ τῆς πατρίδος θέσθαι κατ' ἄνδρός, ὃς, ὦ γῆ καὶ θεοί, **ἐκεῖνα** ἃ διεξήλθον ἐν ἀρχῇ δεδημηγορηκώς, τὸν Μαραθῶνα, τὴν Σαλαμίνα, τὰς μάχας, τὰ τρόπαια, ἐξαίφνης ὡς **ἐπέβη** Μακεδονίας, πάντα τάναντία τοῦτοις, μὴ προγόνων μεμνήσθαι, μὴ τρόπαια λέγειν, μὴ βοηθεῖν μηδενί, μὴ κοινή μετὰ τῶν Ἑλλήνων βουλευέσθαι, μόνον οὐ καθελεῖν τὰ τεῖχη. **312.** Καίτοι τούτων αἰσχίους λόγοι οὐδένες πώποτ' ἐν τῷ παντὶ χρόνῳ γεγόνασι παρ' ὑμῖν. **Τίς** γάρ ἐστιν Ἑλλήνων ἢ **βαρβάρων** οὕτω σκαιὸς ἢ ἀνήκοος ἢ σφόδρα μισῶν τὴν πόλιν τὴν ἡμετέραν, ὅστις, εἴ τις ἔροιο, « **Εἰπέ** μοι, τῆς νῦν οὔσης Ἑλλάδος ταυτησὶ καὶ οἰκουμένης ἔσθ' ὅ τι ταύτην ἂν τὴν προσηγορίαν εἶχεν ἢ **ῥκεῖτο** ὑπὸ τῶν νῦν ἐχόντων Ἑλλήνων, εἰ μὴ τὰς ἀρετὰς ὑπὲρ αὐτῶν ἐκείνας οἱ Μαραθῶνι **καὶ** Σαλαμίनि παρέσχοντο, οἱ ἡμέτεροι πρόγονοι; » — οὐδ' ἂν εἷς εὖ οἶδ' ὅτι φήσειεν, ἀλλὰ πάντα ταῦθ' ὑπὸ τῶν **βαρβάρων** ἂν ἐαλωκέναι. **313.** **Εἶθ'** οὓς μηδὲ τῶν ἐχθρῶν μηδεὶς ἂν τούτων τῶν ἐγκωμίων καὶ τῶν ἐπαίνων **ἀποστερήσειεν**, τούτων Αἰσχίνης ὑμᾶς οὐκ ἐὰ μεμνήσθαι, τοὺς ἐξ ἐκείνων, ἴν' αὐτοὺς ἀργύριον **λάβῃ**; **Καὶ** μὴν τῶν μὲν ἄλλων ἀγαθῶν οὐ μέτεστι τοῖς τεθνεώσιν, οἱ δ' ἐπὶ τοῖς καλῶςπραχθεῖσιν ἔπαινοι τῶν οὕτω τετελευτηκότων ἴδιον **κτῆμά εἰσιν**· οὐδὲ γὰρ ὁ φθόνος αὐτοῖς ἔτι τηνικαυτ' ἐναντιοῦται. Ὡν ἀποστερῶν ἐκείνους οὗτος, αὐτὸς ἂν τῆς ἐπιτιμίας δικαίως νῦν στερηθεῖη, καὶ ταύτην ὑπὲρ τῶν προγόνων ὑμεῖς δίκην **λάβοιτε** παρ' αὐτοῦ. **Τοιούτοις** μέντοι λόγοις, ὦ κακὴ κεφαλή, σὺ τὰ τῶν προγόνων ἔργα συλήσας καὶ διασύρας, τῷ λόγῳ πάντα τὰ πράγματ' ἀπώλεσας. **314.** **Εἶτα** γεωργεῖς ἐκ τούτων καὶ σεμνὸς γέγονας. **Καὶ** γὰρ **τοῦτο**· πρὸ μὲν τοῦ πάντα **κακὰ** εἰργάσθαι τὴν πόλιν ὠμολόγει γεγραμματοκενῆν καὶ χάριν ὑμῖν ἔχειν τοῦ χειροτονηθῆναι, καὶ μέτριον παρῆχεν ἑαυτόν· ἐπειδὴ δὲ **μυρία** εἰργασται κακὰ, τὰς ὄφρυς **ἀνέσπακεν**, κἂν « ὁ γεγραμματοκενῶς **Αἰσχίνης** » εἶπη τις, ἐχθρὸς εὐθέως καὶ κακῶς φησιν ἀκηκοέναι, καὶ διὰ τῆς ἀγορᾶς πορεύεται θοιμάτιον καθεὶς ἄχρι τῶν σφυρῶν, ἴσα βαίνων Πυθοκλεῖ, τὰς γνάθους φυσῶν, τῶν Φιλίππου ξένων καὶ φίλων εἷς οὗτος ὑμῖν ἦδη — τῶν ἀπαλλαγῆναι τοῦ δήμου βουλομένων καὶ κλύδωνα καὶ μανίαν τὰ καθεστηκότα πράγμαθ' ἡγουμένων, ὁ τέως προσκυνῶν τὴν θόλον.

315. Βούλομαι τοίνυν ὑμῖν **ἐπελθεῖν** ἐπὶ κεφαλαίων ὃν τρόπον ὑμᾶς κατεπολιτεύσατο Φίλιππος **προσλαβῶν** τούτους τοὺς θεοὺς ἐχθρούς. **Πάνυ** δ' ἄξιον ἐξετάσαι καὶ θεάσασθαι τὴν ἀπάτην ὄλην. **Τὸ** μὲν γὰρ ἀπ' ἀρχῆς τῆς εἰρήνης ἐπιθυμῶν, διαφορομένης αὐτοῦ τῆς χώρας ὑπὸ τῶν ληστῶν καὶ κεκλειμένων τῶν ἐμπορίων, ὥστ' ἀνόνητον ἐκείνον ἀπάντων εἶναι τῶν ἀγαθῶν, τοὺς τὰ φιλάνθρωπα λέγοντας ἐκείνους ἀπέστειλεν ὑπὲρ αὐτοῦ, τὸν Νεοπτόλεμον, τὸν Ἀριστόδημον, τὸν Κτησιφῶντα. **316.** ἐπειδὴ **δὲ** ἤλθομεν ὡς αὐτὸν ἡμεῖς οἱ **πρέσβεις**, ἐμισθώσατο μὲν τοῦτον εὐθέως, ὅπως συνερεῖ καὶ συναγωνιέται τῷ μιαιφῶ Φιλοκράτει καὶ τῶν τὰ δίκαια βουλομένων ἡμῶν πράττειν περίεσται, συνέγραψε δ' ἐπιστολὴν ὡς ὑμᾶς, ἢ μάλιστ' ἂν ᾤετο τῆς εἰρήνης τυχεῖν. **317.** Ἦν δ' οὐδὲν μᾶλλον μέγ' αὐτῷ καθ' ὑμῶν οὐδ' οὕτω πράξει, εἰ μὴ Φωκέας ἀπολεῖ. **Τοῦτο** δ' οὐκ ἦν εὐπορον· συνήκτο γὰρ αὐτῷ τὰ πράγματα, ὥσπερ ἐκ τύχης, εἰς καιρὸν τοιοῦτον, **ὥστε** ἢ μηδὲν ὦν **ἐβούλετο** εἶναι διαπράξασθαι, ἢ ἀνάγκην εἶναι ψεύσασθαι **καὶ ἐπιροκήσαι** καὶ μάρτυρας τῆς αὐτοῦ κακίας πάντας Ἑλλήνας καὶ **βαρβάρους** ποιήσασθαι. **318.** **Εἰ** μὲν γὰρ προσδέξαιτο Φωκέας συμμάχους καὶ μεθ' ὑμῶν τοὺς ὄρκους αὐτοῖς ἀποδοίη, τοὺς πρὸς Θετταλοὺς καὶ **Θηβαίους** ὄρκους **παραβαίνειν** εὐθύς ἀναγκαῖον ἦν, ὦν τοῖς μὲν τὴν Βοιωτίαν συνεξαίρησιν ὠμωμόκει, τοῖς δὲ τὴν πυλαιάν συγκαταστήσειν· εἰ δὲ μὴ προσδέχοιτο (ὥσπερ οὐ προσίετο), οὐκ ἔασειν ὑμᾶς παρελθεῖν αὐτὸν ἡγεῖτο, ἀλλὰ

βοηθήσειν εἰς Πύλας (ὑπερ, εἰ μὴ παρεκρούσθητε, ἐποιήσατ' ἄν)· εἰ δὲ τοῦτο γένοιτο, οὐκ ἐνεῖναι παρελθεῖν ἐλογίζετο. **319.** Καὶ τοῦτο οὐ παρ' ἄλλων αὐτὸν ἔδει πυθέσθαι, ἀλλ' αὐτὸς ὑπῆρχεν μάρτυς ἑαυτῷ τοῦ πράγματος· ὅτε γὰρ Φωκέας ἐκράτησε τὸ πρῶτον καὶ διεφθείρε τοὺς ξένους αὐτῶν καὶ τὸν ἡγούμενον καὶ στρατηγούντα Ἵννομαρχον, τότε τῶν ὄντων ἀνθρώπων ἀπάντων οὐδενός, οὔτε Ἑλληνοσ οὔτε βαρβάρου, Φωκεῦσι βοηθήσαντος πλὴν ὑμῶν, οὐχ ὅπως παρήλθεν ἢ διεπράξαθ' ὧν ἐβουλήθη τι παρελθῶν, ἀλλ' οὐδὲ προσελθεῖν ἐγγὺς ἠδυνήθη. **320.** Ἦιδει δὴ σαφῶς, οἶμαι, τοῦτο ὅτι νῦν (ἡνίκ' ἐστασίαζε μὲν αὐτῷ τὰ Θετταλῶν, καὶ Φεραῖοι πρῶτον οὐ συνηκολούθουν, ἐκρατοῦντο δὲ Θηβαῖοι καὶ μάχην ἡττηντο καὶ τρόπαιον ἀπ' αὐτῶν εἰστήκει) οὐκ ἔνεστι παρελθεῖν, εἰ βοηθήσῃ ὑμεῖς, οὐδ', ἂν ἐπιχειρή, χαίρειν, εἰ μὴ τις τέχνη προσγενήσεται. « Πῶς οὖν μῆτε ψεύσομαι φανερώς, μῆτ' ἐπιπορκεῖν δόξας πάνθ' ἃ βούλομαι διαπράξομαι; Πῶς; Οὕτως, ἂν Ἀθηναίων τινὰς εὖρω τοὺς Ἀθηναίους ἐξαπατήσοντας· ταύτης γὰρ οὐκέτ' ἐγὼ τῆς αἰσχύνης κληρονομῶ. » **321.** Ἐντεῦθεν οἱ μὲν παρ' ἐκείνου πρέσβεις προὔλεγον ὑμῖν ὅτι Φωκέας οὐ προσδέχεται Φίλιππος συμμάχους, οὗτοι δ' ἐκδεχόμενοι τοιαύτ' ἐδημηγόρουν, ὡς φανερώς μὲν οὐχὶ καλῶς ἔχει τῷ Φιλίππῳ προσδέξασθαι τοὺς Φωκέας συμμάχους διὰ τοὺς Θηβαίους καὶ τοὺς Θετταλοὺς, ἂν δὲ γένηται τῶν πραγμάτων κύριος καὶ τῆς εἰρήνης τύχη, ἄπερ ἂν συνθέσθαι νῦν ἀξιώσασαι αὐτόν, ταῦτα ποιήσει τότε. **322.** Τὴν μὲν τοίνυν εἰρήνην ταύταις ταῖς ἐλπίσιν καὶ ταῖς ἐπαγωγαῖς εὕροντο παρ' ὑμῶν ἄνευ Φωκέων· τὴν δὲ βοήθειαν ἔδει κωλύσαι τὴν εἰς τὰς Πύλας, ἐφ' ἣν αἱ πεντήκοντα τριήρεις ὁμῶς ἐφόρμουν, ἴν', εἰ πορεύοιτο Φίλιππος, κωλύοιθ' ὑμεῖς. **323.** « Πῶς οὖν; Τίς τέχνη πάλιν αὐτὴ γενήσεται περὶ ταύτης; » Τοὺς χρόνους ὑμῶν ἀφελέσθαι καὶ ἐπιστήσαι τὰ πράγματα ἀγαγόντας ἄφνω, ἵνα μὴδ' ἂν βούλησθε δύνησθε ἐξελθεῖν. Οὐκοῦν τοῦθ' οὗτοι πράττοντες φαίνονται, ἐγὼ δ', ὥσπερ ἀκηκόατ' ἤδη πολλάκις, οὐχὶ δυνήσεις προαπελθεῖν, ἀλλὰ καὶ μισθωσάμενος πλοῖον κατακωλυθεὶς ἐκπλευσαι. **324.** Ἀλλὰ καὶ πιστεῦσαι Φωκέας ἔδει Φιλίππῳ καὶ ἐκόντας ἑαυτοὺς ἐνδοῦναι, ἵνα μὴδεὶς χρόνος ἐγγένηται τοῖς πράγμασι μὴδ' ἐναντίον ἔλθῃ ψήφισμα παρ' ὑμῶν μὴδέν. « Οὐκοῦν ὡς μὲν οἱ Φωκεῖς σωθήσονται, παρὰ τῶν Ἀθηναίων πρέσβειν ἀπαγγεληθήσεται, ὥστε καὶ εἴ τις ἐμοὶ διαπιστεῖ, τούτοις πιστεύσας αὐτὸν ἐγχειρεῖ· τοὺς δ' Ἀθηναίους αὐτοὺς μεταπεμφόμεθ' ἡμεῖς, ἵνα, πάνθ' ὅσα ἂν βούλωνται νομίσαντες ὑπάρχειν σφίσιν, μὴδέν ἐναντίον ψηφίσωνται· οὗτοι δὲ τοιαύτ' ἀπαγγελοῦσι παρ' ἡμῶν καὶ ὑποσχέσονται ἐξ ὧν μὴδ' ἂν ὅτιοῦν ἢ κινηθήσονται. »

325. Τοῦτον τὸν τρόπον καὶ τοιαύταις τέχναις ὑπὸ τῶν κάκιστ' ἀπολουμένων ἀνθρώπων πάντα τὰ πράγματα ἀπώλετο. Καὶ γὰρ τοὶ παραχρήμα, ἀντὶ μὲν τοῦ Θεσπιάς καὶ Πλαταιᾶς ἰδεῖν οἰκίζομένας, Ὀρχομενὸν καὶ Κορώνειαν ἠκούσατε ἠνδραποδισμένας, ἀντὶ δὲ τοῦ τὰς Θήβας ταπεινάς γενέσθαι καὶ περιαιρεθῆναι τὴν ἕβριν καὶ τὸ φρόνημ' αὐτῶν, τὰ τῶν συμμάχων τῶν ὑμετέρων Φωκέων τείχη κατεσκάπτετο· Θηβαῖοι δ' ἦσαν οἱ κατασκάπτοντες, οἱ διοικισθέντες ὑπ' Αἰσχίνου τῷ λόγῳ. **326.** Ἀντὶ δὲ τοῦ τὴν Εὐβοίαν ἀντ' Ἀμφιπόλεως ὑμῖν παραδοθῆναι, ὀρηγήρι' ἐφ' ὑμᾶς ἐν Εὐβοίᾳ Φίλιππος προσκατασκευάζεται καὶ Γεραιστῷ καὶ Μεγάροις ἐπιβουλεύων διατελεῖ. Ἀντὶ δὲ τοῦ τὸν Ὄρωπὸν ὑμῖν ἀποδοθῆναι, περὶ Δρυμοῦ καὶ τῆς πρὸς Πανάκτῳ χώρας μεθ' ὀπλων ἐξερχόμεθα, ὅ, τέως ἦσαν Φωκεῖς σῶοι, οὐδεπώποτ' ἐποιήσαμεν. **327.** Ἀντὶ δὲ τοῦ τὰ πάτρια ἐν τῷ ἱερῷ κατασταθῆναι καὶ τὰ χρήματα εἰσπραχθῆναι τῷ θεῷ, οἱ μὲν ὄντες Ἀμφικτύονες φεύγουσι καὶ ἐξελέλγανται, καὶ ἀνάστατος αὐτῶν ἡ χώρα γέγονεν, οἱ δ' οὐδεπώποτ' ἐν τῷ πρόσθεν χρόνῳ γενόμενοι Μακεδόνες καὶ βάρβαροι, νῦν Ἀμφικτύονες εἶναι βιάζονται· ἐὰν δὲ τις περὶ τῶν ἱερῶν χρημάτων μνησθῆ, κατακρημνίζεται, ἢ πόλις δὲ τὴν προμαντείαν ἀφήρηται.

328. Καὶ γέγονεν τὰ πράγματα πάνθ' ὥσπερ αἰνίγμα τῆ πόλει. Ὁ μὲν οὐδὲν ἔψευσται καὶ πάνθ' ὅσ' ἠβουλήθη διαπέπρακται, ὑμεῖς δ' ἄπερ εὐξασθ' ἂν ἐλπίσαντες, τάναντία τούτων ἐοράκατε γιγνόμενα, καὶ δοκεῖτε μὲν εἰρήνην ἄγειν, πεπόνθατε δὲ δεινότερα ἢ πολεμοῦντες· οὗτοι δὲ χρήματ' ἔχουσιν ἐπὶ τούτοις καὶ μέχρι τῆς τήμερον ἡμέρας δίκην οὐ δεδώκασιν.

329. Ὅτι γὰρ ταῦθ' ἀπλῶς δεδωροδόκηται καὶ τιμὴν ἔχουσιν ἀπάντων τούτων οὗτοι, πολλαχόθεν μὲν ἐγὼ οἶμαι δῆλον ὑμῖν εἶναι πάλαι, καὶ δέδοικα μὴ τούναντίον οὐ βούλομαι ποιῶ, σφόδρα ἀκριβῶς δεικνύναι πειρώμενος διοχλῶ πάλαι τοῦτ' αὐτοὺς ὑμᾶς εἰδόμενος· ὁμῶς δ' ἔτι καὶ τόδ' ἀκούσατε. **330.** Ἔστιν ὄντιν' ὑμεῖς,

ὦ ἄνδρες δικασταί, τῶν **πρέσβειων** ὧν **ἔπεμψεν** Φίλιππος χαλκοῦν στήσαιτ' ἂν ἐν ἀγορᾷ; **Τί** δέ; **Δοίητ'** ἂν ἐν πρυτανείῳ σίτησιν ἢ ἄλλην τινὰ **δωρεάν**, αἷς τιμάτε τοὺς εὐεργέτας; **Ἐγὼ** μὲν οὐκ οἶμαι. **Διὰ** τί; (**Οὔτε** γὰρ ὑμεῖς **γε** ἀχάριστοί **έστε** οὔτ' ἄδικοι ἄνθρωποι οὔτε κακοί.) **Ὅτι** πάνθ' ὑπὲρ Φιλίππου καὶ οὐδ' ὅτιοῦν ὑπὲρ ὑμῶν ἔπραξαν, εἶποιτ' ἂν, καὶ ἀληθῆ καὶ δίκαια. **331. Εἴτ'** οἴεσθε ὑμεῖς μὲν οὕτω γινώσκειν, τὸν δὲ Φίλιππον οὐχ **οὔτως**, ἀλλὰ τούτοις διδόναι τηλικαύτας καὶ τοσαύτας **δωρεάς** διότι ὑπὲρ ὑμῶν καλῶς καὶ δικαίως **ἔπρέσβευσαν**; **Οὐκ** ἔστι ταῦτα. **Τὸν** γὰρ Ἡγήσιππον ὁράτε καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ **πρέσβεις** πῶς ἐδέξατο. **Τὰ** μὲν ἄλλα σιωπῶ, ἀλλὰ Ξενοκλείδην τουτονὶ τὸν ποιητὴν ἐξεκήρυξεν, ὅτι αὐτοὺς ὑπεδέξατο πολίτας ὄντας. **Τοῖς** μὲν γὰρ ὑπὲρ ὑμῶν **λέγουσιν** δικαίως ὅσ' ἂν **φρονῶσιν** τούτον τὸν τρόπον προσφέρεται, τοῖς δὲ πεπρακόσιν αὐτοὺς ὡς τούτοις. **Ταῦτ'** οὖν μαρτύρων, ταῦτ' ἐλέγχων τινῶν ἔτι δεῖται μειζόνων; **Ταῦτ'** ἀφαιρήσεται τις ὑμῶν;

332. Εἶπε τοίνυν μοί τις ἄρτι προσελθὼν πρὸ τοῦ δικαστηρίου πράγμα καινότατον πάντων, Χάρητος κατηγορεῖν αὐτὸν παρεσκευάσθαι, καὶ διὰ τούτου τοῦ τρόπου καὶ τούτων τῶν λόγων ἐξαπατήσιν ὑμᾶς ἐλπίζειν. **Ἐγὼ** δ' ὅτι μὲν πάντα τρόπον κρινόμενος Χάρης εὖρηται πιστῶς καὶ εὐνοϊκῶς, ὅσον ἦν ἐπ' ἐκείνῳ, πράττων ὑπὲρ ὑμῶν, διὰ **δὲ** τοὺς ἐπὶ χρήμασι λυμαιομένους τοῖς πράγμασι πολλῶν ὑστερῶν, οὐ **σφόδρα** ἰσχυρίζομαι, ἀλλ' **ὑπερβολὴν** ποιήσομαι· ἔστω γὰρ **πάντα** **τάληθῆ** λέξιν περὶ αὐτοῦ **τουτονί**· καὶ οὕτω τοίνυν κομιδῆ γέλως ἐστὶ κατηγορεῖν ἐκείνου τουτονί. **333. Ἐγὼ** γὰρ Αἰσχίνην οὐδενὸς αἰτιῶμαι τῶν ἐν τῷ πολέμῳ πραχθέντων (τούτων γὰρ εἰσιν οἱ στρατηγοὶ ὑπεύθυνοι), οὐδὲ τοῦ ποιήσασθαι τὴν πόλιν εἰρήνην, ἀλλ' ἄχρι τούτου πάντ' ἀφίημι. **Τί** οὖν λέγω καὶ πόθεν ἄρχομαι κατηγορεῖν; **Τοῦ** ποιουμένης τῆς πόλεως εἰρήνην Φιλοκράτει συνειπεῖν, ἀλλὰ μὴ τοῖς τὰ βέλτιστα **γράφουσιν**, καὶ τοῦ **δώρα** εἰληφέναι, τοῦ μετὰ **ταῦτα** ἐπὶ τῆς ὑστερας **πρεσβείας** τοὺς χρόνους κατατρίψαι καὶ μηδὲν ὧν προσετάξαθ' ὑμεῖς ποιῆσαι, τοῦ φενακίσαι τὴν πόλιν καὶ **παραστήσαντα** ἐλπίδας, ὡς ὅσα βουλόμεθ' ἡμεῖς Φίλιππος πράξει, πάντ' ἀπολωλεκέναι, τοῦ μετὰ ταῦθ', ἐτέρων προλεγόντων φυλάττεσθαι τὸν **τοσαῦτα** ἠδικοκῶτα, τουτονὲν ἐκείνῳ συνηγορεῖν.

334. Ταῦτα κατηγορῶ, ταῦτα μέμνησθε, ἐπεὶ δικαίαν εἰρήνην καὶ ἴσῃν καὶ μηδὲν πεπρακότας ἀνθρώπους μηδὲ ψευσαμένους ὑστερον κἂν ἐπήνουν καὶ στεφανοῦν ἐκέλευον. **Στρατηγός** δ' εἴ τις ἠδίκηκεν ὑμᾶς, οὐχὶ κοινωνεῖ ταῖς νῦν εὐθύναις. **Ποῖος** γὰρ στρατηγός Ἄλον, τίς δὲ Φωκέας **ἀπολώλεκεν**; **Τίς** δὲ Δορίσκον; **Τίς** δὲ **Κερσοβλέπτην**; **Τίς** δὲ Ἰερὸν ὄρος; **Τίς** δὲ Πύλας; **Τίς** δὲ πεποίηκεν ἄχρι τῆς Ἀττικῆς ὁδὸν διὰ συμμάχων καὶ φίλων εἶναι Φιλίππῳ; **Τίς** δὲ Κορώνειαν, τίς δ' Ὀρχομενόν, τίς **Εὔβοιαν** ἄλλοτριαν; **Τίς** Μέγαρα πρῶην ὀλίγου; **Τίς** **Θηβαίους** ἰσχυρούς; **335. Τούτων** γὰρ οὐδὲν τοσούτων καὶ τηλικούτων ὄντων διὰ τοὺς στρατηγοὺς ἀπώλετο, οὐδ' ἐν τῇ εἰρήνῃ συγχωρηθέν πεισθέντων ὑμῶν ἔχει Φίλιππος, ἀλλὰ διὰ τούτους ἀπώλετο καὶ τὴν τούτων δωροδοκίαν. **Ἄν** τοίνυν ταῦτα μὲν φεύγη, πλανᾷ δὲ καὶ πάντα μάλλον λέγῃ, ἐκείνῳ αὐτὸν δέχεσθε. **«** **Οὐ** στρατηγῶ δικάζομεν, οὐ περὶ τούτων κρίνει. **Μὴ** λέγε εἴ τις αἰτίος ἐστὶ καὶ ἄλλος τοῦ Φωκέων ὀλέθρου, ἀλλ' ὡς οὐ σὺ αἰτίος δεῖξον. **Τί** οὖν, εἴ τι Δημοσθένης ἠδίκηκε, νῦν λέγεις, ἀλλ' οὐχ ὅτε τὰς εὐθύναις ἐδίδου κατηγορεῖς; **Δι'** αὐτὸ γὰρ εἰ **τοῦτο** ἀπολωλέναι δίκαιος. **336. Μὴ** λέγε ὡς καλὸν εἰρήνην, μηδ' ὡς **συμφέρον** (οὐδεὶς γὰρ αἰτιᾶται σε τοῦ ποιήσασθαι τὴν πόλιν **εἰρήνην**), ἀλλ' ὡς οὐκ αἰσχροῦ καὶ ἐπονειδιστος, καὶ **πολλὰ** ὑστερον ἐξηπατήμεθα, καὶ πάντ' ἀπώλετο, ταῦτα λέγε. **Τούτων** γὰρ ἀπάντων ἡμῖν αἰτίος σὺ δέδειξαι. **Καὶ** τί δὴ μέχρι νυνὶ τὸν τὰ τοιαῦτα **πεπονηκότα** ἐπαινεῖς; **»** **Ἄν** οὕτω **φυλάττητε** αὐτόν, οὐχ ἔξει τί λέγῃ, ἀλλὰ τὴν ἄλλως ἐνταῦθ' ἐπαρεῖ τὴν φωνὴν καὶ πεφωνασκηκῶς ἔσται.

337. Καίτοι καὶ περὶ τῆς φωνῆς ἴσως εἰπεῖν ἀνάγκη· πάνυ γὰρ μέγα καὶ ἐπὶ ταύτῃ φρονεῖν αὐτὸν ἀκούω, ὡς καθυποκρινόμενον ὑμᾶς. **Ἐμοί** δὲ **δοκεῖτε** ἀτοπώτατον ἀπάντων ἂν ποιῆσαι, εἰ, ὅτε μὲν τὰ Θυέστου καὶ τῶν ἐπὶ Τροίᾳ **κακὰ** ἠγωνίζετο, **ἐξεβάλλετε** αὐτόν καὶ **ἐξεσυρίττετε** ἐκ τῶν θεάτρων καὶ μόνον οὐ **κατελεύετε** οὕτως ὥστε τελευτώντα τοῦ τριταγωνιστεῖν ἀποστήναι, ἐπειδὴ **δὲ** οὐκ ἐπὶ τῆς σκηνῆς, ἀλλ' ἐν τοῖς κοινοῖς καὶ μεγίστοις τῆς πόλεως πράγμασι μυρὶ εἴργασται κακὰ, τηλικαύθ' ὡς καλὸν φθεγγομένῳ προσέχοιτε. **338. Μηδαμῶς**· μηδὲν ὑμεῖς **ἀβέλτερον** πάθητε, ἀλλὰ λογίζεσθ' ὅτι δεῖ κήρυκα μὲν ἂν δοκιμάζετε, εὐφωνον σκοπεῖν, **πρεσβευτὴν** δὲ καὶ τῶν κοινῶν ἀξιούντά τι πράττειν δίκαιον καὶ φρόνημ' ἔχονθ' ὑπὲρ μὲν ὑμῶν μέγα, πρὸς δ' ὑμᾶς ἴσον, ὥσπερ ἐγὼ Φίλιππον μὲν οὐκ ἐθαύμασα, τοὺς δ' αἰχμαλώτους

ἐθαύμασα, ἔσωσα, οὐδὲν ὑπεστειλάμην. **Οὗτος** δ' ἐκείνου μὲν **προὔκυλινδείτε** καὶ τοὺς παιᾶνας ἦιδεν, ὑμῶν δ' ὑπερορᾷ. **339.** "Ἐπι τοίνυν ὅταν μὲν ἴδητε **δεινότητα** ἢ εὐφωνίαν ἢ τι τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων ἀγαθῶν ἐπὶ χρῆστοῦ καὶ φιλοτίμου γεγενημένον ἀνθρώπου, συγχαίρειν καὶ συνασκεῖν πάντας δεῖ· κοινὸν γὰρ ὑμῖν πᾶσι τοῖς ἄλλοις τοῦτ' ἀγαθὸν γίγνεται· ὅταν δ' ἐπὶ δωροδόκου καὶ πονηροῦ καὶ παντὸς ἥττονος λήμματος, ἀποκλείειν καὶ πικρῶς καὶ ἐναντίως ἀκούειν, ὡς πονηρία δυνάμεως δόξαν εὐρομένη παρ' ὑμῶν ἐπὶ τὴν πόλιν ἐστίν. **340.** **Ὅρατε δέ,** ἀφ' ὧν οὗτος εὐδοκιμεῖ **ἡλίκα** τῇ πόλει περιέστηκε πράγματα. **Αἱ** μὲν τοίνυν ἄλλαι δυνάμεις ἐπιεικῶς εἰσὶν αὐτάρκεις, ἡ δὲ τοῦ λέγειν, ἂν τὰ παρ' ὑμῶν τῶν ἀκουόντων ἀντιστη, διακόπτεται. **Οὕτως** οὖν ἀκούετε τούτου ὡς πονηροῦ καὶ δωροδόκου καὶ οὐδ' ὅτι οὖν ἐροῦντος ἀληθές.

341. "Ὅτι δ' οὐ μόνον κατὰ τᾶλλα, ἀλλὰ καὶ τὰ πρὸς αὐτὸν τὸν Φίλιππον πράγματα πανταχῶς συμφέρει τοῦτον ἐαλωκέναι, θεάσασθε. **Εἴτε** γὰρ ἤξει **ποτέ** εἰς ἀνάγκην τῶν δικαίων τι ποιεῖν τῇ πόλει, τὸν τρόπον **μεταθήσεται** (νῦν μὲν γὰρ ἤρηται τοὺς πολλοὺς ἐξαπατῶν ὀλίγους θεραπεύειν, ἂν δὲ τούτους ἀπολωλότας πύθηται, ὑμῖν τοῖς πολλοῖς καὶ πάντων κυρίως τὰ λοιπὰ ποιεῖν βουλήσεται)· **342.** εἴτ' ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἡσπερ νῦν ἐξουσίας καὶ ἀσελγείας μενεῖ, τοὺς ὅτι οὖν ἂν ἐκείνῳ ποιήσαντας ἀνηρηκότες ἐκ τῆς πόλεως ἔσεσθε, ἂν τούτους **ἀνέλητε.** **Οἱ** γὰρ οἰόμενοι δίκην ὑφέξειν τοιαύτ' ἔπραξαν, τούτους, ἂν τὰ παρ' ὑμῶν αὐτοῖς ἐφεθῆ, τί οἴεσθε ποιήσιν; **Ποῖον** Εὐθυκράτη, ποῖον Λασθένη, τίν' οὐχ **ὑπερβαλεῖσθαι** προδότην; **343.** **Τίνα** δ' οὐ πάντων τῶν ἄλλων χεῖρω πολίτην ὑπάρξειν, ὀρώντα τοῖς μὲν ἅπαντα **πεπρακόσιν** χρήματα, δόξαν, ἀφορμὴν τὴν Φιλίππου ξενίαν περιοῦσαν, τοῖς δὲ δικαίους τε παρέχουσιν ἑαυτοῦς καὶ **προσανηλωκόσιν** χρήματα πράγματα, ἀπεχθείας, φθόνον περιόντα παρ' ἐνίων; **Μηδαμῶς**· οὔτε γὰρ πρὸς δόξαν οὔτε πρὸς **εὐσέθειαν** οὔτε πρὸς ἀσφάλειαν οὔτε πρὸς **ἄλλο** οὐδὲν ὑμῖν συμφέρει τοῦτον ἀφεῖναι, ἀλλὰ τιμωρησαμένους παράδειγμα ποιῆσαι πᾶσι, καὶ τοῖς πολίταις καὶ τοῖς ἄλλοις "Ἐλλησιν.